Mr.I.PENIKS
4223 Dorchester Str.W.
Montreal 6, P.Q.

Latvian Newspaper for America
Published twice weekly
by the Publishing Co DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Office:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
General Representative in USA:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telephone — Yellowstone 2-7843.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA
AMERIKĀ

Nr. 16./39. SESTDIEN, 1952. G. 23. FEBRUĀRĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — Dr. iur. HUGO VĪTOLS
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija un galvenais pārstāvis:
DV Pārstāvība ASV 31-43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telefons — YEllowstone 2-7843.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00;
par 6 mēn. $8.00; par 1 gadu $15.00
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.30; tekstā $2.60
par vienu collas telpu 1 slejā

1918—1952

ELAGU EESTI!

HUGO VĪTOLS

Vai Eiropā ir vēl divi atšķirīgāki tautas savā izcelsmē kā igauņi un latvieši? Bet vai Eiropā tanī pašā laikā ir vēl divi līdzīgākas tautas savā vēsturē kā latvieši un igauņi?

Nekas, šķiet, nepredestinēja somu-ugru cilts igauņus — somu, karaliešu, vepšu un votu līdziniekus — būt rados ar baltu cilts latviešiem. Ne dievi, ne valoda, ne dzīves veids. Un tomēr, rada abas tautas šodien ir, jo tā pati jūra un tie paši krasti, tas pats lietus un tas pats sausums, tas pats sniegs un tie paši ceriņi, tā pati maize un tā pati vēsture to tā gribējusi.

Igauņiem un latviešiem ir ne vien līdzīga vēsture, tiem ir viena vēsture, vēsture ar tām pašām nodaļām. Ikviens, kas pazīst latviešu, pazīst arī igauņu tautas vēsturi, un ikviens, kas pazīst igauņu, pazīst arī latviešu vēsturi. Šī patiesība paliek sev uzticīga līdz šai dienai un stundai, kad mēs trimdā un trimdā vien svinam Igaunijas patstāvības pasludināšanas 34. gada dienu.

Septiņi gadu simti igauņiem un latviešiem bijuši tie paši prieki un tās pašas bēdas, tas pats lepnums un tas pats kauns. Tās pašas cīņas un tie paši pametumi. Tie paši draugi un tie paši ienaidnieki. Tas pats izmisums un tās pašas cerības. Un šie septiņi gadsimti vienā laikā paklanījušies ir Igaunijai, ir Latvijai.

Vēstures smagā roka vienādi smagi gulusies uz mūsu senču kamiešiem, audzinot viņos vienādu spītu un vienādu izturību, bet latvieši un igauņi vienveidoti vēl arī citādi: latvieši uzsūkuši tikpat kā bez atliekām visu lībiešu cilti, kas ir somu-ugru asiņu un tā rāda igauņiem, un šis asiņu tilts mūs vieno ne mazāk kā kopējais klimats un kopējā vēsture.

Mēs — latvieši un igauņi — zinām, kas ir verdzība un kas ir brīvība. zinām arī, ka tā iegūstama tikai vienā.

Mēs arī zinām, ka šai cīņā mēs nevaram iziet vieni, ka mums šai cīņā jāiziet vienotiem.

Mums jāatceras, ka tikpat vācieši kā krievi mūs pieveica tikai tāpēc, ka lāvāmies viņu „skaldi un valdi" politikai, tiem palīdzot, mūs vienam otru pieveikt. Par šo politisko tuvredzību smagi samaksāts. Bet kas bijis, bijis, un bijušo par nebijušu padarīt nespēj pat Dievs. Bet vienu mēs varam: godīgi censties pārvarēt to satraukto piesardzību un novēršanos iedabu, kas raksturo kopēju robežu īpašniekus.

Latvijas un Igaunijas karogiem draudzīgi jāplīvo blakus ne vien nacionālos svētkos, bet arī ikdienā — mūsu sirdīs. Trimdā, kur mums tik daudz izdevības savstarpējam kontaktam, citam pret citu jārod tā labvēlība, ko dāvājam pašu tautiešiem, lai spētum turēties tai sabiedrotībā, kurā mēs vislabāk pastāvēsim un vislabāk atplauksim.

Ir visai zīmīgi, ka lielais igauņu patriots profesors Ants Piips, kas tik daudz darījis ne vien Igaunijas, bet visu treju Baltijas valstu atzīšanas labad, šo rindiņu rakstītājam kādreiz zināja stāstīt, kā viņš Rīgā garīgajā seminārā mācīdamies, latviešu semināristu pirmoreiz dziedātai latviešu tautas lūgšanai, vēlākajai Latvijas himnai, ar savu stabuli devis pareizā toņa atbalstu.

Mēs arī kā gaišu simbolu ievērtējam to faktu, ka visa latviešu organizētā sabiedriskā dzīve, no kuŗas galu galā izauga arī valsts, sākās ar latviešu komitejas dibināšanu palīdzībai igauņiem.

Ar lepnumu un atzinību mēs atcerāmies igauņu un latviešu ieroču brālību pie Cēsīm, kur igauņi iznesa cīņas lielāko smagumu, par ko latvieši revanšējās pie Daugavas, atvairot no abām zemēm Bermonta spēkus.

Mūsu draudzībai nekas nestāv ceļā, un nekas to neapgrūtina. Ne robežu strīdi, ne nībelungiskā mantas dalīšana. Mēs neesam parādā saviem ziemeļu kaimiņiem, kā mūsu ziemeļu kaimiņi nav parādā mums. Mūsu tuvībai nekas nestāv ceļā, tāpat kā nekas nestāv ceļā šīs tuvības īstenošanai politiskā sadarbībā.

Ikvienai draudzībai ir tikai viens priekšnoteikums: cieņa. Bez šī pamata draudzība, tāpat kā mīlestība, nav iespējama. Un mēs esam laimīgi konstatējot, ka latvieši gan individuāli, gan visā savā tautiskā kopībā, mācījušies dziļi cienīt igauņu tautu.

Cieņas un uzticības puķe ir vislēnāk augošais stāds cilvēcīgo attieksmju florā, bet tā jo krāšņi uzziedējusi mūsu attieksmēs pret igauņiem un Igauniju.

Terents teica, ka loks ar divi stīgām ir labāks par loku ar vienu stīgu. Mēs domājam, ka mūsu baltiešu loks būs iespējami stiprākais, ja tajā būs visas trīs baltiešu stīgas: Igaunijas, Latvijas un Lietuvas.

Mēs allaž esam apzinājušies un it īpaši dziļi un jūtīgi apzināmies tagad, ka bez kopīgas nākotnes, mums nav nākotnes: ne igauņiem, ne lietuviešiem, ne latviešiem.

Šīs kopīgās brīvās un laimīgās nākotnes vārdā, mūsu sirdis uzgavilē Igaunijai:

Elagu Eesti!

NATO Padomes sanāksme

Lisabonā, Portugales parlamenta baltajā marmora namā pag. ceturtdien, ASV valsts sekretārs Dīns Ečesons atklāja Ziemeļatlantijas Līguma Organizācijas (NATO) padomes devīto sanāksmi. Padomes nolūks gādāt par organizācijas 14 valstu aizsardzības bruņotiem spēkiem.

Sabiedrotie cer līdz 1952. gada beigām spēt radīt 50-60 divīzijas no 100 vajadzīgām.

Padomē pirmoreiz piedalās arī Turcijas un Grieķijas ārlietu, aizsardzības un finanču ministri. Bez šīm divi jaunuzņemtām valstīm Padomē pārstāvētas: ASV, Britanija, Francija, Kanada, Portugale, Beļģija, Holande, Luksemburga, Italija, Norvēģija, Dānija un Islande.

Portugales ārlietu ministrs Paulo Kunha sanāksmē iestājās par Spānijas uzņemšanu NATO, pasludinot, ka Spānijas izslēgšana no Iberijas pussalas aizsardzības ir stratēģisks absurds.

Svarīgi lēmumi Eiropas armijas radīšanai

Londona. — ASV, AK un Francijas ārlietu ministri un Rietumvācijas kanclers 19. februārī Londonā panāca vienošanos šādos jautājumos:

1) Britanija un Savienotās Valstis dod publisku solījumu, ka neatļaus Vācijai nedz uzkundzēties Eiropas armijai, nedz pamest Eiropas armiju.

2) Ieroču veidu un daudzumu, ko ražos Eiropas aizsardzības kopība, ieskaitot Vāciju, noteiks pati kopība, tādējādi nodrošinoties pret Vācijas smago apbruņojumu.

3) Dr. Adenauers apliecināja, ka Rietumvācija šogad piedalīsies Rietumvalstu aizsardzībā ar 11.2500.000.000 markām.

4) Eiropas Aizsardzības Komitejai, kuŗas dalībniece ir arī Rietumvācija un Ziemeļatlantijas līguma organizācijai (NATO) regulāri jāsanāk kopā aspriest svarīgākos jautājumus. Ziemeļatlantijas Līguma Organizācijā (NATO) Vāciju vēl neuzņems.

5) Vācu kaŗa noziedznieku lietā nolēma nodibināt 4 valstu komiteju tiesas spried. revīzijai.

Cik izmaksās brīvības aizsardzība

Londona. — NATO eksekutīvā komiteja aplēsusi, ka ASV brīvās pasaules aizsardzībai ziedos šogad 17,6% sava nacionālā ienākuma, kas ir $323.000.000.000 liels, Britanija 12,8% (no $37.660.000.000), Francija 11% (no $29.714.285.714) un Rietumvācija 10,5% (no $26.925.000.000).

Rietumvācija ražos ieročus

Bonnā. — Rietumvācijas kanclers Konrads Adenauers, atgriezies no Londonas, kur tas tikās ar ASV, AK un Francijas pārstāvjiem, pasludināja, ka Rietumvācijai atļaus pētniecību atomenerģijā un bakteriloģijā un ieroču ražošanu Eiropas aizsardzībai.

Adenauers un Francijas ārlietu ministrs Roberts Šūmans vienojušies, ka neviena no abām valstīm, nedz Francija, nedz Vācija, nemēģinās vienpusīgi mainīt oglēm bagātās Sāras tiesisko stāvokli. Sāras likteni nevar izšķirt bez Sāras iedzīvotāju uzklausīšanas.

Ēģipte ar mieru līgt

Kairo. — Ēģiptes ministru premjērs Ali Maher Pašā deklarēja, ka Ēģipte gatava līgt ar Britaniju par Suecas kanāla evakuāciju un pēc tam par Sudānu.

Centrālizēta aprūpe—regulārs atbalsts trimdas grūtdieņiem

Par aprūpes darba centralizēšanu un regulāru atbalsta sniegšanu mūsu kaŗa invalidiem, bāreņiem, veciem un slimiem ir jau vairākārt runāts un rakstīts. Šis jautājums ir kļuvis aktuāls.

Viens no pirmajiem, kas par to ir iestājies, liekas, ir DV Pārstāvības priekšnieks un ALAs Aprūpes Biroja vadītājs A. Līdacis. Viņš ierosināja ziedot vienu darba stundas algu mēnesī aprūpes vajadzībām un nu ir uzsvēris, ka ir laiks pāriet uz pilnīgāku aprūpes veidu, kas panākams vienīgi ar regulārām iemaksām un aprūpes darba centralizēšanu. Šī doma un ierosinājums ir apsveicams un tam ir jau sekotāji — atsevišķi cilvēki, kas to apņēmušies un apņemšanos ziedot attiecīgo summu aprūpei ir pieteikuši un ziedo DV kopas un citi. Kanadas DV pēdējā pilnā biedru sanāksme ir pieņēmusi lēmumu par vienas darba stundas algas mēnesī ziedošanu aprūpei.

Tā kā trimdas saime ir jau izvietojusies pa visām zemēm, un visi darbam spējīgie strādā un ir kaut cik saimnieciski nodrošināti, tad ir iespējams pāriet uz pilnīgāku aprūpi. Vajadzība pēc tās, liekas, ir katram labi saprotama.

Līdz šim uz grūtdieņu aprūpi skatījās kā uz pirmo palīdzību, kas izpaudās visvairāk gadījuma rakstura atbalsta sniegšanu nopietnākos gadījumos — invalidiem protēžu iegādei, ārstēšanas vajadzībām, ārstniecības līdzekļu iegādei, apģērbam un tam. l., bet dzīves iztikas minimālajām vajadzībām vēl pastāv un pat pieaug, jo Vācijā, kur lielākais vairums mūsu aprūpējamo, ir bezdarbs un sociālais pabalsts ir gaužām niecīgs, salīdzinot to ar dzīves dārdzību.

Tāpēc ir laiks nopietni apsvērt turpmāko aprūpes veidu — regulāru un lielāku atbalstu tiem, kam tas ir nepieciešams. Lai panāktu regulāru un lielāku atbalstu, tad visai trimdas saimei, maksāt spējīgajiem, regulāri, katru mēnesi jāziedo zināma daļa, kas var būt vispār pieņemta (vienas st. darba alga mēnesī vai paša izvēlēta pēc labākās sirds apziņas un maksāt spējas) un pieteikta aprūpes kārtotājam iestādījumam, kas tad attiecīgos līdzekļus varētu sadalīt starp aprūpējamiem un tiem nodrošināt šo regulāro atbalstu kaŗa invalidiem pie viņu niecīgajām pensijām un vecu ļaužu un slimo sociāla pabalsta vai aprūpes, kas vienmēr ir pārāk maz, lai ar to cilvēks varētu iztikt.

Vienīgi pašaplikšanās ceļā ir panākama šāda pilnīgāka aprūpe. Tā jāorganizē un tā jāatbalsta visām organizācijām, draudzēm, atsevišķiem cilvēkiem un visai mūsu sabiedrībai ar mūsu nacionālajām apvienībām un to vadību priekšgalā. Lielā vienprātībā, kāda, diemžēl, ne katrreiz mums ir, bet varētu būt, ir iespējama šī darba noorganizēšana un visu piesaistīšana aprūpes atbalstīšanā. Galvenie šķēršļi, kas varētu šo darbu traucēt vai vismaz nedot vajadzīgos panākumus, starp citu, varētu būt: a) visi maksāt spējīgie nemaksās, ne tāpēc, ka tie to neatzītu par savu pienākumu, bet visvairāk tāpēc, ka tie neuzticēs savus līdzekļus kuŗam katram — organizācijai vai iestādījumam — apšaubīdami līdzekļu izvērtētāju taisnīgumu, baidīdamies, vai viņa ziedotie līdzekļi aizies paredzētajam mērķim. Šāda neuzticība nav sveša trimdas saimē, un diemžēl, paši vien esam tur vainīgi. Šis kavēklis, protams, jāpārvar, un tas ir iespējams ar labu noorganizēšanu, pareizu pieeju un pārkārtojumu, tur, kur tas vajadzīgs, b) pašaplikšanās ceļš, regulārais ziedojums, varētu likt domāt, ir sevišķi, ja tas ietu caur vienu centru, — tam tā arī būs jābūt, — ka devējam ar aprūpes saņēmēju nebūs nekādu sakaru, dvēseles un sirds kontakta, ka ziedotājam nebūtu vairs iespējas parādīt savu laipno sirdi un devīgās rokas savas tautas vissmagāk piemeklētājiem brāļiem un māsām un tāpēc daudzi jo daudzi varētu vēlēties to darīt personīgi, atturoties no šāda kopēja darba.

(Nobeigums 8. lpp.).

LATVIJAS LĪDZJŪTĪBA KARAĻNAMAM

Latvijas sūtnis Lielbritānijā Kārlis Zariņš nosūtījis līdzjūtības apliecinājumu karalienei mātei Elizabetei, uzsverot latviešu tautas dziļās simpatijas pret karaļnamu un Latvijas ciešās saites ar Lielbritaniju.

Viņa Majestātes valdības ārlietu ministrs Antonijs Idens pieņēmis Latvijas sūtnim K. Zariņam ziņojumu par karaļa Džordža VI nāvi. Sūtnis K. Zariņš atbildes vēstulē Viņa Majestātes valdībai izteicis latviešu tautas un savā vārdā līdzjūtību par šo smago karaļnama un britu nācijas zaudējumu.

Latviešu nacionālās padomes Lielbritanijā prezidijs nosūtījis uz karaļa pēdējo dusas vietu Vindzorā vainagu ar Latvijas krāsām.

PSĪCHOLOĢISKĀ KARA KONFERENCE

22. un 23. febr. ārī Vašingtonā notiek psiholoģiskā kaŗa paņēmienu konference, kuŗā piedalās arī dažādu tautību trimdinieku pārstāvji. Konferences ierosinātāji ir Kongresa locekļi Ch. Kerstens un O. Armstrongs (abi republikāņi) un F. Kennedijs un W. Braiens Dorns (abi demokrati).

Kongresa loceklis Kerstens paskaidro, ka konference sasaukta, lai plašāk pārrunātu psiholoģiskā kaŗa paņēmienu iespējas. ASV valdība paredzējusi šim nolūkam izlietot lielu daļu no 100 miljoniem dolaru, kuŗus Kongress pag. gadā atvēlēja antikomūnistisko elementu atbalstīšanai viņpus dzelzs priekškara. Kā valdības pārstāvis paskaidrojis, nelielos apmēros līdzekļi no šī fonda jau izlietoti, lai uzlabotu dzīves apstākļus bēgļiem, kas ieradušies no komūnistu pārvaldītām zemēm. Šī fonda līdzekļu tālāka izlietošana vēl nav izlemta.

Padomju Savienība un satelītu valstis jau iesniegušas protestus pret šāda fonda radīšanu, kas esot domāts subversīvas darbības finančēšanai viņu territorijā un nozīmējot iejaukšanos viņu iekšējās lietās.

Kā latviešu pārstāvji konferencē piedalās: prof. P. Lejiņš, Dr. V. Māsēns, A. Bērziņš, A. Kalme, A. Neparts, A.Reins un A. Zvēriņš.

PSRS atombumbas ražo ātrāk un lētāk

Vašingtonā. — Pentagonā saņemtas ziņas, ka Padomju Savienībai šī gada beigās būšot tik daudz atombumbu, ka tā varēšot uzbrukt Savienotām Valstīm.

ASV militārā vadība domā, ka 1952. g. Savienotām Valstīm un varbūt visai brīvajai pasaulei būs izšķirīgs.

Padomju Savienībā esot atrasta jauna metode, kas dodot iespēju atombumbas ražot daudz ātrāk un lētāk kā Savienotās Valstīs.

Augstākie amerikāņu ģenerāļi Pentagonā šo ziņu ietekmē esot izteikušies, ka kaŗš Korejā jāizbeidz pēc iespējas ātrāk.

LATVIJA

Amerikas kontinentā plašākais latviešu laikraksts, kas mūsu tautiešiem Savienotajās Valstīs un Kanadā sniedz vispusīgu informāciju par latviešu dzīvi visās zemēs, tāpat arī ziņas par pasaules politiskajiem notikumiem.

Laikraksts pasūtināms visās ASV un Kanadas Daugavas Vanagu Apvienībās, nodaļās, kopās un pie DV pilnvarotiem, kā arī laikraksta redakcijās ASV un Kanadā un pie mūsu pārstāvjiem.

Pajumti mūsu invalidiem Vācijā

Mūsu trimdas saime atstājusi Vācijas nometņu žēlastību maizi un izklīdusi pa daudām zemēm, atrodot darba un fiziskās eksistences iespējas. Tomēr Vācijā palikusi vēl daļa mūsu tautas, pārsvarā vecie, slimie un invalīdi. Tie tur palikuši kā nevienam nevajadzīgi, kas nav izturējuši nežēlīgajā darba tirgus konkurencē.

Viena daļa no Vācijā palikušajiem ir mūsu tautas varoņi invalīdi, latvju vīri, kas gājuši kauju ugunīs ar vienīgo degsmi sirdī — glābt savu tautu, zemi un valsti.

Latvju vīri cīnījās pārcilvēciskiem spēkiem, taču daudzkārt lielākais pārspēks tos salauza. Daudzu asinis un miesu uzņēma Mātes Latvijas zeme un daudzus aizveda vergu gaitās. Daļa no šiem varoņiem, atrautiem locekļiem, atvērtām rētām un zaudētiem spēkiem, izglābās, un tos izmeta svešu zemju sanatorijās, slimnīcās un nometnēs. Tie zaudēja daudz: savu tēvu zemi un spēku. Bet vienu viņi paturēja savās sirdīs: pārliecību par savu cīņu gājuma pareizumu un ticību, savas tēvu zemes atbrīvošanai. Šo ticību nevarēja izdzēst ne dzeloņdrāšu sprosti, ne arī vajāšanas nometnēs, kur latvju karavīru dažkārt trenkāja kā plēsīgu vilku.

Latviešu tauta savus varoņus godinājusi ne tikai ārēji, ceļot to varoņgaram dižus pieminekļus, bet ieslēgusi tos savā sirdī patiesībā un mīlestībā. To darījusi un dara arī tagadējā mūsu trimdas saime. Mūsu invalīds Vācijā to sajūt, un tas dod viņam spēku un gara stiprinājumu. Palīdzību, ko tas saņem, viņš vērtē ne tikai kā materiālu vērtību, bet kā savas tautas sniegtu Dieva maizi, kuŗa tas savienojas ar savu tautu kopējās bēdās un ticībā nākotnei.

Daugavas Vanagi Vācijā, pēc ilgāka laika apsvērumiem un pētījumiem, nolēmuši iegūt Vācijā invalīdiem mītni. Invalīdu nams nepieciešams, lai sagādātu pajumti pāri par 100 invalidiem, kam smagas invaliditātes vai slimības dēļ nepieciešama kā fiziskā, tā arī garīga kopšana. Invalīdu nams kļūtu par latvisku mītni katram mūsu salauztajam vīram, lai tam nebūtu jāklaučvē savās bēdās pie svešas zemes durvīm, kas reti kad veras.

Invalīdu nama iegūšana izmaksātu ap DM 100.000.—.

Daugavas Vanagu aicinājums no Vācijas jau aizsniedzis tautiešus daudzās zemēs. Pievienosimies tam arī mēs ikviens ar savu ārtavu! Parādīsim ar to cieņu tiem mūsu vīriem, kas atdeva par mūsu tēvzemi visu, ko vien varēja, kas ar savām krūtīm stāvēja pretī drausmīgā ienaidnieka pārspēkam, nicinot nāvi, lai mēs nokļūtu drošībā.

Tikai mazu ārtavu no savām iespējām katrs, un mūsu aizsāutie Daugavas Vanagi Vācijas postā, neziņā un draudos varēs pulcēties savā mītnē, kuŗas sienas un gaiss tiem dvesīs savas tautas cieņu un mīlestību.

Nenolieciet šo mūsu aicinājumu pie malas, bet ievietojiet aploksnē to vienu vai vairākus dolarus, kas nesagraus jūsu budžetu un nosūtiet Daugavas Vanagiem. Dariet to ikviens un mudiniet citus, lai mēs šinī kopīgā uzdevumā kļūtu viena saime dziļā cieņā un mīlestībā pret saviem varoņiem.

Pret katru ziedojumu izdosim kvīti un, kā parasts, ievietosim jūs ziedotāju kartotēkā. No ziedojumiem neatvilksim nekādus tehniskus izdevumus, sedzot tos no organizācijas līdzekļiem (biedru naudām). Ziedojumus pilnīgi nosūtīs DV Centrālai valdei Vācijā līdz ar ziedotāju sarakstu.

Ziedojumus varat iemaksāt visām DV apvienībām, DV kopām un DV pilnvarotiem uz vietām vai iesūtīt DV Pārstāvībai ASV ar adresi: 31—43 Steinway Street, Long Island City 3, N.Y.

Tos tautiešus, organizācijas, draudzes un tautiešu kopas, kas vēlētos ziedojumus nosūtīt tieši, lūdzam tos iemaksāt bankā ar adresi: Lettischer Fuersorgverein „Daugavas Vanagi", c/o Rheinisch—Westfaelische Bank, Filiale Detmold, Germany, British Zone, reizē ar rakstu par to paziņojot DV Centrālās valdes priekšsēdim V. Januma kungam, Lager, Block 9, (21-a) Augustdorf b. Detmold, Germany, British Zone.

Būsim vienoti kopīgā pienākumā! **DV Pārstāvība ASV**

DAUGAVAS VANAGI

ASV

JAUNA VALDE

13. febr. Daugavas Vanagu Apvienības Bostonā jaunievēlētā valde konstituējās šādi: pr-ks Valdis Antiņš (līdzšinējais), vietnieki: Jānis Purēns un A. Krūtainis; sekretārs un kultūras lietu referents Kārlis Skapars, kasieris pulkv. Ernests Kreišmanis, biedrzinis — Roberts Altmanis, saimniec. lietu referents — Jānis Bergmanis, sarīkojumu vad. — Reinholds Vītols, mantzinis un DV mītnes pārzinis Jānis Krastiņš

Pirmajā valdes sēdē nolēma iegādāties izplatīšanas nolūkiem 4 eks. Aizvesto sarakstu un marta mēnesī rīkot īpašu sarīkojumu 3 Baltijas tautu kopdarbības iedzīvināšanai Bostonā. **O. A.**

KANADĀ

JAUNAS ADRESES

DV Kanadas valdes locekļu adreses ir sekojošas:

Valdes priekšsēdis P. Balodis — 676 Euclid Ave, Toronto, Ont. Priekšsēža vietn. O. Kļavenieks — 4643 Clark St., Montreal, P. Q. Sekretārs I. Jankovskis — 1534 A Kingi St. W. Toronto, Ont. Aprūpes noz. vad. V. Mukts — 66 Cowan Ave, Toronto, Ont. Kultūras un Informācijas noz. vad. E. Krūka — 173 Seaton St. Toronto, Ont. Biedrzinis L. Līdums — 72 Haynes Ave, St. Catharines, Ont. Jaunatnes noz. vad. A. Beitans — 18 Rogers Ave, London, Ont. Aprūpes noz. vad. pal. V. Miķelsons — 18 Rogers Ave, London, Ont.

Grūtdieņu aprūpei ir ziedojuši.

I. Kalns $1.00, A. Hovels $12,50. Kara invalīda V. Plēsuma ģimenes ceļa naudai ir ziedojuši: $2.00 J. Jankovskis, ASV; R. Dravnieks, ASV; A. Rogainis, ASV. Kopā ar iepriekšējiem ziedojumiem — $154,13.

DV Informācijas darbam ir ziedojuši:

L. Putniņš — Sudbury, savāktie ziedojumi no tautiešiem Sudbury — $15.60.

Izsakām visiem ziedotājiem sirsnīgu paldies.

DV Kanadas valdes kasiera jaunā adrese ir: 280 Wright Ave, Toronto, Ont. Tel. LO 9132.

DV Kanadas valde

ALAs GADSKĀRTĒJAIS KONGRESS

1952. g. 7., 8. un 9. martā notiks Hotel Willard, Congressional Room 14th un Pennsylvania Ave, NW, Washington, D.C.

Darba kārtība: Piektdien, 7. martā, plkst. 14.00—18.00.

Kongresa atklāšana. Apvienības Centrālās valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš atklāj kongresu. Aizlūgums — māc. A. Veinbergs un mācītājs A. Klauziķis. Apvienības goda prezidenta sūtņa J. Feldmana apsveikuma runa. ASV un Latvijas himnas un apsveikumi.

Kongresa prezidija un mandātu komisijas vēlēšanas, (priekšsēdis, 2 vicepriekšsēži, 3 sekretāri, 5 balsu skaitītāji un 5 mandātu komisijas locekļi). Latviešu Konsultātīvās Kopas pie Brīvās Eiropas Komitejas priekšsēža Dr. V. Māsēna referāts. Mandātu komisijas ziņojums. Dibināšanas kongresa protokola pieņemšana. Jautājums par kandidātu izraudzīšanas (nominācijas) komisiju. Pārrunas par atsevišķo kontinentu un valstu latviešu centrālo organizāciju sadarbību. ALAs Centrālās valdes tēzes ievadam. ALAs Centrālās valdes prezidija ziņojums par ienākušiem priekšlikumiem. Delegātu ierosinājumi. Debates.

Pēc pirmās kongresa sēdes 7. marta vakarā paredzēta ALAs Kultūras Fonda pārvaldes sēde un event. Kandidātu izraudzīšanas (nominācijas) komisijas sēde.

Sestdien, 8. martā, rīta sēdē pl. 9.00——12.00.

ALAs darbības gada pārskats visumā — sniegs Centrālās valdes priekšsēdis prof. P. Lejiņš. ALAs atsevišķo nozaru darbība: Aprūpes birojs — vad. Centr. valdes loc. A. Līdacis; informācijas birojs — vadītājs vicepriekšs. A. Bērziņš; kultūras birojs — vicepriekšsēdis E. Freivalds; ALAs Centr. sekretāriāts — vadīt. B. Albāts. Revīzijas komisijas ziņojums un debates.

Sestdien, 8. martā, pēcpusdienas sēde plkst. 14.00—18.00.

ALAs Centrālās valdes un Revīzijas komisijas vēlēšanu un statūtu grozījumu projekti (ja tādi būs iesniegti).

Sestdien, 8. martā, plkst. 20.00, kongresa delegātu pieņemšana Latvijas sūtniecībā — 4325 17th St., N.W., Washington 11, D.C., Tel. RA 8213.

Svētdien, 9. martā, plkst. 8.50 rītā.

Dievkalpojums — amerikāņu episkopālā baznīcā — Church of the Epiphany — 1317 G St., N.W. (Kongresa vietas tuvumā). Piedalās kongresā klātesošie luterāņu mācītāji un pārstāvji no citām konfesijām.

Svētdien, 9. martā, plkst. 9.50—13.00.

Kongresa noslēguma sēde:

ALAs nākamā darbības gada budžeta projekts; delegātu ierosinājumi ALAs turpmākai darbībai; Uzdevumi un iespējas latviešu jaunatnes darbā — referēs agr. Ad. Eglītis; dažādi jautājumi; kongresa slēgšana.

Svētdien, 9. martā, plkst. 16.00, National Baptist Memorial Church zālē — 16th and Columbia Road, N.W., Washington D.C.

Operdziedātājas Elzas Žebranskas koncerts, pie klavierēm brīvmākslinieces Rita Pētersone.

ALAs Centrālā valde savā š. g. 9. februāŗa sēdē šo Apvienības gadskārtējā kongresa darba kārtību pieņēma kā projektu un nolēma to izsūtīt informācijai Apvienības organizācijām un biedru kopām, kā arī ievēlētiem kongresa delegātiem.

Informācija sakarā ar kongresu pieprasāma un delegāti paziņojami uz šādu adresi: American Latvian Association, Inc., 3220 17th St., N. W., Washington 10, D.C., tel. — DU 7812.

DETROITAS DV ORGANIZĒJAS

Starp Detroitas tautiešiem atrodas prāvs skaits gan Cedelghemas, gan Vācijas laika DV aktīvu biedru, kas atkal sāk pulcēties DV Detroitas Apvienībā.

Organizēšanās darbus veic iniciātors un pagaidu valdes pr-ks J. Bērziņš, ar, pag v. locekļiem O. Galīti, P. Pētersonu, G. Kalēju un K. Vijgriezi, pēc vajadzības palīgā pieaicinot un uzklausot derīgus padomus arī no pārējiem DV saimes dalībniekiem, kam ir prakse un piedzīvojumi organizēšanas darbos. Organizēšanas darbs turpināsies 1 mēnesi, pēc kam ievēlēs pastāvīgu vadību.

Jau tagad līdztekus lievadīta sadarbība ar pārējām latviešu organizācijām. Drāmatiskais pulciņš cītīgi gatavojas teātŗa izrādei, kas paredzēta 30. martā. Ir padomā 23. martā aicināt uz kopīgu pārrunu un iepazīšanās stundu, kā DV aktīvus dalībniekus, tā ikvienu cīnītāju, kas ar DV ir vienās domās. Apvienībā jau iestājušās arī Vanadzes.

DV Apv. pr-ks mīļi lūdz un aicina ikvienu tautieti ar siltu sirdi un labu gribu nākt kopīgam darbam vienā saimē.

Tam lai dievpalīgs un tautiešu atsaucība!

DAUGAVAS VANAGU KARNEVĀLS GRAND RAPIDOS

Daugavas Vanagu Apvienība Gr. Rapidos š. g. 1. martā Latviešu Bbas telpās, Bridge ielā 340, rīko karnevālu ar nosaukumu „Pāri saviem līdzekļiem." Rīkotāji bez parastajiem balles priekiem sola daudz jauku pārsteigumu. Telpas dekorēs mākslinieks A. Sildega. Sākums plkst. 9 vakarā. **V. Z.**

IELŪGUMS

Skautus un gaidas, viņu vecāku komiteju un savus draugus un labvēļus laipni ielūdz uz skautisma dibinātāja lorda Baden Povela (Baden Powel) piemiņas vakaru 24. febr., plkst. 20, Daugavas Vanagu namā, 123 Huron St., Toronto.

Roveŗu dzimta

TAUTIEŠU IEVĒRĪBAI!

PATEICĪBA

Sirsnīgi pateicamies komp. T. Ķeniņam, E. Sedliņai, B. Tīrumai, Ž. Zentiņam, visiem laipnajiem mantu ziedotājiem, dāmām talciniecēm un kuplai apmeklētāju saimei par mūsu Draudzes vakara sarīkošanas atbalstīšanu un sekmīgo izdošanos š. g. 17. febr. Sv. Andreja baznīcā. Šis vakars mums devis 464 dolarus trūkumā nonākušo tautiešu atbalstam.

Pirmās Latviešu Ev.-Luš draudzes Toronto
Dāmu Komiteja un mācītājs

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBA

Toronto Latviešu Biedrības bibliotēka atvērta katru sestdienu no 7 līdz 9 vak. 198 Osler ielā. Valde lūdz lasītājus, kuŗiem ir bibliotēkas grāmatas ilgāk par 2 nedēļām, tās pārreģistrēt pie bibliotēkāres.

Biedrības Skolas padome rīko groziņu vakaru ar interesantu programmu š. g. 8. martā, plkst. 6 vakarā biedrības telpās. Tautieši laipni lūgti apmeklēt šo sarīkojumu, jo atlikums par labu skolas mācības līdzekļu iegādei.

KOMP. T. ĶENIŅA NĀKOŠAIS REFERĀTS

Komponista T. Ķeniņa nākošais referāts lekciju ciklā „Lielās mūzikas problēmas" notiks piektdien, 29. febr. pl. 8.00 vakarā Sv. Andreja baznīcas mazajā zālē. Referāta tēmats: „Nacionālisms mūzikā un tautas mūzika". Illustrācijas skaņuplatēs ar Dvoržaka, Ravela un T. Ķeniņa („Septeta" fragmenti) skaņdarbiem.

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem, skolniekiem brīva.

ANGĻU VALODAS KURSI

Angļu valodas kursi iesācējiem angļu valodas skolotājas—latviete vadībā notiek pirmdienās un piektdienās, pl. 7,30 Sv. Andreja baznīcas telpās. Vēl var pieteikjauni apmeklētāji.

Dzintarzemes bērni

Rakstu pārliecībā, ka ikviens man piedos drosmi jūs traucēt ar šo rakstu trimdas dzīves darba steigā.

Jā, kur gan lai es citur eju, kam lai uzticu savas sirds un dvēseles sāpju smeldzi, ja ne jums, mīļie tautieši un tautietes! Šodien man liela vēlēšanās uz brītiņu būt kopā ar jums un runāt no sirds uz sirdi. Mums visiem vienas sāpes un vienas ciešanas, tādēļ ceru, mēs sapratīsimies. Esam kļuvuši bāra bērni — bez savas dzimtenes.

Bet sāpju smeldze dvēselē kļūst kvēlāka, zinot šajā zemē esam bārenīšus,, kas zaudējuši ne vien dzimteni, bet arī vienīgos apgādniekus: tēvu un māmiņu!

Bārenīšu ir daudz, bet mums zināmi ir 5 Bēdeļu ģimenes bērni, patlaban Ņujorkā.

Kāda bāreņu iestāde rūpējusies viņus pārvest uz šo zemei. Aiovā ir viņu krustmāmiņa, bet Bēdeļu bērni varētu pie viņas nokļūt, jo viņa nevar uzrādīt $200.00 ikmēneša nodrošinājumu bāreņu aprūpes vajadzībām.

No Ņujorkas man ziņo Amerikas Latv. Aprūpes Biroja vadītājs Līdača kgs, ka Bēdeļu bērnus izšķirs un izvietos katru atseviški, ja latviešu sabiedrībai nerastos iespēja sniegt bērniem materiālu pabalstu.

Bet bārenīšu vienīgais lūgums un vēlēšanās: „Mēs vēlamies visi palikt kopā!"

Ja jaunā vara ņēmusi tēvu baigā gadā 14. jūnijā, sāpju izmisums salauzis viņu māmiņu, un ja bērniem atņem iespēju palikt visiem kopā, tos izklaidējot pa šīs zemes dažādām vietām, tad jau 14. jūnija iznīcības zīmogs pilnīgi uzlikts Bēdeļu ģimenei. Vai tas nebūtu sāpīgs sitiens latviešu tautas sirdsapziņai?

Neliels labvēļu pulciņš, kas šeit, Milvokijā, š. g. 6. janvārī appēmās daļēju aprūpi par Bēdeļu bārenīšiem, bija domājuši viņus pabalstīt Vācijā. 6. janvārī mums nekas nebija zināms par bērnu ierašanos Amerikā, Mūsu daļējs pabalsts $24.00 Vācijas apstākļos būtu kaut cik jūtams, bet šeit tas ir tikai mazs sīkumiņš.

Lai izglābtu bāra bērnus no izkliedēšanās likteņa, vajadzīgi vēl daudzi krusttēvi un krustmātes, latviešu bārenīšus mīlošas sirdis, kas spēj ziedoties cietēju — bāreņu labā. Latviešu bērnos tautas saulainā nākotne!

Bēdeļu bārenīšu sauciens: „Mēs vēlamies palikt visi kopā!" lai dziļi ieskan ikvienā latvieša sirdī un dvēselē un lai modina, sauc Kristus nestās cilvēkmīlestības, ziedošanās un kalpošanas darbam!

Tautieši, tautietes! Ikvienu no jums, kas esat darbā un kaut ko nopelnāt, mīļi lūdzu kļūt par krustmāti un krusttēvu Bēdeļu bārenīšiem! Nebaidieties, sniedziet drošī savu sirdi un roku cietējiem — sērdieņiem! Tā jūs kļūsit bagātāki savā dvēselē un gara dzīvē.

Palīdzot viņiem, mēs būsim dziedinājuši daļu tās sāpju brūces, ko latviešu tautas dzīvajā miesā cirtusi drausmīgākā pasaules vara.

Sniegsim roku viens otram draudzīgā, sirdsmīlestības un kalpošanas garā, lai vijas saulstaru vainags ap bārenīšu galvām!

Krusttēvus un krustmātes mīļi lūdzu pieteikties mūsu cienījamai Viskonsinas Latviešu Biedrības prezidentei Laumai Kasaka kundzei ar Latv. Biedrības adr., un man — 2361 No. 11 St., Milwaukee, Wis. Dievs lai piešķir žēlsirdīgā zamarieša garu ikvienai latvieša sirdij!

Dieva svētību bāreņu aprūpes darbam izlūgdamies,

Māc. Adolfs Ziņģis

TORONTO LATVIEŠU BIEDRĪBAS PATEICĪBA

Biedrības nama iegādei un iekārtai saņemti naudas ziedojumi:

Braisona kgs un kdze $25.00, Sv. Jāņa Latviešu Draudze $25.00, E. un E. Bukass $20.00, H. un J. Mangaļi $10.00, A. Černonoks $10.00, A. Rublis $10.00, V. Pilpe $10.00, A. Dreimanis $10.00, J. Karulis $10.00, V. Pētersons $10.00, Ž. Rāva $10.00, J. Ķeksis $10.00, A. un K. Kažerovski $10.00, Ed. Salnājs $10.00, J. Liniņš, Ošavā, $10.00; I. Ķeksis $10.00, G. Pētersons $10.00, V. un B. Kučani $10.00, V. Zieduņš $10.00, Agronomu Kopa $10.00, Puķu veikals Lotus $10.00, St. Cacis $5.00, A. Podnieks $5.00, A. Andžāns $5.00, N. Andžāns $5.00, K. Kampiņš $5.00, L. Undups $5.00, G. Smilga $5.00, J. Rubenis $5.00, V. Palma $5.00, A. Pauzars $5.00, R. Jakubovics $5.00, P. Eksteins $5.00, O. Lepše $5.00, H. Stūrmanis $5.00, Nezināms $5.00, M. Zommers $4.00, H. Siliņš $3.00, A. Voikāns $3.00, P. Strautmanis $3.00, P. Skromanis $3.00, J. Šmits $2..00, A. Jakums $2.00, J. Leimanis $2.00 P. Mantnieks $2.00, M. Vosveniece $2.00, V. Priedīte $2.00, Nezināms $1.00, M. Udrovska $1.00, A. Akmens $1.00, A. Dreimanis $1.00, A. Bruniņš $1.00, E. Kanaviņš $1.00, P. Brože $1.00, J. Noviks $1.00, J. Cuuning $1.00, M. Romanovskis $1.00, J. Jakans $1.00, R. Zirnis $0.50, N. Pētersons $20.00, Inž. techn. kopas valde $7.39, Dāmu komitejas valde $5.00.

Biedrības nama iekārtai ziedojuši:

M. Vosvenieks 4 logu aizkari un 1 spogulis; F. Aigars 3 gaidauti un 2 skaņu plates.

Biedrības bibliotēkai ziedojuši:

G. Smilga 8 grāmatas; V. Zieduņš vairākkārtēji grāmatu ziedojumi biedrībai un skolai.

Biedrības valdes vissirsnīgākā pateicība ziedotājiem.

DARBS un BEZDARBS

DABŪJAMS DARBS

griezties Unemployment Insurance Commission. No Toronto ceļš maksā $9.95. Priekš pusotras nedēļas cilvēku tur bija maz un visus darba meklētājus pieņēma.

Tai pašā vietā (durvis pa kreisi), pieņem dzelzceļu tuneļu būves darbiem. Tur ir drusku grūtāk, jo prasa pieredzi šādā darbā, bet ja kādam ir ogļraktuvju papīri, tad tāds darbu dabūs. Tur maksā $1.50 —1.60 stundā.

Bez minētā kantora Sadberijā ir vēl citi, kas pieņem meža darbos, bet es nezinu to adreses. Ja kāds negrib personīgi braukt, var piezvanīt Sadberijas immigrācijas inspektoram, kas ir loti laipns un dod visus paskaidrojumus. Telefona es nezinu, bet adrese ir 102, Elgin St. Ja darbs ir saņemts, tad uz darba vietu var braukt ar pēcmaksu. Tāpat drēbes un apavus var dabūt ar pēcmaksu.

Es loti vēlētos kādu darba biedru meža darbos. Iepriekšēja prasme nav svarīga, ja tikai ir griba. Ja dabūsim akorda darbu, varēs labu naudu nopelnīt. Es nopelnīju 12—13 dol. par 8 stundām."

LNAK Saimn. Inf. nozare

LNAK AICINĀJUMS

Bezdarbam turpinoties, ir svarīgi zināt visus iespējamos darba piedāvājumus, kāpēc visi latvieši laipni aicināti par katru iespēju nekavējoties ziņot.

Pateicamies tiem nedaudziem, kas jau paspējuši atsaukties uz mūsu aicinājumu.

Saimn. Inf. nozare

SAVIENOTĀS VALSTĪS

No 12.-17. maijam Minneapolē, Minn., notiks „General Federation of Women Clubs" gadskārtējā konference, kur piedalīsies delegātes no visiem kontinentiem, jo G. F. W. C. internacionālie klubi darbojas visās zemēs un apvieno attiecīgo zemju sievietes. Jau vairākus gadus Baltijas Sieviešu Padome, kā pilntiesīga locekle uzņemta G. F. W. C. lielajā saimē, pie kuŗas pieder 6.1/2 milj. sieviešu — 16.500 klubos.

Piedalīties šī gada gadskārtējā konferencē aicinājumu saņēmušas Baltijas Sieviešu Padomes visu triju tautību sieviešu pārstāves.

Latvietei, igaunietei un lietuvietei paredzēti priekšlasījumi.

6 1/2 milj. lielo sieviešu saimi reprezentēs 3.000 konferences dalībnieces.

Konferences galvenā tēma: „Guideposts for Freedom". Kā goda viesi konferencē aicināti valdības vīri, baznīcu pārstāvji un sabiedriski darbinieki.

KALAMAZŪ

Sv. Jāņa Ev.-Lut. Latviešu draudzes Mičiganā padomes vēlēšanas izdarīja korespondences ceļā. Vēlēšanās piedalījās 89 proc. balstiesīgo draudzes locekļu.

Par draudzes padomes locekļiem ievēlēti: J. Dundurs, J. Osis. K. Ziemelis, R. Freimanis, E. Brože, J. Grotēns, O. Klungsts, Z. Braslovskis, R. Ozols, K. Jākabsons, A. Krūmiņš, R. Gersons, N. Kažmers, un J. Ķinens. Jaunievēlētā padome par draudzes priekšnieku (viņš ir arī padomes un valdes priekšsēdis) ievēlēja līdzšinējo draudzes pr-ku Kārli Ziemeli. Valdē ievēlēja: J. Dunduru, R. Freimani, J. Grotēnu, O. Klungstu, R. Ozolu un A. Krūmiņu, bet revīzijas komisijā — K. Jākabsonu, E. Broži un J. Ķinenu.

Draudzē ir 461 loceklis. Draudzes mācītājs J. Turks 1951. g. vadījis 59 dievkalpojumus: Kalamazū — 31, Detroitā — 9, Lansingā — 10, St. Josefā — 6 un South Havenā — 3.

Pie draudzes pašreiz darbojas latviešu skola J. Oša vadībā un draudzes koris prof. A. Ābeles vadībā.

VISKONSINAS LATVIEŠU B-BA

Mācītāja A. Ziņģa aicinājumam tautiešiem — pieteikušies krusttēvi un krustmātes jaunā likteņa tik loti piemeklētājiem Bēdeļu bārenīšiem, biedrībai atsaukušies un pieteikušies ir: Elza Ozere, Arturs Mundeciems, Anna Mundeciema, Krisis Pujāts, Lize-Austra Pujāte, Kārlis Liepiņš un Olga Liepiņa, Amālija Sproģe Bēdeļu bērniem atsūtījusi 3 dolārus. Paldies!

Vēstules

Vai tik tālu jau esam?

Ar sašutumu bieži runājam par tām valstīm, kas saimniecisku apsvērumu dēļ ielaižas tirdznieciskos darījumos ar Pad. Savienību vai tās satelitiem. Tādējādi rīkojoties, tās stiprina padomju kara mašīneriju un nemaz neapsver, ka pēdējā kādreiz pašiem „atspēlēsies."

Bet vai paši esam labāki? Lūk, kāds piemērs: Kā jau zināms, Savienoto Valstu parlamentārā izmeklēšanas komisija atklājusi, ka ar pašu amerikāņu valsts piemaksām iepludināta un joprojām ieplūst komūnistiskā propagandas literātūra. Šinī darījumā vadītāja loma kādai „Four Continent Book Corp." Ņujorkā. Mēs varētu priecāties par šo atklājumu un cerēt, ka tas atkal lieku reizi atdarīs acis tiem, kas komūnisma uzkundzēšanās paņēmienus vērtē par zemu. Bet ko darām? Laikraksta „Laiks" 13. februāŗa numurā ievietots sludinājums: **„Grāmatas no Latvijas. Plašā izvēlē klašiķu un jaunlaiku autoru darbi. Bērnu grāmatas" Four Continent Book Corp."** utt. Vai tiešām tik tālu jau esam, ka arī latviešu laikraksts par niecīgo sludinājuma naudu (slud. 2½ col. ā $1.40) apm. 2—3 dol. ir gatavs pārdoties. Kādēļ gan tad drīkstam sašust par citiem, kur runa ir par miljoniem dolaru?

Tas, ko raksta latviešu, kaut privāts, laikraksts, tomēr nav viņa lieta vien. Kā vienīgais Sav. Valstīs iznākošais, tas var tikt amerikāņu aprindās uzskatīts arī par latviešu sabiedriskās domas izteicēju un tādēļ par tā darbiem morāliski atbildam arī mēs pārējie, ne tikai izdevējs ar redaktoriem vien: Tādēļ pēdējais laiks saukt, kā domājams, materiālās interesēs iestigušo latv. laikrakstu pie kārtības un aicināt to par Jūdasa grašiem nepārdot latvisko pārliecību. Ko gan līdzēs pirmajā lapaspusē ievietot skaistus rakstus par ALAs darbu, ja sludinājums tālākā 4 lapaspusē kalpo komūnisma mērķiem.

G. R.

Grand Rapidā, Mich.

Latviešu Biedrības nama atklāšana Grand Rapidos

Grand Rapidu tautiešiem par izcilu notikumu izvērtās 16. februāŗa diena, kad iesvētīja Latviešu Biedrības jauno namu. Pēdējos pāris mēnešos kopš nama iegūšanas, brīvajās vakara stundās, atseviški tautieši ziedoja savus atpūtas brīžus, lai veiktu krāsošanas darbus, pagatavotu galdus un izdarītu citus nepieciešamus remontus. Ja arī vēl būs daudz pūļu un vajadzēs daudz līdzekļu, iekāms telpas kļūs mājīgas, tad pagaidām nav tik svarīgs šo telpu ārējais izskats, bet gan gars, kas šajā namā valdīs. Izcilus jauki un latviski jau bija dekorēti apakšējā stāva skatu logi, kas saistīja arī amerikāņu skatītāju uzmanību.

Nama iesvētīšanas svinībās bija pulcējušies latvieši ne tikai no Grand Rapidiem, bet no Kalamazū un citām apkārtējām vietām, tā kā telpas gandrīz bija par šaurām, lai uzņemtu kuplo viesu pulku. Garīgo aktu ievadīja ar korāli: „Teici to Kungu, to godības ķēniņu svētu!" Savā svētrunā prāvests J. Ozols aicināja visus turēties cieši kopā, jo tad nekādas vētras nespēs mūs graut un iznīcināt. Dziļi zīmīgus aizlūguma vārdus teica māc. J. Lazda. Tad Latviešu Biedrības priekšnieks V. Vītiņš plašākā uzrunā uzsvēra vienības gara lielo nozīmi svešumā, jo bez tā nevar pastāvēt ne valsts, ne tauta. Šis gars būs nesalaužāms, ja ikviens strādās tā, kā to prasa sirdsapziņa un lielais pienākums pret tiem, kas cieš dzimtenē vai staigā moku ceļus Sibirijas vergu nometnēs. Runātājs aicināja sekot Kronvalda un Ausekļa piemēram un kopt savā biedrībā latvisko vienības garu. Tikai ejot visiem kopsolī, mēs atkal varēsim redzēt savu brīvības sauli uzlēcam. Tad Dziesmu Vairoga jaukts koris nodziedāja amerikāņu himnu, bet kopīgi ar visiem klātesošiem jo pacilāti skanēja mūsu tautas lūgšana. No Kalamazū Latviešu Biedrības sveicienus nesa b-bas pr-ks Brūveris, novēlot, lai jaunais latviešu biedrības nams kļūtu par latviskuma stūrakmeni Grand Rapidos. Detroitas Latviešu Apvienības priekšsēdis Gulbis nesa visa laba vēlējumus no Detroitas. Rakstveidā bija sveicinājis ALA's priekšsēdis prof. P. Lejiņš, bīskaps Rancāns, prāvests Birznieks u. c. Tad Alfr. Kalnāja vadībā koris „Dziesmu Vairogs" ievadīja programmu ar „Kurzemīte — dievzemīte." Vairākas dziesmas nodziedāja vīru koris, sevi par jaunu atestējot kā spēcīgu un izcilu dziesmotu vienību. Sekoja Annas Brigaderes vienčeliens „Čaukstenes", ko lietpratīgi bija sagatavojis rež A. Štams.

V. Zirnītis

JAUTĀJUMS VADĪBAI

Jau pirms šo rakstu sāku, man ir puslīdz skaidrs tā turpmākais liktenis (t. i., ja to vispār iespiedīs): Samērā neliela daļa to izlasīs un, varbūt, arī pārdomās. Ievērojami lielāks procents, ticis līdz pusei, lasīšanu tālāk neturpinās. Iemesls — raksts nebūs „pa spalvai". Beidzot, citi to vispār nelasīs, jo tajā nav nekā sensacionāla, pikanta vai „moderna".

Dabiski rodas jautājums, kāpēc tad šāds raksts vispār būtu jāraksta, vai, kas ir vēl svarīgāki — jāiespiež (iespiešana taču ir saistīta ar zināmiem izdevumiem)?

Klaji sakot, uz šo jautājumu arī es pats nevaru atbildēt. Liekas, ka dzinulis ir vēlēšanās izteikt vienkārša, neakadēmiska, nepolitiska un nepartejiska latvieša uzskatu par zināmu parādību latviešu trimdas saimes dzīvē.

Tiesa, daudz jau spalvu lauzts un tintes liets par šo tematu. Celtas apsūdzības un pretapsūdzības. Kritizēti gan citi, gan paši. Meklētas vainas un cēloņi šīm vainām. Īpaši kritikā ziņā ir panākts stāvoklis, kas ļoti līdzinās slavenajām „paškritikām lielajā dzimtenē". Tikai no vienas lietas presē un atklātās sarunās sabiedrībā, esam vairījušies kā no uguns — neviens neesam uzdrošinājušies visu dažādo nelaimju cēloni saukt īstā vārdā, vismaz atklātībā ne.

Kas tad nu ir faktors, kas draud paralizēt jebkādu reālu trimdas saimes apvienošanās mēģinājumu, kas jau dīglī nomaitā gandrīz vai katru pozitīvu pasākumu, kura uzdevums būtu mērķtiecīga globāli koordinēta cīņa par Latvijas atjaunošanu?

Līdzīgi daudzām citām „smalkām kaitēm" šinī dīvainajā bezjēdzību un stulbumu laikmetā arī šis lielais nezināmais, šis mistiskais X ir izsakāms un ietverams divos vārdos — Personīgā Godkāre.

Ir augstākā mērā apsveicami, ja cilvēkam ir ambicija tikt dzīvē uz priekšu, ja tas neapmierinās ar pastāvošo, bet vienmēr cenšas kāpt augstāk pa sabiedrības kāpnēm.

Tomēr ir neattaisnojami, ja šinī procesā individs vai individu grupa sāk ieskatīt sevi par vienīgo nemaldīgo latvietības mesiju ar absolūtām monopoltiesībām latviešu trimdas kopības vadīšanā cīņā par Latvijas neatkarību. Bet šāda nostāja ir aprobežotības pazīme un atspoguļo tikai tās ieņēmēja sīko personību. Ja kādam šāds „kampara iešļircinājums" ir nepieciešams, lai ar to varētu mākslīgi uzpūst savu ego, ko pēc tam pats varētu apbrīnot, kas gan viņam šo prieku varētu liegt?

Ir jau daudz ļaunāk, ja kāda persona sāk savās iedomās dzīvot, ejot sabiedrībā un mēģinot pievērst sev uzmanību, tanī pašā laikā atsakoties no mēģinājuma sadarboties ar citiem tautiešiem, ja to viedoklis kaut cik atšķirtos no paša viedokļa.

Bet ir noziedzīgi, ja šie kungi rada sev mazāku vai lielāku piekritēju vai atbalstītāju grupu un to izmanto, lai sabotētu jebkuras citas trimdas latviešu kopas darbu. Atteikšanās no sadarbības un pārējo nogrupējumu apkarošana patērē tik daudz enerģijas, ka cīnīties par Latviju vairs neatliek laika. Grupas, savstarpēji apkarojoties, zaudē spēju paturēt acīs to mērķi, kas, darbībai sākoties, it kā bija paredzēts. Visas plānošanas un darbības mērķis kļūst „konkurences" nomelnošana, tās motīvu apmētāšana dubļiem un dažādu triku, āķu un gājienu izgudrošana, lai liktu šķēršļus sāncenšu ceļā un lai sāncenšus vājinātu skaitliski un morāliski.

Interesanti, ka katrs nogrupējums atzīst, vismaz teorētiski, sadarbības nepieciešamību. Tomēr, attiecīgā grupa nekad nav vainojama sadarbības trūkumā. Ļaunie konkurenti, lūk, ir tie, kas grauj vienību. Viņi ir tie, kas atsakās redzēt patiesības gaismu un kas negrib atteikties no savām ķecerīgām domām attieksmē pret kādu (maz) svarīgu detaļu trimdas darbā.

Lai pierādītu savu absolūto „nemaldīgumu" un svētās pretenzijas uz mesianisko izdarību vadīšanu, parasti min visādus nopelnus, piederību dažādām organizācijām, iestādījumiem un nogrupējumiem pagātnē.

Piemēram, viens atsaucas uz savu piederību pie pēdējās Latvijas Saeimas, cits aizrāda, ka ir bijis Ulmaņa valdības loceklis, trešais ir piederējis pie kādas politiskas partijas, vēl citi atsaucas uz svarīgu sabiedrisku stāvokli demokratijas, Ulmaņa pēd. valdības vai okupācijas laikā. Ar vārdu sakot, katrs balstās uz pagātni un atgādina kartupeli — kam viss labākais ir zem zemes — aprakts.

„Tādu, kas varētu uzrādīt kaut ko pozitīvu darbā tagadnē, ir, diemžēl, visai maz. Dīvainā kārtā tie ir cilvēki, kas sevi nereklamē, bet strādā, patrioti, kas ir ar mieru sadarboties ar katru, ja ar šo darbu ir iespējams palīdzēt Latvijas lietai un latviešu tautas lietai.

Bet viņu sekmes un darba augļi visādiem vadītājiem un cīnītājiem ir kā dadzis acīs. Un tā bieži gadās, ka tiešām nesavtīgos strādniekus sabiedrības acīs nomelno. Tos nozākā un izsmej un tiem piedēvē dažādas tieksmes un nodomus, kādu tiem nekad nav bijis. Viņi savukārt ir par kautrīgiem vai arī nevaļīgiem un godīgiem, lai sevi aizstāvētu, un šinī sakarā plašākā sabiedrība, kam nav iespējams pārbaudīt pret šiem darba darītājiem vērstos apvainojumus, notic vismaz daļai ļauno, netīro tenku. Rezultātā cilvēks ar karsto latvieša sirdi bieži vien ne tikai pārtrauc savu darbu, bet sarūgtināts pagriež muguru latviešu sabiedrībai un turpmāk dzīvo trimdas trimdā.

Vai tiešām laikmetā, kad katram no mums būtu visiem spēkiem jācīnās, lai panāktu Latvijas atbrīvošanu, karstākām cīņām un intrigām jānotiek ap to, ko katras grupas vadītājs, katra grupa atsevišķi dara pareizi vai nepareizi; ap to, ko viena grupa drīkst vai nedrīkst darīt šinī cīņā; ap to, ko katras grupas vadītājs darīs atbrīvotajā Latvijā (atklāti pēdējo jautājumu jau necilā, bet nopelnu bagāžas vērtēšana jau būtībā nekas cits nav), kādu posteni tas ieņems u. t. t.? Ar vārdu sakot, tēvu zemes dalīšana ir uzsākta jau pirms tēvu zeme ir vispār atgūta. Ja nu tiešām tas būtu tik svarīgi, kurš no mums būs ministrs, kurš departamenta direktors, kurš strādniecības vadītājs un kurš ceļa rādītājs jaunatnei, vai tad, vismaz pagaidām, nevarētu nolīgt pamieru un mēģināt cīnīties kopīgiem spēkiem, lai panāktu stāvokli, kur šāds jautājums vispār varētu rasties praksē?

Ja katrs ir tik ļoti pārliecināts par savu darbu, uzskatu un spriedumu pareizumu, tad lietas labad visām pārējām komitejām, padomēm, biedrībām, apvienībām, kopām u. c. varētu pievienot vēl vienu — Trimdas speciālarchīvu, kurā zvērināti archivāri uzkrātu un saglabātu visas ziņas un pierādījumus, dokumentus un tenkas par katras atsevišķas grupas, katra atsevišķa vestes kabatas formāta vadītāja darbību un izrīcībām. Atbrīvotajā Latvijā šādi savāktos materiālus varētu nodot jaunradāmai iestādei — „Valsts Nopelnu Pētīšanas un Vētīšanas Institūtam". Tajā tad minētie kungi, varbūt pat uz valsts rēķina, varētu strīdīties līdz kapa malai par to, kurš tad un tad teicis to un to, kas pie kā griezies, kas darīts un kas nav darīts un kas darīts par daudz.

Pārējie vienkāršie mirstīgie tanī laikā varētu mēģināt atjaunot Latviju, proti, veikt tik nesvarīgus darbus kā izpostītās saimniecības atjaunošanu, nodegušo pilsētu un māju celšanu, invalīdu un bāreņu aprūpi un tamlīdzīgus sīkumus.

Kungi, vai tiešām nebūtu reiz laiks attapties un aptvert, ka kamēr jūs atklātībā viens otram uzsmaidāt un spiežat rokas, bet aiz muguras torpedējat gandrīz vai katru sadarbības mēģinājumu (vai kāds spēj uzrādīt kaut vai vienu konferenci, sanāksmi, kongresu vai taml., no kuras kāda grupa nebūtu aizgājusi vai kur nebūtu skaldīts kubikmetriem matu par dažādiem „mantojuma tiesību" jautājumiem vai vārdu kārtību kādā lēmumā?), jūs strādājat tā, ka agrāk vai vēlāk Staļins būs spiests jums piešķirt ordeņus par nopelniem Padomju Savienības varas veicināšanas labā.

Aprociet savus kara cirvīšus (par cirvjiem jau tos ir kauns saukt, tie ir tik sīki, tik neiedomājami maziski), trimdas latvieši grib strādāt, bet jūsu savstarpējā ecēšanās, mūžīgās intrigas, mūžīgā berzēšanās un naidošanās tos atgrūž un atņem tiem jebkādu patiku ko darīt. Vai jūs nejūtat, ka mēs, vienkāršie cilvēki, bez lielām pagātnēm un pazīstamiem vārdiem, sākam zaudēt ticību jums? Vai jūs neapzināties, ka jūs padarāt par ciniķiem tos jaunākās paaudzes latviešus, kas ar saviem ķermeņiem uzcēla valni pie Lubānas un Ērgļiem, pie Jelgavas un Džūkstes — valni, kas deva jums iespēju izglābties no sarkanā nezvēra nagiem? Jūs viņus dzenat prom no savas tautas, viņi meklē sev sabiedrību un ideālus citur, jo aiz jūsu ideālajiem vārdiem tie neredz darbu. Vai jūs nebijāt tie, kas mūs mācīja mīlēt Latviju vairāk par visu citu šinī saulē? Vai jūs nebijāt tie, kas teica, ka nav svētākas cīņas kā cīņa par Latviju? Kāpēc šīs cīņas vietā jūs cīnāties savā starpā. Par ko cīnāties?

(Nobeigums 5. lpp.)

L. A. D. Daugavas Vanagi Biletens

Kādi vīri mums šodien vajadzīgi?

Stipri vīri — vīri, kas nesalūst svešniecības grūtumu priekšā, kas domā, ka grūtumi jāpārvar, un kam pašiem sevis nepaliek žēl. Vīri, kas nav gļēvi paši pret savām iegribām, kas neļauj tām sagraut savu cilvēka un latvieša cieņu.

Degsmes pilni vīri — vīri, aiz kuru debesīm nevar karoti aizbāzt, kas sev meklē cēlu mērķi, kam kalpot. Vīri, kas nedomā, ka idejas un degšana tām ir zaļu jaunekļu un nejēgu lieta.

Plaša skata vīri — vīri, kuru acis nav aizaugušas treknā laiskumā un kas spēj cauri putekļiem saskatīt kalnus. Vīri, kam pasaule neizbeidzas pie pašu sētas žoga.

Uzticīgi vīri — vīri, kas, reiz izšķīrušies par kādu ceļu, to arī iet līdz galam. Vīri, ko nevar ietekmēt ne dīkdienu pļāpas, ne neliešu intrigas.

Godīgi vīri — vīri, kurus nekārdina ne nepelnīts cents, ne nepelnīts gods, kuri cienī otra cilvēka mantu, godu, ģimeni. Vīri, kuru godīgumu nevar ietekmēt svešu tautu vaļīgās paražas.

Nesavtīgi vīri — vīri, kas nekalpo vienīgi Viņa Majestātei Es, kas spēj dot neprasot, ko es par to dabūšu. Vīri, kas cita ciešanām nevar paiet garām, atmetot ar roku.

Un pār visām lietām atbildīgi vīri — vīri, kas grib atbildēt par visiem saviem darbiem ne vien citu cilvēku, bet arī Dieva priekšā.

Tādi vīri mums vajadzīgi — tie ir patiesie Daugavas Vanagi, mūsu zvērināto saime!

LONDONAS AVIZE

Mēs kādreiz bijām dažādos ieskatos par Latvijas pēdējās valdības izdotajām ārkārtējām pilnvarām. Tagad politiskā norise ir pierādījusi, ka tieši šis pilnvaras palīdzējušas aizstāvēt Latvijas intereses arī pēc mūsu zemes okupēšanas. Šis svarīgais apstāklis, par kuru mūsu valsts dibinātāji bija daudz cīnījušies, ir neskarts un turpinās pastāvēt līdz brīdim, kad latvieši atkal varēs pārņemt varu savā zemē un atjaunot savu neatkarīgo valsti.

Latvieši, kam likteņa labvēlība bija piešķīruši iespēju tikt ārpus dzelzs priekškara, jau ir veikuši divus svarīgus pienākumus: apvienojuši visā brīvajā pasaulē izkliedētos savus tautas piederīgos un saglabājuši savas valsts de iure pastāvēšanu. Vērojot šī darba un organizēšanās loģisko gaitu, nav šaubu, ka veiksim arī nākošos pienākumus, un proti: 1) noorganizēsim brīvajā pasaulē esošo latviešu iespēju nokļūt īstā laikā un pietiekamā skaitā savā dzimtenē un 2) veiksim priekšdarbus varas pārņemšanai latviešu rokās savā zemē. Politiskie apstākļi un bēdīgās vēstis no mūsu dzimtenes rāda, ka no šo pēdējo divu jautājumu pareizas atrisināšanas atkarāsies mūsu Latvijas būt vai nebūt. Tādēļ mūsu visaugstākais pienākums ir jau tagad būt gataviem, jo nezinām, vai rītu neatskanēs balss, kas aicinās mūs šos plānus izpildīt. Ja ar tālredzību mēs būsim to jau tagad noorganizējuši, tad nevarēs būt šaubu, ka nākotnes vēsture, cildinādama latviešu karavīru varonību, atzīs arī, ka trešajā lielā pārvērtību laikmetā latvieši ir pierādījušies cienīgi saņemt savas tautas patstāvību un suverēnu valsti. Apņemsimies ikviens šo darbu veikt līdz galam.

Mūsu mērķi tuvojas īstenošanai

Sūtņa K. Zariņa intervija par iespaidiem Parīzē

Sūtnis K. Zariņš uzturējās Parīzē Apvienoto Nāciju ģenerālsapulces 6. sesijas nobeiguma laikā. Mūsu laikraksta pārstāvis lūdza sūtni dot interviju par saviem iespaidiem un vērojumiem.

„Man laimējās dzirdēt Apvienoto Nāciju ģenerālsapulces debates tādā posmā, kad darba kārtībā bija ļoti intriģējoši un svarīgi jautājumi," stāsta sūtnis. „Ģenerālsapulce apsprieda Ķīnas pārstāvības jautājumu, bēgļu lietu un jaunu valstu uzņemšanu Apvienotajās Nācijās, bet komisijās debatēja par krievu ierosinājumu uzņemt darba kārtībā Korejas pamiera lietu."

Sūtnis raksturo amerikāņu nostāju Ķīnas jautājumā pret komūnistu prasībām kā ļoti noteiktu. Amerikāņu delegācija ar iespaidīgiem argumentiem pierādīja, ka komūnisti ir tie, kas pēc Otra kara izjaukuši ķīniešu tautas vienību. Ļoti sekmīgi savas valdības viedokli aizstāvēja nacionālās Ķīnas delegāts.

Bēgļu jautājumā rietumu valstu pārstāvji atkal no jauna noraidīja visas krievu prasības un deklarēja, ka atgriezties savās zemēs var tie bēgļi, kas to brīvprātīgi vēlas.

„Lielo rietumnieku nostāja pret padomju bloka kombinācijām ir ļoti stingra un arī balsošanā uzvaru vienmēr gūst rietumnieku viedoklis, taču skumīgi ir vērot, ka svarīgos jautājumos, kā, piemēram, augšā minētos, ļoti liels delegātu skaits atturas — bieži pat ap 20 balsīm. Šīs izvairīgās balsis komplektējas no Vidējo austrumu, Āzijas un dažām mazākām Eiropas valstīm."

Ģenerālsapulces laikā dažos laikrakstos parādījās ziņa, ka amerikāņu delegāte Eleonora Ruzvelte izteikusies, it kā padomju izdarītās deportācijas nebūtu pierādītas.

„Gribēju šo jautājumu noskaidrot personīgi pie E. Rūzveltes, bet tā kā viņa bija sagatavojusies aizbraukšanai no Parīzes, tad meklēju informāciju pie amerikāņu delegācijas," stāsta sūtnis. „Ar amerikāņu delegācijas pārstāvi man bija ilgāka saruna, un pārstāvis ļoti noteikti pasvītroja, ka minētais ziņojums laikrakstos parādījies aiz pārpratuma. Par deportācijām tagad ir savākti ievērojami pierādījumu materiāli. Pārrunājām arī Vidus- un Austrumeiropas tautu iesniegumu Apvienotajām Nācijām genocida jautājumā. Amerikāņu pārstāvis paskaidroja, ka viņa delegācija dara iespējamo, lai iesniegums nāktu apspriešanā, bet papriekšu tam jānodrošina pietiekams atbalstītāju skaits."

Tālāk sūtnis pastāsta, ka ieradies pie Brīvās Eiropas komitejas pārstāvja Tailora, lai izmainītu domas par latviešu jauniešu studiju iespējām Strasburgas universitātē. Patlaban šai universitātē studē tikai viens latviešu students, bet ir iespējas šo skaitu palielināt. Latviešu studentu skaitam pieaugot, ir nodoms iekārtot latviešu papildkatedru un dot latviešiem vienu latviešu tautības mācību spēku, kura uzdevums būs rūpēties par studentu nacionālo audzināšanu. Lai tiktu pāri valodas grūtībām, uzņemtajiem studentiem iepriekš dod dažus mēnešus ilgus kursus franču valodas nostiprināšanai.

Brīvās Eiropas komiteja piešķir stipendijas studijām arī citās Francijas universitātēs. Stipendijas Britanijas augstskolām nav paredzētas. Latviešu jauniešiem, kurus interesē šīs studiju iespējas, ieteicams stāties sakaros ar sūtni Grosvaldu (adrese: 5, rue Cardinet, Paris XVII).

Sūtnis K. Zariņš kopā ar sūtni O. Grosvaldu bija ieradušies Francijas ārlietu ministrijas politiskajā departamentā pārrunāt jautājumus, kas saistās ar latviešu interesēm. „Noskaņojums pret mums ir labvēlīgs," stāsta sūtnis K. Zariņš. „Francijas ārlietu ministrija atbalsta mūsu pārstāvju darbu, un attiecīgās autoritātes ir deklarējušas, ka neatzīst Latvijas iekļaušanu Padomju Savienībā."

Sūtnis kopā ar O. Grosvaldu apmeklēja arī ievērojamo franču valstsvīru Polu Reno. Francijā nodibinājusies sevišķa Eiropas kustības Vidus- un Austrumeiropas komisija, kurā Pols Reno ir vadītājs. Komisija sastādās no franču politiķiem. Eiropas kustības ideja tādā kārtā kļūst arvien populārāka, un tās mērķus sekmē visas Rietumeiropas valstis. „Šis darbs ļoti ievērojami tuvina mūs Latvijas atbrīvošanai," nobeidz sarunu sūtnis. „Taču nav jādomā, ka tagad, kad mūsu ideāli ir ieguvuši tik nozīmīgu atbalstu Londonā, Parīzē, Vašingtonā un visā pasaulē, ka ar to viss jau sasniegts. Brīvība mums neiekritīs klēpī kā gatavs auglis. Mums nepieciešama pareiza stāvokļa izpratne un par visām lietām jābūt apzinīgiem un cieši vienotiem. Ja būsim sašķelti, tad izšķirīgā stundā varam piedzīvot lielas neveiksmes."

Londonas Avīze

DV Hamiltonas nod. karnevāla š. g. 15. febr. godalgotās maskas vectēvs, vecāmāte un eņģelis. 1. godalgu ieguva vectēvs Alberts Liepiņš no Toronto. Pārējie godalgotie ir hamiltonieši.

H. Kligera foto

ALAs atsevišķiem biedriem informācijai

Visi Apvienības atsevišķie biedri, kas nav nevienā Apvienības organizācijā dalībniecē, nedz arī kādā Apvienības kopā un ir iestājušies Apvienībā tieši, aicināti savas balsis delegātu vēlēšanās nākošajām Apvienības gadskārtējam kongresam, kas notiks 7., 8. un 9. martā, Vašingtonā, D.C., nodot tuvākā Apvienības organizācijā dalībniecē vai kopā pēc saviem ieskatiem, jo atsevišķie Apvienības biedri dzīvo tik izkladus plašā Sav. Valstu teritorijā, ka pašlaik Apvienībai nav iespējams īstenot Apvienības statūtu 9. p. kārtībā paredzētās atsevišķo biedru reprezentējošo delegātu vēlēšanas sarakstes ceļā.

Atsevišķo Apv. biedru priekšlikumi iesniedzami un nepieciešamā papildus informācija pieprasāma ar šādu Apvienības adresi: American Latvian Association, Inc. 3220 17th St., N. W., Washington 10, D.C., tel. — DU 7812.

ALAs Centr. valde

„Amerikas Balss" iekārtojusi peldošu raidstaciju

Ņujorkas ostā sagatavots kuģis „Kurjērs", kas kalpos „Amerikas Balss" raidījumiem kā peldoša baze. 5800 tonnu kuģa komanda sakomplektēta no krastu apsardzības personāla. Uz Kurjēra ierīkota 150.000 klv. raidstacija. Kuģim uzvilkts karogs, un tas dosies uz vietām, kur pašlaik nepieciešams pastiprināt propagandu. Kuģa raidstacijas techniskais personāls apmācīts Minchenes „Amerikas Balss" raidītājā, kas noraida informāciju uz „tautas republikām".

Pāvo Nurmi

K. Blūmbergs

(Turpinājums)

N. deva presei jaunu neparastu vielu, jo nākamais bija ne uzvaru, bet zaudējumu gads. Maija mēn. viņu 10.000 m pārspēja Lievendals, sagādājot N. pirmo zaudējumu Somijā kopš 1921. g. N. klusībā gatavoja kādu jaunu pārsteigumu, kas īstenojās maija mēn. jaunā pasaules rekordā 3000 m— 8:20,4. Bīstams bija kļuvis zviedrs Vide. No viņa neizvairījās, bet tieši pretēji, vēlējās ar viņu sacensties un Turku pilsētā N. pārspēja Vīdi 1500 un 5.000 m distancēs. Tā paša gada rudenī, būdams nevesels N. bija spiests padoties vācietim Dr. Pelcerim un arī Videm 1500 m un 2 jūdžu skrējienos. N. slīdēja uz leju, taču 2000 m skrējienā sasniedza jaunu pasaules rekordu ko gan pēc 2 nedēļām pārspēja viņa tautietis Purje. N. gāja uz leju, tomēr viņa popularitāte nemazinājās. Par viņu runāja vēl vienmēr un visur.

Sportistu vārdi un sasniegumi bieži vien kalpo arī valsts propagandai, bet to ne reti aizmirst. Te kāds gadījums par Nurmi. Tautu Sav. sēdē Ženēvā pēc svarīgām politiskām debatēm kāds ievērojams valstsvīrs Somijas ārlietu ministram jautāja „ko dara Nurmi." Somu valstsvīram, kas, protams, ļoti labi bija informēts par Nurmi, nācās lieku reizi atzīt, ka pasaulē Somijas vārds ir cieši saistīts ar lielā sportista Pāvo Nurmi vārdu. Nākošais (1928. g.) atkal bija olimp. spēļu gads. Nurmi vairāk bija pievērsies garajām distancēm, tādē ne labprāt gribēja piedalīties 1500 m, bet ieteica dot priekšroku jaunajiem skrējējiem Lavri un Purjē. Amsterdamas olimpiskās spēlēs viņš 1500 m arī neuzvarēja, bet ieguva sudraba medaļu, kamēr 10 tūkst. m. skrējienā vēl palika ne pārspēts. 5000 m viņam nācās palikt aiz Ritolas.

DIVI LIELI SPORTISTI RADA NEAIZMIRSTAMU CĪŅU

Amsterdamas stadionā tūkstošiem skatītāju vēro 3000 m šķēršļu skrējienu, pievēršot uzmanību slavenajam ezeru zemes dēlam, kas, mierīgs kā mašīna un precīzs kā pulkstenis, veic apli pēc apļa. Viņš skrien kā otrs aiz francūža Dušesna, un neviens nešaubās, ka vēlāk N. pratīs viegli savam pretiniekam aiziet garām. Francūzis skrien mierīgiem viegliem soļiem un bieži palūkojas atpakaļ, jo viņš zina, kas skrien aiz muguras. Vēl nav veikta ne pusdistance, D. tikko pārvarējis plato ar ūdeni pildīto grāvi, kam tuvojas N. Francūzis atkal paskatās atpakaļ un redz, ka vīrs zilajā tērpā lecot paklūp un iekrīt ūdenī. Dušens momentā apstājas, tad nedomādams paskrien dažus soļus atpakaļ un palīdz savam bīstamākajam pretiniekam izkļūt no grāvja un skrien tālāk. Cīņa turpinās. Dušesnā, kas ir lieliskā formā, sportista instinkts vada skrējiena gaitu, kamēr viņā pašā sarunājās divas iekšējas balsis: „Tu būtu kļuvis zelta medaļas īpašnieks, tu būtu licis savam karogam plivināties uzvarētāju mastā, tūkstošiem skatītāju klausītos Francijas himnu, ja tu nebūtu palīdzējis somam, vai to tev vajadzēja darīt, neviens no tevis to nevarēja prasīt," bet otra balss to mierina: „Tu esi darījis pareizi, tas bija tavs sportista pienākums. Ja tu uzvarētu, tu nebūtu varējis priecāties par zelta medaļu, nedz sumināјumiem. Vēl arī tagad tu vari uzvarēt!"

Tā skrējiens turpinās. Dušesns un Nurmi pamazām panāk vadošo grupu un pārņem atkal vadību. Vēl tikai otrs soms Laukola turas aiz viņiem, viņš ir savu panākumu sākumā, viņš grib sevi attaisnot savam lielajam skolotājam. Vēl šoreiz viņš savu skolotāju nebūtu varējis pieveikt, bet Nurmi, nevēlēdamies atstāt francūzi, to viņam, atļauj, jo N. taču tik daudz reizes uzvarējis, un nav svarīgi, kas ir uzvarētājs, ja tikai tas ir soms. N. palēnina tempu. Viņš vēlas palaist garām arī francūzi, kas skrien cieši aiz viņa, jo N. Dušesna krietno žestu nav aizmirsis. Bet D. to saprot un redzot, ka N. arī šinī sacensībā ir pārākais, nevar atļauties mērķa līniju šķērsot pirms Nurmi. Tā viņi abi — Dušesns un Nurmi gandrīz reizē iet caur mērķi. Divi lieli cīnītāji un vēl lielāki sportisti radījuši neaizmirstamu cīņu, kaut arī tanī uzvarētājs bija cits — soms Laukola.

(Turpinājums sekos).

KANADĀ

HAMILTONA

Sakarā ar Anglijas nel. karaļa Džordža VI bērēm, 15. februārī, Hamiltonas Pāvila ev.-lut. draudzes latviešu kopa noturēja piemiņas svētbrīdi. Svētbrīža dalībnieki pieminēja nel. karali un jauno karalieni Elizabeti II, ar gandarījumu atceroties draudzīgās attieksmes starp Latviju un Angliju, kā arī zinot, ka Anglijas karalistes pašreizējā nostāja ir viena no pozitīvākām ķīlām mūsu nākotnes labvēlīgam izkārtojumam.

17. februārī pēc latviešu dievkalpojuma sv. Pāvila ev.-lut. draudzes latviešu kopas dāmas bija rīkojušas baznīcas zālē tējas vakaru. Prof. Burkēvics, kas nesen ieradies no Vācijas Hamiltonā, referēja par saviem vērojumiem Vācijā palikušo tautiešu dzīvē. Pēc IRO darbības izbeigšanās un nometņu likvidācijas jaunajās vācu pārvaldītajās novietnēs nacionāli kultūrālais darbs gandrīz neiespējams, jo latviešu skaits tajās niecīgs. Palikuši gandrīz vienīgi veci ļaudis un invalidi. Ārpus veco ļaužu mītnēm dzīvojošie saņem sociālo pabalstu DM 42.— mēnesī, kas ir apm. viena trešā daļa no tā, kas dzīves iztikai nepieciešams. Invalīdi, kas saņem valdības pensiju, materiāli nostādīti labāk: viņu pensija svārstās ap DM 120 mēnesī. Vispārīgais stāvoklis — drūms.

Dievkalpojuma un tējas vakara dalībnieki draudzes latviešu kopas palīdzības fondam ziedoja $20.41. Pēc priekšlasījuma klātesošie vēl brīdi pakavējās pie glāzes tējas, dziedot tautas dziesmas un pārrunājot praktiskās dzīves jautājumus un kopas turpmāko darbību.

ZIEDOJUŠI INVALIDU NAMA PIRKŠANAI

Ar prieku un pateicību publicējam otro ziedotāju sarakstu DV invalidu namam Vācijā: Pēteris Edvards ziedojis $5.00; Arnolds Ekmanis $5.00; A. E. J. $10.00; Krišjānis Ozoliņš $3.00; Ērika Bože $2.00; Alfreds Krauze $5.00; Gustavs Eglājs $10.00; Kāda tautiete, kas nevēlas publicēt savu vārdu — $5.00; Malva Kaspars $2.00; Arturs un Ina Meisteri $5.00; A. Ertmanis $3.00; Mārtiņš Ozoliņš $3.00; Vilis Vālbergs $5.00; Velta un Richards Slēgeļi $2.00; Jāņa Prauliņa ģimene $10.00; Leopoldīne Bekeris $3.00; A. Zaļaiskalna ģimene $5.00; Vilis Zempuris $5.00; Ed. Pētersons $10.00; Jānis un Irena Norvelis $5.00; Miķelis Grants $5; Jānis Knostenbergs $2.00; Stanislavs Logins $1.00; Jānis Apinis $3.00; Rūdolfs un Vilma Plancis $3.00; Ermanis Oliņš $3.00; Elza un Arturs Apiņi $5.00; Austris Holanders $4.00; Eižens Celms $3.00; Kr. Pujats $5.00; Elza Ozers $3.00; Elza Beinerte $5.00; A. Zoltnera ģimene $3.00; un Amilda Jansons $3.

Aizrādam, ka A. Virsnieks nav ziedojis $5, kā kvītēts iepr. apkārtrakstā, bet vienīgi atnesis uz biedrības biroju Jāņa Ķeniņa ziedojumu, neatstājot pavadrakstu, kam dēļ arī noticis pārpratums ar nepareizo kvītēšanu.

Mūsu tautiešu DV invalidu namam Vācijā saziedotā summa jau tuvojas 600 dol. Ceram, ka atsaucība vēl neapsīks, un mēs būsim pirmie, kas varēsim pulkvedim Janumam šī cildenā pasākumā īstenošanai nosūtīt 1000 dolaru.

Kārļa Rūķa ģimene un brašie trīnīši jo sirsnīgi pateicas tautiešiem par sniegto palīdzību un atbalstu — ziedojumiem. Kā pēdējo un mūsu iepriekšējos apkārtrakstos vēl nekvītēto ziedojumu — 3 dolarus iemaksāja māc. A. Ziņģis, līdz ar ko ziedojumu kopsumma (caur VLB) sasniedza $189.40.

Viskonsinas Latviešu B-ba

LNAK CENTRĀLĀ BIBLIOTEKA

LNAK Centrālā bibliotēka Sv. Andreja baznīcas telpās atvērta trešdienās no pl. 6-8, mēneša pirmajā un trešajā svētdienā no pl. 6-8, mēneša otrā un ceturtajā svētdienā no pl. 17-19.

VĀCU «BURŠENŠAFTES» ATKAL CEĻAS

Sešus gadus pēc kara vācu studentu korporācijas atkal no pagrīdes iznākušas dienas gaismā. Getingenas universitātes rekt. Volfgangs Trillhāss, novērtējot „buršu" izdarības, izteicies: „Es stāvu pret šādu paražu kultivēšanu, bet tik ilgi, kamēr korporeļi ievēros normālo universitātes dzīvi, būšu iecietīgs."

„Buršenšafte" dzimusi 18. gs. un ar laiku ievirzījusies vācu studentu dzīves centrā. Izteikti vāciskā studentu organizāciju apvienība savus nākošos biedrus — „fukšus," to apmācību laikā, dažādi pazemo, pat aizkar viņu cilvēcisko pašcieņu, bet pārcietušie, kļūdami par pilntiesīgiem „buršiem" var savu „varu" parādīt pie nākošiem jaunuļiem. Pozitīvā plāksnē „buršenšafte" cenšas savos biedros ieaudzināt vīrišķību, tādēļ katram „fuksim" jācīnās vismaz divos dueļos un rētas „buršu" sejās līdzinās goda zīmēm. Atrodas arī tādi goda mīļotāji, kas, lai rētas padarītu izcilākas, svaigos ievainojumus ierīvē ar sāli, jeb neļauj tiem laikā sadzīt, bet pati „buršenšafte" šādas izdarības ieskata par sodāmiem grēkiem.

Laikmetu plūdumā „buršenšafte" ir vairākkārt apspiesta. Veimāras republika izsludināja „buršu" dueļus par noziegumiem. Nacionālsociālisma režīms atzina studentu korporācijas par kaitīgiem trumiem valsts organismā un tās slēdza. Pēc II. Pasaules kara beigām vecie „burši" atkal uzsāka organizēšanos, bet uzvarētājiem — Rietumu sabiedrotiem šī kustība šķita nevēlama, un to atkal aizliedza. ASV pret līdzīgiem savu māju iestādījumiem ir nostājusies sabiedrības doma un tos nereti apkaro prese, pat filmās(„Take care af my little Girl" u. c.) un Anglijā studējošo tradicijām nav nekādas vāciskuma piegaršas.

Bet, izmantojot starptautisko situāciju, kas vāciešiem pieļauj aizvien lielāku valību, „buršenšaftes" vecākie — „alte Herren" ir atkal sākuši aust pēdējos laikmetos diezgan šķidru palikušo „buršenšaftes" tīklu. Viņi cer ka izdosies atjaunot kādreizējo nācijas pārvaldes sistēmu, ar saviem pārstāvjiem visos saimnieciskos, kultūrālos un politiskos iestādījumos. Lai piesaistītu sev iespējami vairāk locekļu „buršenšafte" ar skaļiem saukļiem iziet cīņā par Vācijas nedalāmību, „alte Herren" korporāciju klubos izmaksā jaunajiem alu un sola pēc studiju beigšanas labākus darbus ar lielākām algām kā „neburšiem." Vietām „buršiem" tomēr izveidojušās nepatikšanas ar universitāšu vadību un tiesu iestādēm, bet tie šādos gadījumos vienmēr izspēlē savu „lielo trumpi" — Vācijas atdzimšanu. Tā, kad Getingenas studentu Vilfredu fon Štidnicu tiesāja par duelēšanos, tad tiesas zālē sāka kliegt, ka studentu biedriskums un tradicijas vācu studentus vēl neapmierinot, esot atkal jāsasaista šķirtās asiņu un valsts saites.

Bet „buršenšafte" drīkst darboties vienīgi Vācijas rietumos. Austrumos komūnisti veido sev piemērotu audzi, kurā tādi, kas pēc „krusttēvu un krustdēlu" piegriezītnes grib nodrošināt sev vieglu dzīvi, var iestāties komjaunatnes šūnās.

Karina Miezis pēc kalpotājas līguma gada nokalpošanas iestājās Toronto trīsgadējā māsu skolā pie General Hospital, ko šinī nedēļā beidza ar labām sekmēm. Novēlam jaunajai latvju cenzonei labas sekmes turpmākajā darbā.

ĶĒNIŠĶIGĀ KINO IZRĀDE

Reiz gadā Anglijas ķēniņšķigā ģimene apmeklē kino izrādi un rīko kino aktieru pieņemšanu. Šogad starp citiem angļu un amerikāņu filmaktieriem ķēniņienei un princesei Margaretai stādīja priekšā Lizabeti Skoti, Dženu Ruseli, Margaretu Rutefordi, Džoanu Reisu, Cahariju Skotu un Van Džonsonu. Vislielākās galvassāpes un uztraukums bijis komitejai, kas izvēlējusies augstdzimušām dāmām rādāmo filmu — visas šīgada izciļākās filmas izrādījušās pārāk uztraucošas. Visbeidzot komiteja izlēmusi, ka demonstrējama brīnu „Where No Vultures Fly", kas rāda kādu dzīvnieku mīļotāju, kas Afrikas džungļos darbojas dabiskās dzīves aizsardzībā. Filma balstās uz dabasskatu un dzīvnieku uzņēmumiem un Londonas „Daily Mail" to apzīmējusi kā ideālu izvēles objektu, jo esot droša, solīda un neesot seksuāla.

Skramāns Jānis

VIENA STUNDA IGAUŅU NAMĀ NUJORKĀ

Kā raibs tauriņš, kas dzīvo 1 dienu un iepriecina tikai nejaušu pretimnācēju, bija kaimiņu igauņu mākslinieku gleznu skate Nujorkā. Izstāde bija atvērta no 15.-17. februārim, jo igauņu biedrības telpas stipri pārslogotas un aizņemtas nodarbībām. Gleznas bija atsūtītas no Zviedrijas, Šveices, Kanadas, Amerikas. Piedalījās 21 autors ar 52 darbiem. Skate bija ļoti interesanta, jo rādīja, kā pašreiz strādā igauņu gleznotāji divos pasaules kontinentos svešā vidē un dažādu kultūru ietekmē. Pēdējo pāris gadu desmitu Eiropas gleznotāju vairums ir franču gleznecības virzienu ietekmēts un vadīts. Tomēr skandināvu gleznotāji, kam pievienojas somi un arī igauņi, neatlaidīgi meklējuši izteikt specifiskās ziemeļnieku īpatības un noskaņas. Kā pirmais duras acīs nopietnais gleznotājs Eriks Haamers, kas trimdā apmeties Zviedrijā. Viņa Ruhuo baznīcā ar gleznieciski tvērienu, vēsi smalko koloritu, gaismēnas vedumu ir viens no labākajiem izstādes darbiem. Divas figūrālas kompozicijas ar rūdītiem spēcīgiem zvejnieku, zemnieku augumiem varētu derēt kā meti freskām, jo zīmējums ir norobežots asām melnām līnijām ar tieksmi uz stilizāciju. Interesanta, lai gan koloritā vienmuļāka ir ainava ar ģeometriskām dabas formām un vēso ziemeļu gaisotni. Skandināvu gleznecības ietekme viņa darbos ir atsaukšanās radniecīgiem centieniem. Tas pats raksturīgs arī vairākiem citiem igauņu gleznotājiem. Otra grupa igauņu mākslinieku acis vērsuši uz Parīzi. Franču 20. g. s. gleznecības skolā gājis Endels Koeks. No viņa trim darbiem vairāk valdzina Melancholija ar sulīgumu un krāsaino laukumu sadali. No Zviedrijas trīs darbus atsūtījusi jau brīvā Igaunijā pazīstamā gleznotāja Lutz'e. Viņa koloritā skaļāka apgērbu gleznojuma dekorātīvo grupu kompozicijās.

Tsirks ir ārsts, kas par mīļāko sev izvēlējies otu. Arī viņš jau reprezentējies brīvās Igaunijas izstādēs, tomēr nopietnāk nodoties gleznecībai varējis trimdinieku gaitās. Viņa divi oglu zīmējumi liecina par gleznieciskuo pieeju spēji tvert galveno, ar ko panāk izteiksmes kāpinājumu. Tāpat psiholoģiskais, dvēseliskais aspekts jūtams Juhana Hennostes drūmās krāsās noskaņotos darbos. Lai gan tā lielā norvēģa Munka ietekme, tur nenoliedzami arī nacionālo īpatību meklējumu rezultāts. Ar interesi sekosim šī jaunā daudzsološa mākslinieka darbiem. Hans Mets rāda ielas skatu koloritā; viņš gan šķiet francūža Bonāra (Bonard) skolots, tomēr pārkausēts īpati ziemeļnieciskā spēkā un smagumā. Kāds Ericha Lepsa darbs reiz bija reproducēts kādā latviešu žurnālā. Autors stingri turas nodibinātās akadēmiskās tradicijās. Interesantākais ir illustrātīvais darbs ar laikmetīgu sižetu — Bēgļi no degošas pilsētas. Otts Paass rāda ziemeļniecisku ainavu skandināvu gleznotāju garā. Valdemārs Tanks ir ar rupju drošu ķērienu, tikai jāšaubās, vai ikreiz tam ir attaisnojums. Interesantā retā technikā darinājuši Arvida Vihalema, Ericha Pehapa, Eduarda Ruegas u. c. darbi.

Būtu jāmin vai katrs mākslinieks, jo igauņi, veldzējoties franču un skandināvu mākslas avotos, cenšas radīt un saglabāt savas sejas īpatos vaibstus. Tā kā izstādi nevar vairs apmeklēt, nav nozīmes sīkāk apskatīt atsevišķus autorus. Visumā igauņu mākslinieki seko modernisma pēdās, tomēr abstraktā gleznecība izstādē nav pārstāvēta. Igauņi, šķiet, ir apdomīgi, grūti izkustināmi no seniem pamatiem ,tāpat kā latvieši, uzmanīgi tuvojas pēdējiem modes kliedzieniem. Ziemeļnieciska nopietnība; dziļi toņi koloritā, vēsa atmosfaira, zemnieciska spēks un atsevišķu personību iezīme raksturo šo izstādi. Lai igauņu mākslinieki izdodas sevi saglabāt pārbaudījumu laikos un vēl jo spilgtāk ievīt Igaunijas krāsas gleznecības vēsturē.

Aleksis Kalniņš, mag. phil. balt.

DZIDRAS, BAGĀTAS, PAREIZAS LATVIEŠU VALODAS LABAD

Visi jūtam, ka nekad mūsu tauta nav bijusi tā apdraudēta kā tagad — pēc 12 grūtu pārbaudījumu gadiem — bet daudzi neapzināmies, ka tikpat grūti laiki pienākuši mūsu tēvu valodai. Liela daļa tās runātāju nedzīvo vairs Latvijā, izklīduši vai izklīdināti visā pasaulē. Tur nu jau 7 gadus dzīvojot svešnieku starpā un diendienā dzirdot, kā arī pašiem runājot viņu mēlēs, mūsu latviešu valodas vaigā sāk iezīmēties svešādi vaibsti cits pakaļ citam. — Ja tā, tad mums vairāk nekā jebkad jātur bēda par savu valodu — īpaši par tās **dzidrumu** jeb latviskumu, tad arī **bagātību** un **pareizumu.**

Labi, ja šai svarīgajā un grūtajā darbā rodas jo vairāk talcinieku, kas saprot, kā kopējs darbs darāms! — Tādi talcinieki ir arī „Latvija Amerikā" izdevēji — šā laikraksta lasītāji allaž priecājušies par tā labo valodu un krietno rakstību. Jo lielāku pateicību sajūtam pret „Latvijas Amerikā" redakciju tagad kad tā iekārtojusi īpašu nodaļu mūsu tēvu valodas un rakstības jautājumiem.

LIEKI SVEŠVĀRDI

Pēdējā gadu desmitā mūsu sarunu valodā radusies sevišķa svešvārdu kategorija, kam tieksme arvien vairāk paplašināties. Ja no vienas puses, latviešu valodā krietns skaits svešvārdu, kas būdami arī daudzu citu kultūrtautu kopīpašums un kalpodami technikai, zinātnei, mākslai u. c. gara dzīves nozarēm, aizpilda robu mūsu valodas vārdu sastāvā, ir gluži nepieciešami, — tad, no otras puses, ir vārdi, kas mums lieki, pat kaitīgi. Kā Vācijā bieži lietojām ikdienas sarunās „dorfu", „baueru", „oksi", „funtu", „arbeitsamtu", „autobāni", „šucmani", „kaugumiju" u. c., tā tagad Amerikā: „mailī" (jūdzi), „sponsoru" (galvotāju), „elevātoru (liftu*), gaisa dzelzceļu), „sabveju" (apakšzemes dzelzceļu), „vestus" (rietumus), „istus", (austrumus), „saufus" (dienvidus), „nordus" (ziemeļus), „baibai!"(ardievu! dzīvo vesels!), „kāru" (auto), „strītkāru" (ielu dzelzceļu) u. t. t. Šos svešos vārdus parasti attaisno, aizrādot, ka: 1) tie lietojami tikai sarunu valodā, 2) tos lieto arī citas tautības un 3) ka ar tiem apzīmētie priekšmeti un jēdzieni nav tādi kā Latvijā pazīstie (piem., esot jārunā par „oksi" vai Amerikā, par „mailī", tādēļ ka Vācijas vēršis atšķiroties no Latvijas vai amerikāņu jūdze no latviešu). — Tiesa, gandrīz visi šeit minētie un arī neminētie svešie vārdi sastopami vai vienīgi sarunu valodā; tomēr aizmirstam, ka tipiski sarunu valodas vārdi var ievīesties arī rakstu valodā. Tālāk, ja šādus vārdus lieto arī citās valodās, tad tālab vien tie nav jau attaisnojami — it kā viss svešais arvien derētu par paraugu, it kā citās valodās šie vārdi būtu atzīstami! Un beidzot, vai tiešām daļa latviešu vārdu der tikai Latvijai! Vai tad, piem., auto, ielu, gaisa un apakšzemes dzelzceļš, lifts (celtnis) u. c. nav jēdzieni, kas aptver priekšmetus ar kopējām pamat-, bet arī atšķirīgām blakus pazīmēm. Ja mums trimdā mēle pārāk viegli raisīsies svešu vārdu runāšanā, tad pēc gadiem — latvieši tačū dzīvo vai visos 5 kontinentos — mūsu valoda būs raiba kā dzena vēders. tā būs gan latviešu, bet ne vairs latviska valoda. —

Augšējēs rindās rādīts, ka minētā svešo vārdu kategorija lieka: tā grib stāties vai nu latvisku vārdu, vai arī vispār atzītu svešvārdu vietā. Bet, pretendēdama uz latvisku vārdu vietām, šī kategorija mūsu dzimtajai valodai arī kaitīga. It sevišķi kaitīga tā ir tālab, ka šie liekie svešie vārdi notrulina mūsu valodas apziņu. Tad nu uzsauksim cits citam: būsim modri!

*)Latviski teiktum: celtnis.

Kanadas slidotāju grupa Olimpiskās ziemas sacīkstēs Bisleta stadionā Oslo, Norvēģijā: Marlene Smite (Niagara Falls, Ont.), Noris Budina, Francis Dafē, Pēteris Firstbruns un Vivi Smite

SPORTS

TLSK PAZIŅOJUMI

Toronto un tās tuvākā apkārtnē dzīvojošie futbolisti un jaunieši, kas ar šo sportu vēlētos nodarboties, lūgti reģistrēties pie kluba valdes sekr. Jansona, tel. RA 6957.

Vieglatlētu treniņu un mežaskrējienu vajadzībām Klubs ieguvis lietošanā pilsētai Highparkā piederošo ģērbtuvi. Iestājoties izdevīgiem laika apstākļiem, vieglatlēti uzsāks meža skrējienus un vingrošanu brīvā dabā. Sportisti, kas marta mēn. beigās vēlētos piedalīties meža skrējiena sacensībās, lūgti reģistrēties pie sekcijas vadītāja K. Brasliņa, tel. Toron MI 4842.

Jaunieši, kas vēlētos mācīties basketbolu un volejbolu, var pieteikties pie jaunatnes nodarbību vadītāja, jaunatnes sporta nodarbību vietā otrdienās, no plkst. 19, Sv. Andreja baznīcas telpās. Sporta Kluba valde iegādājusi jaunus rīkus un piederumus jauniešu nodarbībām.

Airētājas un airētāji lūgti pieteikties pie I. Kāpostiņa, tel. — RI 2808.

MŪSU SPORTISTI CĪNĀS PRET CITTAUTIEŠIEM

17. febr. Toronto notikušajās Ontario meistarsacīkstēs paukošanā ar zobenu junioriem piedalījās Toronto Latv. Sp. Kluba 6 paukotāji. Uzvaru un līdz ar to sudraba kausu izcīnīja Ikkners, 2) E. Henišs, 3) kanadietis Bils Andersons. Visi viņi iegūst tiesības piedalīties intermediate klasē, kurā no latviešiem bez cīņas ieiet pazīstamie paukotāji Vēveris un Zichmanis.

Toronto galda tenisa meistarsacīkšu turpinājumā zēnu līgā (līdz 15 g.) uzvarēja Grosmanis, pārspējot t.sk. meistaru latvieti O. Puķīti, kas ieguva 2. v..

Jaunatnes klasē (līdz 18 g.) piedalījās pavisam 14 dalībnieku, no kuriem pārākais bija Kūlītis no TLSpK. Kluba vienībā pirmoreiz piedalījās arī zēnu klases abi labākie, pie kam šoreiz Puķītis pieveica Grosmani.

TLSp. Kluba basketbola I. vien. baznīcas līgā ieguvusi tiesības spēlēt „play off" turnīrā, par baznīcas līgas kausu, ko pag. g. izcīnīja TLSp. Kluba vienībā pirmoreiz darbojās līdz arī R. Simsons.

Toronto volejbola meistarības izcīņā intermediate līgā TLSp. Klubs savā grupā pēc 3. kārtas ar 6:12 p. atrodas 3. vietā aiz Sokol un Igauņu izlasēm. Mūsu vien. nav izredzes n. g. spēlēt augstākā līgā.

Toronto meistarsacīkstes galda tenisā vienībām sieviešu līgā TLSp. Kluba vienībā: V. Ādmine, A. Balode un V. Vikse pirmo spēļu riņķi ar 6 uzvarām nobeigusi bez zaudējuma. Žēl, ka pēc kanadiešu noteikumiem sacensībās vēl nevar piedalīties no Anglijas nesen iebraukušā Anglijas latv. meistare Kāpostiņa.

NORVĒĢIJA PRIEKŠGALĀ

Olimpiskās Ziemas spēlēs Oslo, kur piedalās 30 valstis, pēc 5 dienu sacensībām valstu vērtējumā priekšgalā izvirzījusies pati Norvēģija. Sacensības beigsies 25. februārī.

ASV DUBULTUZVARA 500 m SLIDOŠANĀ

Ātrslidošanas sacīkstes ievadīja ar 500 m skrējienu, kur par zelta medaļu cīnījās pavisam 42 dalībnieki. Pārsteidzošu dubultuzvaru izcīnīja amerikāņi — zelta medaļu ieguva čikagietis Kens Henrys, kas 1948. g. kopā ar norvēģi Bibergu un amer. Fitzgeraldu, dabūja 2., 3. un 4. vietas, kamēr sudraba medaļu saņēma Don Mc Dermots ar 43,9 sek. Henrys ar 43,2 sek. par 0,1 sek. palika aiz 1948. g. uzvarētāja norvēģa Helgesena olimpiskā rekorda.

Sudraba medaļu par lielu pārsteigumu iemantoja 23 g. v. kanadietis Gordons Andleis no Vinipegas, kas, skrienot pārī ar norvēģi Helgesenu, pie finiša lentas izrāvās dažus cm priekšā. Viņu laiks 44 sek.

NORVĒĢIS ANDERSONS IZCĪNA 3 ZELTA MEDAĻAS

Par pasaules pašlaik vispusīgāko un labāko ātrslidotāju sevi noteikti pierādīja norvēģis Hjalmārs Andersons, uzvarot trijās no 4 ātrslidošanas disciplinām, divās pārspējot olimpiskos rekordus. Viņš ir trešais vīrs pasaulē kas olimpiskās ziemas spēlēs spējis izcīnīt trīs zelta medaļas. Pēdējo reizi tādu pašu panākumu 1936. g. izcīnīja norvēģis Balangrūds, uzvarot 500, 5.000 un 10.000 m.

5.000 m skrējienā Andersons ar 8:10.6 par 18,8 sek. pārspēja sava tautieša Reidara Liakleva 1948. g. St. Moricā sasniegto olimpisko rekordu, bet 10.000 m laboja Balangrūda pirms 16 g. sasniegto rekordu par 24,2 sek.

1.500m, kur piedalījās 13 valstu 39 ātrslidotāji, Andersons skrēja 1. pārī, izcīnot zelta medaļu ar 2:20,4, paliekot 1,5 sek. aiz Lundberga 1948. g. reālizētā olimpiskā rekorda. Sudraba medaļu iemantoja holandietis Vim van de Voorts.

10.000 m vietas sadalījās šādi: 1) Andersons 17:09,1, 2) hol. Brekmanis 17:10.6, 3) zviedrs Asplunds 17:16,6, 4) soms Penbi Lamio 17:20,5, 5) hol. Huiskes 17: 25,5, 6) norv. Svere Haughi 17: 30,2.

Nobraucienā cerētos panākumus neguva nedz skandinālieši, nedz amerikāņi. Šeit pirmo zelta medaļu Italijai izcīnīja pasaules meistars Zeno Colo, kas 2435 m vāji ar sniegu klāto ceļu, ar augstuma starpību 750 m, veica 2:30,8 min. Sudraba un bronzas medaļu izcīnīja austrieši — Šneiders ar 2:32 un Kr. Pravda ar 2:32,4, uz laiku izvirzot Austrāliju kopnovērtējumā 1. vietā. 4. vietu ieguva šveicietis Fredis Rubi — 2:32,5, 5) amer. Bills Bucks, kamēr 6. v. ierindojās slaloma uzvarētājs Steins Eriksens ar 2:33,8.

Nobraucienā sievietēm, kur bija jāveic 1.400 m. zelta medaļu Austrijai izcīnīja Trūde Jochuma—Beisere, kas 1948. gadā saņēma sudraba medaļu. Viņas laiks 1:47,1 min.

Slaloma uzvarētāja amer. Mead Lawrence divas reizes krita un spēja ierindoties tikai 17. vietā, kamēr labākā kanadiete Hewson palika 8. v.

Ledushokeja turnīrs, kurā piedalās 9 valstis, beigsies tikai olimpisko spēļu pēdējā dienā. Kā drošs uzvaras kandidāts ir Kanādh, ko pārstāv Edmontonas Mercury. Pēc spēlēm Eiropas turnejā kanadieši ir ļoti populāri ne vien Oslo, bet visā Eiropā sevišķi pēc 12. febr., kad tie Zviedrijā, autobusā dodamies uz Laksahdi, ceļā piedzīvoja autokatastrofu un ievainoti ar citu autobusu devās uz paredzēto sacīkšu vietu, kur pieveica zviedrus ar 7:2, bet nāk. dienā Oslo, demonstrējuma spēlē, amerikāņus ar 3:2.

Kanadas pirmais pretinieks olimpiskā turnīrā bija Vācija, kuras vienība vairumā komplektējās no tiem pašiem spēlētājiem, kas kanadiešiem 23. janv. Minchenē sagādāja pārsteidzošu 1:4 zaudējumu. Ka tā bijusi tikai nejaušība, to pierādīja sacensība olimpiskā turnīrā, kur Kanada pret Vāciju guva iespaidīgu 15:1 uzvaru.

Kanada līdz šim vēl uzvarējusi: Poliju 11:0, Somiju 13:3, Čehoslovakiju 4:1.

ASV: Somija 8:2. Vācija 8:2, Norvēģija 3:2,.

Čechoslovakija—Polija 8:2, Šveice—Somija 12:0, Zviedrija—Somija 9:2.

Dailslidošanā sievietēm pēc obligātiem figūrslidojumiem kā droša Barbaras Annas Skotes pēctece ir pasaules meistare angliete Žannete Altwegs, viņai seko amer. 16 g. v. ģimnaziste Albricht, amer. Klopfer, franc. Du Bief, angliete Wyat un tikai tad kanadiete Zuzanna Morrow.

Vīriešu dailslidošanā pēc figūrslidojumiem priekšgalā kā droša uzvaras kandidāts izvirzījies pag. olimpisko spēļu uzvarētājs, vairākkārtējais pasaules meistars amer. Diks Butons, seko austrietis Šeibats, amer. Grogans, kamēr 4. v. pagaidām izvirzījies kanadietis Piters Firstbrooks no Toronto.

Ziemeļu kombinētā slēpējumā, kas veidojas no 18 km distances slēpējuma un lēkšanas, Norvēģija paturēja zelta medaļu, ko tai 1948. g. atņēma Somija. Zelta medaļu kombinētā slēpējumā izcīnīja norvēģis Simons Slaatviks ar 450 p., kas 18 km veica 1:05:40 st. un uzvarēja lēkšanā, pārsniedzot 70 m., kamēr sudraba medaļu ieguva 1948. g. uzvarētājs soms Heiki Hasu, veicot 18 km 1:02:24 un lēkšanā gūstot 5. v.

18 km slēpēšanā norvēģis Brendins ar 1:01:34 st. uzrādīja labāko laiku, kāds vispār šai distancē sasniegts. 2) soms Makela 1:02:09, 3) soms Pāvo Linkila 1:02:20, 4) soms Hasu 1:02:24, 5) zviedrs Nils Karlsons 1:02:56, 6) norvēģis Stokkens 1:03:00. Kanadieši 18 km ierindojās 49. un 67. vietā.

PASAULES SPORTA NOTIKUMI

Pasaules bij. ilggadīgais boksa čempions Džo Luiss, kas pirms pāris mēnešiem negaidīti smagi zaudēja amer. italietim Marciāni, tagad, jau otro reizi, paziņojis, ka ringu atstāj uz visiem laikiem, izņemot varbūt kādu demonstrējuma cīņu. Pirmajā reizē, kad viņš to pašu deklarēja, L. bija neuzvarēts pasaules čempions, šodien viņš ir tālu no tā goda, tādēļ domājams, ka šoreiz viņš savu solījumu arī ievēros.

*

Tas pats Marciāno 13. febr. Filadelfijā, liekas, boksa karjēru izlēmis arī kādam citam ,pirms gadiem ļoti populāram bokserim — 35 g. v. amer. Lee Savoldam. 34 cīņās vēl neuzvarētais Marciāno pret Sevoldu guva iespaidīgu technisku K. O. uzvaru jau 6. gājienā, kad Sevolda menedžeris lūdza cīņu pārtraukt. Marciāno, kas guvis tikai K. O. vai tech. K. O. uzvaras, pēc Luisa un Sevolda pieveikšanas kļuvis ļoti populārs un, liekas, kādreiz būs pasaules čempions.

*

Pasaules smagā svara boksa pašreizējais čempions 38 g. v. Džo Valkots meistartitulu pret iepriekšējo meistaru Čarli aizstāvēs jūnija mēnesī.

*

Somu valdība, lai pievilktu ārzemju viesus Helsinku olimpiskām sacensībām, pirms tām atvieglos iecelošanas noteikumus.

*

Zviedru slavenais skrējējs Lenards Strands, pēc draudzīgām pārrunām ar bij. pasaules rekordistu Hēgu, uzsācis intensīvus treninus, lai Helsinkos varētu piedalīties 1500 m skrējienā.

*

Zviedru futbola valstsvienības vārtsargs Svensons, kas lieliski sargāja zviedru vārtus pasaules 1950. g. meistarsacīkstēs Rio, saņēmis Brazilijas kluba Banga izdeviga līguma piedāvājumu.

SASNIEGUMU REĢISTRĀCIJA

Kanadas Latviešu Sporta Apvienība uzsākusi Kanadas latviešu labāko sasniegumu reģistrāciju vieglatlētikā. Šinī sakarībā visas sporta kopas, resp. klubi, lūgti piesūtīt līdz 1. apr. visu 1951. g. un iepriekš notikušo sacīkšu protokolus, vai to apliecinātus norakstus, kā arī sniegt oficiālas ziņas par tiem sasniegumiem, ko atsevišķi sportisti uzrādījuši kanadiešu, vai citās sacensībās.

Sportisti, kas nav reģistrējušies, resp. nepieder ne pie vienas latviešu sporta organizācijas, šādas ziņas lūgti piesūtīt tieši.

Ziņas un visa sarakste šinī jautājumā adresējama LSAK vieglatlētikas nozares vad. J. Ādminim, 599 Parliament Str., Toronto, telef.: MI 2382.

*

Filadelfijas Latviešu Futbola Klubs pilsētas meistarības 2. spēļu kārtā sacentās ar Trentonas „Olden" Nudžersijā, Trentonā. Amerikāniem, kas spēli sāka ar vēju un sauli un panāca jau 2:0 vadību, tomēr neizdevās pieveikt mūsu enerģiskos futbolistus, jo Freimanis un Anūzis jau 1. puslaikā panāca izlīdzināšanu 2:2, bet 2. puslaikā Freimanis vēl guva uzvaras vārtus. Spēli noskatīja vairāki simti futbola sporta cienītāji.

ATKAL TORONTO!

Ar lielu prieku lasīju ziņu, ka Toronto paukošanas pirmo floretes kursu dalībnieku vidū ir arī 3 daiļā dzimuma pārstāves. Kā zināms, mūsu dāmu paukošanas nozare pēdējos divos gados „pamirusi" un ir pēdējais laiks to kaut cik atdzīvināt. Un nu Toronto, šis paukotāju „cietoksnis", dod atkal ceribu šīs nozares atzelšanai. Lai pacietības nepietrūktu kā uznēmīgām dailavām, tā apmācītājam. Jurim Muskatam! Visa trimdas paukotāju saime par to tikai priecāsies.

Z. K.

SPORTA SKANDĀLI PĀD. SAVIENĪBĀ

Kanadiešu prese ziņo, ka Padomju Savienības sporta laikraksts „Soviet Sport" februāra mēnesī atklājis plaša vēriena krāpšanu sportā, smagi apsūdzot Kostromas pilsētas sporta darbiniekus, kas 1950. g. ar nolūku rādīt sportā progresu, uzcepuši daudzus rekordus. Kostromas sporta vadība esot krāpusi ne tikai ar to, ka savus skrējējus un peldētājus pataisījusi ātrākus, bet sarakstos minējusi arī neesošu sportistu vārdus.

Iģiskā ar skandālu beigusies ledushokeja spēle starp Minskas virsnieku un Ļeningradas fiziskās audzināšanas institūta vienībām. Minskas vienība par rupju spēles veidu svītrota no turpmākām sacensībām, piešķirot uzvaru Ļeningradai.

Anton

Īdenu mēdz dēvēt p
elegantām pēdām" un š
jums ir vietā; no cepure
pju papēžiem. Lielbrita
tu ministrs, Roberts Ant
ir tīras elegances iemie

Viņa darba dienas daž
šas pat 16 stundas gar
tiem, plkst. 8.00, viņš,
kastojot, pārskirsta Lo
mes. Pēc īsas pastaigas
sā tuvējā Sv. Džemsa p
ierodas Ārlietu ministr
kabinetā, ar kvēlojošu
Džordža III portretu
Īdenu pie rakstāmgald
vienu sarkanas ādas akt
turu pēc otra; — sar
vākos pēc senas tradic
ministrijas darbinieki
nākušās telegrammas,
u. c. lietas. Darba laikā
dē pārskatus, atzīmē sv
konferē ar asistentiem
rākiem reizē. Reizēm I
sevišķi svarīgu lietu
telefonē Uinstonam Če
zēm ierodas pie viņa pē
parlamentā šēž sakrusto
rokām dziļi kabatās, g
stījis pret sola atzveltni
viņš pēkšņi aizbrauc no
lai izšķirtu kādu starpt
režģījumu.

Antonijs Īdenu dzimi
Hallē, Durhamas grafist
dzimta dzīvo jau četru
ņus. XVIII. gs. viens
parlamentā, divi tā brā
trešais Merilendas gub

Antonija tēvs, sērs V
tītais Vest Auklendas
Merilendas baronets, r
slu un pats labi glezno
da politiku, sarkanas p
ja vai tabakas smaku u
bērnu balsis, to starpā
dēlu (Antonijs bija treš
nas meitas. Bet Īden
virzīja savu dēlu inte
lītiku.

Dižciltīgo skolā — Īto
starp pārējiem skolēn
neizcēlās un toreiz inte
ģeoloģiju. I. Pasaules
no skolas sola, kā 18.
nants, iestājās Karalis
ku korpusā un no karā
cijā atgriezās kā kapte
litāro krustu apbalvots
les karā krita divi An

Pēc kara, Oksfordas
Īdens vispirms studēj
arabu valodu, nodibin
sabiedrību, uzsāka krāt
nas (tā favorīts ir Sez
metās uz politiķa nāk
rīgām mācībām.

Viņu pieteica pa
konservatīviem „nodros
šanu iecirknī Varvikā
tonā; kopš 1923. g. viņš
vēlēts no šā iecirkņa.
skats, labās manieres
gais sievas tēvs (A.
Bitrisi Bekeri, „Jorks

Mirdza Timma

(Nobeigums

Tā viņi sēdēja visu
mēr vien Narviks
kad pret rītu viņa
ra, un kokle apklus
vilks iegaudojās,
viņam pievienojās.
vā starpā apspried
salasījās ap prāvu
to tikmēr kustinājā,
pārvēlās aizas malai,
sē, kur tas nevarēja
Narviku. Akmenim l
blāķis smilšu un sil
kas nodrupa aizas m
aizas dibenā radās p
cilvēka augstumā. N
mina zemes un paka
augstes, bet vēl bija
malai, un atkal Nar
cerība izglābties.

Nākošā dienā, kav
sev laiku, viņš spēlē
atkal no tās plūda
dziesmas, ka Narvik
sās laiks un bēdas. S
kars, un ap aizu s
lielāks vilku bars. Tie
pat klusu, kā iepriek
un kā apburti klaus
dziesmā.

Pret rītu, kad Nar
spēlēt, vecākais vilks
citi vilki pievienojās
bāzuši purnus kopā,
Par visiem viņi pie
malai garu, vēja lauz
jāva tai pa izdrupušo
dēt aizā. Egles sakr
pret smilšu kaudzi. I

Antonijs Īdens un britu ārpolitika

Īdenu mēdz dēvēt par „sešām elegantām pēdām" un šis apzīmējums ir vietā; no cepures līdz kurpju papēžiem, Lielbritanijas ārlietu ministrs, Roberts Antonijs Īdens ir tīras elegances iemiesojums.

Viņa darba dienas dažkārt izvēršas pat 16 stundas garas. No rītiem, plkst. 8.00, viņš, gultā brokastojot, pārskirsta Londonas Times. Pēc īsas pastaigas svaigā gaisā tuvējā Sv. Džemsa parkā Īdens ierodas Ārlietu ministrijā. Savā kabinetā, ar kvēlojošu kamīnu un Džordža III portretu aizmugurē, Īdens pie rakstāmgalda apstrādā vienu sarkanas ādas aktu vāku saturu pēc otra; — sarkanos aktu vākos pēc senas tradicijas ārlietu ministrijas darbinieki sakārto ienākušās telegrammas, ziņojumus u. c. lietas. Darba laikā Īdens studē pārskatus, atzīmē svarīgāko un konferē ar asistentiem, bieži vairākiem reizē. Reizēm Īdens, pirms sevišķi svarīgu lietu izšķiršanas, telefonē Uinstonam Čērčilam, reizēm ierodas pie viņa personīgi. Ī. parlamentā šēž sakrustotām kājām, rokām dziļi kabatās, galvu atbalstījis pret sola atzveltni. Un reizēm viņš pēkšņi aizbrauc no Londonas, lai izšķirtu kādu starptautisku sarežģījumu.

Antonijs Īdens dzimis Vindlsona Hallē, Durhamas grafistē, kur viņa dzimta dzīvo jau četrus gadsimteņus. XVIII. gs. viens Īdens bija parlamentā, divi tā brāļi sūtņi un trešais Merilendas gubernātors.

Antonija tēvs, sērs Viljems, septītais Vest Auklendas un piektais Merilendas baronets, mīlēja mākslu un pats labi gleznoja, bet ienīda politiku, sarkanas puķes, viskija vai tabakas smaku un spiedzošas bērnu balsis, to starpā savu četru dēlu (Antonijs bija trešais) un vienas meitas. Bet Īdena māte novirzīja savu dēlu interesi uz politiku.

Dižciltīgo skolā — Ītonā — Īdens starp pārējiem skolēniem sevišķi neizcēlās un toreiz interesējās par teoloģiju. I. Pasaules karā, Īdens no skolas sola, kā 18. gadīgs leitnants, iestājās Karaliskā strēlnieku korpusā un no kara lauka Francijā atgriezās kā kapteinis, ar Militāro krustu apbalvots. I. Pasaules karā krita divi Antonija brāļi.

Pēc kara. Oksfordas universitātē Īdens vispirms studēja persu un arabu valodu, nodibināja mākslas sabiedrību, uzsāka krāt franču gleznas (tā favorīts ir Sezāns) un tad metās uz politiķa nākotnei nodevīgām mācībām.

Viņu pieteica par kandidātu konservatīviem „nodrošinātā" vēlēšanu iecirknī Varvikā un Līmingtonā; kopš 1923. g. viņš vienmēr ievēlēts no šā iecirkņa. Labais izskats, labās manieres un iespaidīgais sievas tēvs (A. Ī. apprecēja Bitrisi Bekeri, „Jorkšīras Posta' izdevēja meitu) piesaistīja norūdīto Stenlija Baldvīna skatu.

Īdens ātri avansēja, kaut arī ne visiem torijiem patika viņa uzstāšanās. „Mans Dievs," jau daudz gadu pēc Īdena politiskās darbības sākuma nokunkstēja Uinstons Čērčils, noklausījies kādu Īdena runu: „Viņš savu teicamo pārvērš tādos plakātos, kā — Dievs ir mīlestība, — jeb — džentlmeņi, pirms iziešanas, lūdzu sakārtojiet savu apģērbu — (parasts uzraksts angļu publiskās atejas vietās). Viņš vēl joprojām ir iemidzinošo runu teicējs."

Īdena spējas, prasme un interese par ārpolitiku to padarīja par ārlietu ministra sēra Ostena Čemberlēna parlamentāro privātsekretāru. Čemberlēns, ko dēvēja par „pirmšķirīgo otršķirnieku" atzina Īdenu par tādu, „kas kādreiz var kļūt liels vīrs."

1931. g. Īdens kļuva ārlietu ministra biedrs. Izskatīgais Īdena profils sāka greznot lēdiju žurnālus un kļuva pazīstams Eiropas valstu kancelejās. Sakarā ar viņa runām Tautu Savienībā, viņu iesauca par „jauno cilvēku, kas tik šausmīgi grib mieru." Berlīnē to dēvēja „Der Eden Knabe," bet Musolini Īdenu nosauca par „vislabāk tērpto muļķi Eiropā."

38 g. vecumā Antonijs Īdens kļuva gados visjaunākais Lielbritanijas ārlietu ministrs gadu simteņa laikā. Viņš piederēja pie Nevila Čemberlēna kabineta, kaut neatzina Čemberlēna politisko nostāju. Čemberlēns, nesazinoties ar Īdenu, uzsāka sarunas ar Italijas sūtni, cerot uz angļu-italiešu saprašanos Musolini iekarotās Abesīnijas lietā. 1938. g. februārī, pēc Čemberlēna, Īdena un Italijas sūtņa Dino Grandi apspriedes, Grandi ziņoja uz Romu: „Čemberlēns un Īdens nebija ministru prezidents un ārlietu ministrs, kas ar svešas valsts sūtni apspriež delikātu situāciju... bet divi ienadnieki, kas uzbruka viens otram, kā divi kauslīgi gaiļi."

Divi dienas pēc „saskriešanās" ar Čemberlēnu, Īdens parlamentā uzstājās ar jaunu runu, kas izteica tā nostāju, un kaut šī runa bija atkal bez jebkāda drāmatisma, tehniski savirknētu lietu, jēdzienu un atrisinājumu plūdums, kas neiekarsēja neviena asinis, tā ieinteresēja daudzus, jo norādīja britu ārpolitikai pavisam jaunu izteiksmes veidu. „Es neticu, ka mēs pašreizējā Eiropā spējam radīt progresu, kas vēstī mieru" skanēja visspēcīgākais Īdena teikums. „Es aizstāvu uzskatu, ka progress atkarīgs no tautas rakstura, un šim rakstūram jāizpaužas nesatricināmā garā."

Un tajā laikā kad principu aizstāvēšana bija kļuvusi nemoderna, šāda nostāja piesaistīja Uinstona Čērčila uzmanību. Viņš teica: „Manis vadīto lietu izkārtošana daudzos veidos ir bijusi citādāka kā viņam. Bet, no šā brīža, man šķiet viņā iemiesojusies britu nācijas nākotnes cerība."

Un no šā brīža arī sākās Čērčila un Īdena sadarbība, kas par jaunu atplaukа 1940. g. un ritēja cauri visam II. Pasaules kara laikam. Kaut arī reizēm viņu starpā trūkusi vienprātība, publika par to nav nekā zinājusi. „Antonijs nav Brutus," Īdenu noraksturoja kāds draugs. Un Čērčils savukārt vienmēr ir respektējis Īdena stāju un savaldību, lai gan pats pozai nepiešķir sevišķi lielu vērību.

Pēc sešiem pēckara trimdas gadiem konservatīviem atkal atgriežoties pie varas, 77 g. v. Čērčils tūliņ izvēlējās nu jau 54 — gadīgo un sirmo Īdenu par savu ārlietu ministru. Konservatīvo aprindās Īdena slavai nebija spējusi kaitēt viņa šķiršanās no sievas, ar kuru viņš jau trīs gadus nebija dzīvojis kopā. Savus labākos politika gadus Īdens ir pavadījis Čērčila ēnā un, Čērčila personības aizēnots, nav spējis ieņemt izcilāku vietu, bet tomēr angļu konservatīvie atzīst Īdenu par nākošo populārāko aiz Čērčila.

(Turpmāk beigas).

Sārcenes pagasta vēstures meti

Dzejnieks Vilis Veldre ir audzis, bet nav dzimis Vandzenes pagastā; vēl šūpulī gulēdams viņš šeit iecelojis no Zemgales, kad viņa tēvs, Fricis Gulbis, nopirkdams Sīlenes Kalējus, no skrīvera pārvērtās par vislielāko Vandzenes pagasta māju saimnieku.

Vandzenes pag. bija ļoti daudz māju ar vienādiem nosaukumiem, un, lai tās sarunā vai rakstos nesamainītu, tad runāja un rakstīja: Sīlenes Sniķeri un Sārcenes Sniķeri; Sīlenes Jaunmeži un Oktes Jaunmeži, utt. Vispāri Vandzenes pagastā nebija nevienas pašas mājas vai māju grupas, kam blakus Vandzenes pagasta un savu māju nosaukumam nebūtu vēl kāds cits apzīmējums, piem., Dārtes, Garlenes, Īģenes, utt.

Kad pirms 25 gadiem ierados Vandzenes pagastā un paliku tur par Sārcenes Cērpu māju saimnieku, kaimiņi un citi jaunie pazīnas man pastāstīja, ka vēl pag. gadu simta beigās Vandzenes pagasts bijis pavisam mazs un neievērojams. Taču tam apkārt atradušies daudzi vēl mazāki pagasti. — Daži no šiem pagastiem apvienojuši tikko 10 zemnieku sētas.

Ar īstu kuršu ietiepību un sīkstumu šie mazie pagasti tomēr turējušies pie savas patstāvības. Pavisam maz bijis tādu saimnieku, kas būtu gribējuši runāt par mazo pagastu apvienošanu. Taču uz to spiedušas krievu cara valdības iestādes. Tā pamazām arī noticis, ka mazie pagasti cits aiz cita pievienoti Vandzenes pagastam, kas atradies vidū un lielceļa krustojumā. Sadzīvē un pat sarakstēs, lai nesamainītos, tomēr lietošanā joprojām palikuši arī likvidēto pagastu nosaukumi.

Pat vēl vairāk: lai nepadarītu pārestību nolikvidēto pagastu iedzīvotājiem, tad pagasta valde vienmēr vēlēta tā, lai tanī būtu vismaz pa vienam loceklim no katra agrākā pagasta. — Šī nerakstītā kārtība Vandzenes pagastā bija un palika tikpat noteikta arī Latvijas neatkarības laikos, kad par pagastu pašpārvaldes iegūšanu savās rokās sacentās dažādas partijas.

Lepni Vandzenes pagastā bija un palika tā saucamie vecumvecie vandzenieši. Viņi, lūk, bija paturējuši sava pagasta seno nosaukumu! Bez tam no viņu vidus bija nākušas vairākas pazīstamas personas: profesori tēvs un dēls Rezevski no Ziemeļu mājām, cara armijas pulkvedis un vēlākais valsts domnieks Karlsbergs no Laukgaļu mājām, izcils vietējais sabiedrisks darbinieks un ilggadīgs Vandzenes skolotājs Seržants no Tupņu mājām un vēl daži citi ar vārdu pagasta dzīvē un sadzīvē.

Oktenieki dibināti lepojās ar saviem zirgiem; viņu bij. pagastā atradās arī visā Latvijā ļoti pazīstamā Valsts Oktes zirgaudzētava. Īģenieki lepojas ar savu senlaicīgo koka baznīcu un zivju dīķiem vēl no hercoga Jēkaba laikiem. Līdz pat neatkarīgās Latvijas valsts pirmajiem gadiem tiem bijis arī savs iežogots iršu dārzs, kur audzēti šie retie un skaistie meža dzīvnieki. — Garlenieki lepojās, ka ar pašu spēkiem uzcēluši staltu dedzinātu ķieģeļu skolas namu, kas tālā apkārtnē bijis vienīgais. Kamēr blakus pagastos skolu nemaz nebijis, viņu skolā mācījušies ne tikai pašu, bet arī vairāku apkārtējo pagastu bērni; tur notikušas arī pirmās teātra izrādes un darbojusies dziedāšanas biedrība. Taisni viņi, garlenieki, bijuši tie, kas Vandzeni modinājuši garā dzīvei — Dārtenieki dižojas — un tas, tāpat kā iepriekš teiktais bija patiesība, — ka viņu „pagasts" izveidojies no senās kuršu pilsētas Nīnives uz kuras drupām tagad augot rāceņi un pūri, (t. i. kartupeļi un ziemas kvieši). Kādreiz Nīnivei, lai to savienotu ar jūru, raktais kanālis griežot viņu ūdenssudmalas, kas tālā apkārtnē visslavenākās... Sīlenieki bija lepni ar to, ka dažiem no viņiem pieder kuģi, kas peld tuvās un tālās jūrās, ka viņiem pašiem ir divi saimnieki pilntiesīgi jūras kapteiņi, ka viņi Vandzenei devuši Frici Gulbi, dzejnieka Viļa Veldres tēvu, kas visu Vandzenes pagastu pievērsis kooperācijas dzīvei, nodibinājis, otro pēc kārtas kopmodernieciību Latvijā... Pašķenieki un skreitenieki, neviens, ne otrs neko daudz nevarēja izcilu par sevi teikt: pašķenieki pamēļoja, ka viņi no visiem kuršiem vienmēr visvairāk mīlējuši brīvību, nekad nerespektējuši muižnieku tiesības uz mežiem un medībām, bet rīkojušies pat tik brīvi, ka Vandzenes barona pils parkā vienā pašā naktī nozāģējuši un aizveduši trīs lieliskus ozolus, par kuriem vēlāk pat gailis pakaļ nedziedājis. Šad un tad, kamēr barons ar viesiem mežā medījis, viņi pievākuši ne tikai pa pašu nošautam bukam, bet pāris reizes arī baronu šautos.

Alfrēds Ābers

(Turpinājums sekos).

JAUTĀJUMS VADĪBAI

(Pārnesums uz 8. lpp.)

Kamdēļ cīnāties? Vai tamdēļ, ka toreiz viens no jums piederēja vienai politiskai partijai, bet otrs citai? Tamdēļ, ka viens bija vienas, bet cits citas Latvijas valdības loceklis? Mēs par to šaubāmies.

Mums šķiet, ka jūs to darāt tamdēļ, lai ar savu skalo cīņu novērstu uzmanību no tā, ka jums vispār nav cīņas gara. Jūs mēģināt nomaskot, ka savas personīgās ērtības, savu mazo „es" stādāt augstāk par tautiešu ciešanām Latvijā un Sibirijā. Jūs mēģināt noslēpt, ka baidāties riskēt ar eventuālām nepatikšanām pārāk krasi deklarējot savu latvisko stāju. Jūsu „labais vārds" šķiet jums ir vairāk sargāšanas vērts, kā bija to zaļoksnējo jaunekļu dzīvības un veselības, kas sevi nolika pie mātes Latvijas kājām.

Vai jūs esat latvieši? Vai jūsu sauklis nav „Es esmu valsts"? Vai tiešām jūs vēlaties ieiet vēsturē ar uzrakstu „Latvijas atbrīvošanas iespēju kapračī"?

Mēs savu tēvuzemi neesam aizmirsuši un mēs vēlamies par to cīnīties, cīnīties visiem līdzekļiem, nejautājot, kas mums par to būs un vai mēs šo cīņu spēsim pārdzīvot vai arī tajā aiziesim bojā. Mūsu vadītāja zvaigzne šajā tumšajā chaosā ir Latvijas brīvība.

Bet mēs jautājam, kungi, vai arī jūs gribat cīnīties? Vai jūs gribat un varat uzņemties atbildību, ko jums uzliek vēsture? Vai jūs esat spējīgi uz Latvijas brīvības altāra nolikt to, kas jums ir vissvētākais, augstākais un dārgākais — savu personīgo godkāri?

Novērotājs

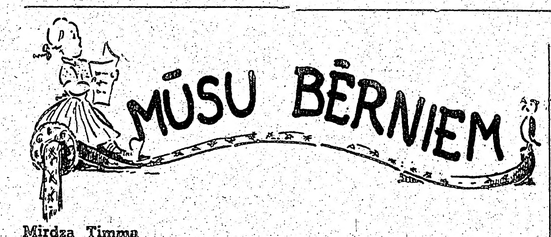

Mirdza Timma

KOKLE

PASAKA

(Nobeigums)

Tā viņi sēdēja visu nakti, kamēr vien Narviks koklēja, un kad pret rītu viņa rokas apgura, un kokle apklusa, vecākais vilks iegaudojās, un pārējie viņam pievienojās. Brīdi savā starpā apspriedušies, vilki salasījās ap prāvu akmeni, un to tikmēr kustināja, kamēr tas pārvēlās aizas malai, pretējā pusē, kur tas nevarēja apdraudēt Narviku. Akmenim līdz nogāzās blāķis smilšu un sīku akmeņu, kas nodrupa aizas malai, un tā aizas dibenā radās prāva kaudze cilvēka augstumā. Narviks piemina zemes un pakāpās uz paaugstes, bet vēl bija tālu aizas malai, un atkal Narvikam zuda cerība izglābties.

Nākošā dienā, kavēdams pats sev laiku, viņš spēlēja kokli, un atkal no tās plūda tik jaukas dziesmas, ka Narvikam aizmirsās laiks un bēdas. Satumsa vakars, un ap aizu salasījās vēl lielāks vilku bars. Tie sēdēja tikpat klusu, kā iepriekšējā naktī, un kā apburti klausījās kokles dziesmā.

Pret rītu, kad Narviks beidza spēlēt, vecākais vilks iegaudojās, citi vilki pievienojās un tad, sabāzuši purnus kopā, apspriedās. Par visiem viņi pievilka aizas malai garu, vēja lauztu egli, un lāva tai pa izdrupušo malu ieslīdēt aizā. Egles saknes atdūrās pret smilšu kaudzi. Narviks nevilcinādamies pa egles zariem uzrāpās līdz aizas malai.

Ausa gaisma, un vilki izklīda.

Narviks paspēra dažus soļus prom no bedres, bet turpat aiz kokiem viņš ieraudzījā sargus. Tie stāvēja tik cieši viens pie otra, ka pat pelei nebūtu iespējams starp tiem izbēgt nepamanītai.

Narviks bija novārdzis, aizā sēdēdams, ieroči viņam bija atņemti, — kā lai viņš stātos pretim labi bruņotam sargu pulkam.

„Redzu gan, ka izbēgt man nav iespējams. Sargi mani tūlīt pamanīs, un iemetīs atpakaļ bedrē. Viņi man, droši vien, noņems kokli, tādēļ skandināšu to vēl pēdējo reiz, pirms no tās šķiros," Narviks nolēma un sāka koklēt.

Sargi, izdzirduši skaņas, saskrēja ap Narviku, bet neviens netaisījās viņu grābt ciet un mest aizā. Viņi stāvēja kā apburti un klausījās, un, kad Narviks lēni devās uz priekšu, viņi tam sekoja.

Narviks koklēdams devās tieši uz Sēlavas pili, un sargu bars aiz viņa. Tagad Narviks apjauda, ka kokles spēks bija lielāks, kā viņš to cerēja, jo ne vien vilki, bet arī sargi nespēja pretoties skaņām. Sēlavas pils vārti atvērās paši no sevis, un pils ļaudis izmāca Narvikam pretim. Starp viņiem bija arī pats Sēlavietis, bet neviens netaisījās Narviku sagrābt. Sēlavas kungs stāvēja bez kustēšanās un nedeva nevienas zīmes uzbrukt Narvikam.

Skaņēdamas lūza atslēgas, un no torņa izsteidzās ligava, un — lēnā solī smaidīdams tuvojās vecais koklētājs. Narviks, to redzot, pagriezās un devās pa ceļu prom, un aiz viņa sekoja pats Sēlavas kungs, viņa karavīri un pils ļaudis. Narviks soļoja neapstādamies, un ne brīdi kokle viņa rokās neapklusa. Viņi gāja dienu un nakti, līdz parādījās Daiķu pils. Narviks lēnu soli devās augšup pa ļikumoto ceļu, viņam vienā pusē soļoja līgava un otrā — vecais koklētājs.

Nekad vēl koklētājs šo ceļu nebija staigājis tik vieglām kājām kā šoreiz, kad viņa kokle dziedāja citās rokās, jo nekad viņa sirds nebija bijusi tik viegla un apmierināta. Nekad viņš vēl nebija dzirdējis kokli tā dziedām kā šo dienu un nakti.

Sēlavietis un viņa ļaudis sekoja vēl arvien Narvikam, augšā pa ceļu uz pils vārtiem.

Daiķu kungs un viņa ļaudis palika no brīnumiem mēmi, pamanījuši neparasto gājienu.

Tikai tad, kad viņi pa vārtiem bija iesolojuši pagalmā, Narviks pārtrauca koklēšanu.

Kā no sapņa pamodušies, Sēlavas kungs un viņa ļaudis raudzījās ap sevi un viens otrā. Tad Narviks teica:

„Sēlaviet', tagad tu esi manā pilskalnā, un es tevi varētu mest cietumā, ja man gribētos atriebt kaunu un pārestību. Bet es tev nevēlu ļaunu. Vārti ir vaļā, ej ar saviem ļaudīm, kurp vēlies."

Sēlavas kunga seja kļuva sārta, un viņš brīdi klusēja. Tad, izcīnījis īsu cīņu ar sevi, viņš teica:

„Es atzīstu, ka esmu tev nodarījis pāri, tevi zemu vērtēdams. Tu esi dižāks tikumā par mani. Es tikoju pēc atriebības, bet tu nāci man pretī ar kokli, kas sakala manus ļaudis nesaraujamās važās un manas dusmas norima tavā dziesmā. Es gribu tev sniegt roku un sacīt:

„Strinkšķini vēlreiz šeit kokli, lai pānāksnieki var diet.'

To teicis, Sēlavas kungs apskāva Narviku ar vienu roku, un savu meitu — ar otru.

Vecais koklētājs dziļi ievilka elpu un juta, ka acis viņam metas mitras.

Narviks pagriezās pret koklētāju un, sniegdams kokli, viņam teica:

„Tu devi man labāko ieroci rokā.'

Koklētājs kratīja galvu:

„To nedevu es, tas dievu prāts un grība. Manās rokās tā skanēja, tavās — tā dara brīnumus. Es esmu priecīgs, ka savā mūžā šo lielo brīdi pieredzējis."

„Tev taisnība, koklētāj, es pats redzu, ka kokle ir stiprāka par zobenu, un valdīdams es to gribu vairāk ciltā nekā ieroci."

Narviks tad apkampa veco vīru, un, satvēris kokli, viņš dainoja visjaukāko kāzu dziesmu.

Mans lielais B

(Nobeigums)

Kaut gan viņš skolu bij sācis apmeklēt daudz ātrāk par mani, un arī gados bij stipri vecāks, pamatskolas piektajā klasē mēs sēdējām kopā, jo Artūram atzīmes vienmēr bija ļoti sliktas, un katrā klasē vajadzēja sēdēt mazākais divus gadus.

Un šāds sliņķis tad nu lai būtu mans sapņu princis! Nekad! Es mīlēšu tikai gudrus, stiprus, lielus, skaistus... Jā, galvenais, gudrus un skaistus. Tādus, kas visas zemes apbraukājuši, visās pasaules augstskolās studējuši, visas grāmatas izlasījuši, visās lielākās filmās spēlējuši, un cietuši, cietuši, bezgala izmisuši un cietuši manis dēļ... Un tikai viens no šiem visiem būs mans īstais uz mūžu mūžiem... Tas, kam būs blondi cirtaini, deniņos jau mazliet sirmi mati, zilas acis kā Italijas debesis, un kas būs spēcīgs kā milzis, — jo kā gan citādi viņš varēs mani apnēsāt uz rokām apkārt pasaulei...

Un vai tad Artūrs ar saviem pelnu krāsas matiem, tumšo seju kā indiānim, vienu aci zilganzaļu, otru zaļganpelēku, uz priekšu saspiesto galvas kausu kā ķīli, varēja kaut cik līdzināties tam ideālam, kādu savos sapņos bij iztēlojusi īstu virieti. —

Lai pierādītu saviem klases biedriem un sevišķi Dakteru Jānim, kurš man no visiem labāk patīk, un kuram es rotaļās atļāvu labprāt sevi nokert, — es sāku līdz ar citiem Artūru saukāt dažādās palamās un centos šinī ziņā visus pārspēt. Un palamu Artūram bija daudz: Inga, Dullais Dauka, Baltā ķēve, Vella ģimis, bet galvenā bija Baņa un lielais B, kuru viņš bija mantojis no sava vectēva, un kuŗas dēļ viņš arī ne mazāk dusmojās par to. —

Dažādos nostāstus par Artūra vecotēvu es tagad ar lielāko prieku neskaitāmas reizes stāstīju tiem klases biedriem, kas tos labi vai nemaz vēl nezināja, un tā mums radās viela, ar ko Artūru vēl vairāk kaitināt. —

Citreiz mēs spēlējām īstu teātri, tēlodami gan baļķa zāģēšanu, gan pirts degšanu, gan vecīti, kas lūdzas vienu sieciņu miežu. Sevišķi pēdējā loma man tik ļoti patika, ka es to tēloju gandrīz katru dienu. —

Artūrs par to visu ļoti dusmojās, un viņa dzīve skolā kļuva neapskaužama. — Dažreiz, kad viņš vairs nevarēja izturēt, viņš skrēja mums virsū un sita kā ārprātīgs uz visām pusēm. — Un te nu jāsaka, ka spēka viņam bija daudz, varbūt, tiešām pat pietiktu, lai apnestu mani apkārt pasaulei...

Bet kaušanās nelīdzēja. Jo vairāk Artūrs dusmojās un kāvās, jo vairāk viņu kaitinājām. Nepagāja neviena diena, pat nevienis starpbrīdis, kad es uz tāfeles vai uz viņa sola nerakstītu lielo B, vai nezīmētu pirti. Kādu dienu, kad es lielajā starpbrīdī ārā visu sniegu skolas priekšā biju pierakstījusi ar lielo B, un „caur laipni roku" aizsūtījusi ne mazāk kā desmit vēstulītes, pilnas pierakstītas ar lielo B, piezīmētas ar bļķiem, vecīņām un pirtīm, ar vēl savukārt sarakstītiem B viens aiz otra un uz tāfeles pašreiz taisījos zīmēt lielu pirti, Artūra mērs bija pilns. Viņš rāva mani aiz bizēm un sita tik stipri, ka es aiz sāpēm kliedzu pilnā kaklā. No tāfeles es tomēr projām negāju, bļāvu, bet vilku tur vēl un vēl gan lielākus, gan mazākus B.

Šinī brīdī klasē ienāca skolas pārzinis.

— Kas te par traci un kāpēc tu tik necilvēcīgi kliedz? viņš mani jautā. —

— Artūrs kaujas. —

— Jā, viņa mani kaitina un raksta uz tāfeles un kur vien var lielo B? — atbild Artūrs pavisam pārskaities.

— Nu nepieķķir tam vērības, Artūr, — pamāca viņu skolotājs, — pasmejies labāk, raksti pats līdz, tad Kristelei drīz vien apniks šī spēlīte. —

Bet Artūrs to nevarēja izturēt, un mūsu karš turpinājās.

Mans pirmais darbs, atnākot skolā, bija uzrakstīt uz tāfeles lielo B. Kad es gāju uz māju, tad neaizmirsu izdarīt to pašu. Uz māju mums bija jāiet kopējs ceļš pa šoseju, kur gar malām vietumis bija ierakti kaka stabiņi, lai aizsargātu braucējus no iegāšanās grāvī. Es paņēmu no mājām līdz ogli un aprakstīju stabiņus ar lielo B. Pati gāju lēnām nopakaļus, vēroju un smējos, kā Artūrs ar sniegu tīrīja ceļmalas stabiņus.

Es biju pārliecināta, ka tagad gan neviens no skolas biedriem nedomā tādas aplamības, kā Artūrs mani mīl, jo visi taču tagad redz, ka jautā, —nu, labi, rītu lai atnāk tieši mani viņš visvairāk sit un plēš aiz matiem. —

Varbūt, ka mani skolas biedri būtu arī tā domājuši, ja kādā dienā nenotiktu starpgadījums, kas pierādīja pretējo. —

Arī mūsu skolas pārzinim bija palama, par ko viņš dusmojās ne mazāk kā Artūrs, kaut gan Artūru mēģināja gudri pamācīt. Sava mežā un resnā auguma dēļ, viņš bij dabūjis palamu Pinka. Šo palamu zināja ne tik vien skolnieki, bet arī pārējie skolotāji un pat bērnu vecāku. Māte gan mani bieži bāra, ka es, stāstot par skolas dzīvi, pārzini saucu par Pinku. Bet tas nelīdzēja. — Pinka kā skolotājs nebija sevišķi iecienīts, un mēs viņu ieredzējām ne visai labi. Viņam starp citu daudz vairāk rūpēja viņa tīrumi un citas saimniecības darīšanas, kā skola un audzēkņi. Pat stundās viņš nevarēja mierīgi nosēdēt un noklausīties skolnieku atbildēs, bet izgāja no klases skolotāju istabā, atstāja klases durvis vaļā un teica: —

— Stāsti vien, es jau dzirdu. —

Protams, ka viņš nevarēja nekā dzirdēt, un šādās reizēs tad mēs nestāstījām vis dabas zinības, vai vēsturi, bet gan kādus jokus, par ko paklusi paši pie sevis smējāmies. Tad Pinka nāca atpakaļ, un pārskaities lika mūs vienu pēc otra kaktā, vai uzdeva mācīties kā du vācu dzejoli.

Cik mēs sapratām, tad arī jaunais latviešu valodas skolotājs pārzini ļoti necieta, jo bieži arī mums dzirdot izmeta par viņu kodīgas piezīmes. Un mums jau to vien vajadzēja! Tāpēc viņa klātienē mēs nemaz nekautrējāmies pārzini godināt par Pinku, un jaunais skolotājs to likās nedzirdam. —

Kādu rītu gaidījām jaunā skolotāja stundu, ko neviens nebijām labi sagatavojuši. Zēni un meitenes sakūdīja mani, lai es zīmēju uz tāfeles pārzini, — kad viņš sēž uz katedras un grūž piestā pinku. Šādu zīmējumu es varēju uzzīmēt ļoti viegli, un pat tik labi, ka katrs tanī pazina pārzini. Pēc padarītā mēs klusi sēdējām un gaidījām ierodamies jauno skolotāju. —

Durvis lēni atvērās, — un tu, debess augstā! Klasē ienāca pārzinis. Acumirklī viņš saprata, kas domāts ar zīmējumu uz tāfeles. Pērkoņa balsī viņš prasīja, kas to darījis. —

Klasē nāves klusums.. Es gandrīz tā kā gribu celties un teikt, bet kājas sastingušas, un mute gluži sausa...

— Es vēlreiz atkārtoju, kas to darīja! Ja neatzīsies ar labu, es likšu visiem atsaukt vecākus. — Dārd pērkons tālāk. — — —

— Dievs, Tēvs, palīdzi man piecelties! — es čukstu pie sevis un mēģinu līst no sola ārā.

Te pēkšņi aiz muguras es dzirdu Artūra balsi:

— Es, skolotāja kungs! —

Tu. — pārzinis kā šaubīdamies tēvs uz skolu pie manis. —

Kad pārzinis iziet, klasē vēl ilgu laiku valda nāves klusums, ko pēkšņi pārtrauc mana skaļā raudāšana. Man ļoti sāp, ka man tik maz bija drosmes un es tūliņ neatzinos. Vēl vairāk es jūtos aizvainota, ka manā vietā atzinās Artūrs. Kēms tāds! Ko gan viņš iedomājas! Man laikam vajadzīga viņa augstsirdība. Lai nedomā, ka nu jau es būšu pret viņu laba. Nē, pagaidi tik tu, Baņa! Tagad es tevi tā saukšu vēl vairāk. Tagad es rakstīšu lielo B, ne tikai uz tāfeles, sniegā un ceļmalās stabiņiem, bet uz tavas muguras, jā, uz tavas muguras, tu Baņa! Es aiziešu uz tavām mājām, un visu jauno pirti, visas ēkas, visu, visu es aprakstīšu ar lielo B. Es pierakstīšu pilnas tavas netīrās grāmatas un burtnīcas no vienas vietas, un vasarā es aizdzīšu savas aitas tev tuvumā, lai tās blēj tev virsū — bā, bā. — — — Redzēsi, redzēsi, kā es tev par tavu lielo upuri atmaksāšu. — Fui — prom! Es negribu tevi ne tavu atzīšanos. Man nevajag nekā! Es tūliņ iešu pie pārziņa un izstāstīšu, ka es pati zīmēju. Pārzinis gan man ticēs labāk kā tev, jo vai tad tu vispār māki ko zīmēt, un kur nu vēl pārzini un tik labi ka pazīt var. — — — Jā, es celšos un tūlīt iešu, tas man jādara, jo es tak nevaru, nevaru, nevaru pielaist, ka Baņa manā vietā atzīstas. — Bet ārā iedama gan es vēl izrakstīšu uz tāfeles lielo B, lai tad tu Baņa tūlīt jūti, cik smieklīga ir bijusi tava ziedošanās...

Kad piecēlos un teicu pārējiem, ka iešu pati atzīties, tad viss zēnu bars saklupa man apkārt un nelaida. Tikai tagad ikviens no viņiem bija gatavs tēlot varoni un iet manā vietā. — — —

Bet Artūrs nedz mani aizturēja, nedz mierināja. Viņš mierīgi sēdēja savā solā un noslēpumaini smaidīja. Tas, protams, mani vēl vairāk saniknoja, un es jau dusmās gribēju laist viņam ar tintes pudeli, kad atvērās durvis un klasē ienāca jaunais skolotājs. — — —

Kad pagāja stunda, es biju mazliet nomierinājusies, vismaz manas atriebības jūtas vairs nebija tik asas kā sākumā. Ar Artūru, protams, es nerunāju ne vārda, — bet tā bija pirmā diena pēc ilgāka laika, kad es uz tāfeles nerakstīju lielo B. — — —

Kādā no nākošajām dienām pēc šī notikuma, es atļāvu Artūram sevi novizināt no skolas kalna ar kamaniņām. Pašā lejā kamaniņas apgāzās, un mēs abi ievēlāmies mīkstajā sniegā. —

— Vai tu vēl rakstīsi lielo B uz tāfeles, — prasa šinī brīdī Artūrs man.

— Nezinu, laikam ne, — nosarkusi atbildu.

— Tad jau es tevi gaidīšu pie skolas stūŗa pēc stundām. Iesim reizē mājās! — droši saka Artūrs, un velk kamaniņas atpakaļ kalnā. Es viņam palīdzēju. — — —

Elza Heine

KĀDA IGAUŅA TRAĢĒDIJA

No Santjago, Čilē, ziņo, ka turienes ASV konsulātā ieradies kāds Richards Pallass, metis rokas granātas un pēc tam izdarījis pašnāvību, izlēcot pa logu. Konsultātā neviens nav cietis, vienīgi nodarīti materiāli zaudējumi.

Pallass ir igaunis, 44 gadus vecs. 1951. g. viņš kopā ar citiem igauņiem no Zviedrijas devies laivā pāri okeanam un sasniedzis ASV. Šeit Pallass nav saņēmis uzturēšanās atļauju un ievietots Ellisas salā. Pavadījis tur ilgāku laiku, viņš izceļoja uz Čili. 18. februārī Pallass ieradies ASV konsulātā Santjago un prasījis vīzu iebraukšanai ASV. Saņēmis noraidošu atbildi, P. pēc neilga laika atgriezies konsulātā un atkārtoti prasījis vīzu, piedraudot, ka pretējā gadījumā viņš metīšot bumbas. Viņš arī parādījis divus nelielus spрāgstķermeņus. Konsuls Maklēns sarunājies ar viņu ilgāku laiku, mēģinādams viņu nomierināt. Kad konsuls uz brīdi iegājis otrā istabā, Pallass zaudējis paša-valdīšanos, iesaucies „Tagad pietiek", metis, spрāgstvielas un pats izlēcis pa 5. stāva logu. P. bijis uz vietas beigts.

Cilvēki, kas nelaimīgo pazinuši, liecina, ka smago pārdzīvojumu dēļ viņa nervi bijuši stipri iedragāti.

Tālivaldis Ķeniņš.

LIELIE PASAULES BALETA ANSAMBĻI

Iepriekšējā rakstā apskatīju Nujorkas „Baleta teātra" viesizrādes, kas Toronto bija radījušas lielu ievērību. Kaut spožās materiālās izredzes Sav. Valstīs, turp vilinājušas daudz starptautisku baleta zvaigžņu, īstā baleta pasaule vēl joprojām meklējama Eiropā, it sevišķi Anglijā un Francijā. Pēdējos gadu desmitos baleta māksla negaidītu uzplaukumu piedzīvojusi Anglijā. Pasaules viengabalainākā baleta trupa „Sadlers Weils," lēnām un pacietīgi pati izaudzinājusi savus kadrus; plašais kordebalets un baleta skola tai arī turpmāk garantē vērtīgus papildinājumus, kas skoloti dziļā cieņā pret baletu un tā tradicijās. Sadlera Welsa ansambļa iespējas šķiet neizsmeļamas. Jau Parīzē redzētās viesizrāžu programmās varēja vērot ne tikai „tīrā klasiskā baleta" nevainojamu piekopšanu („Silfidas," „Gulbju ezers"), bet arī ekspresīvo, jā, pat plastisko elementu teicamu izmantošanu („Dantes Sonātā") un drāmatiski — spēcīgā elementa pārvaldīšanu (Rakes Progress). Pērnvasar Londonā redzētais Prokofjeva balets „Pelnruškīte," brīžiem kā pasakā uzbūra fantastisko momentu, apvienotu gan ar joviālu nokrāsu. gan ar drusku sentimentālu choreografisku apdari, bet laimīgā kārtā neieslīdot lētā salkanībā, kā tas dažkārt „pasaku baletos" novērots. Blakus jau slavenajām prīmabalerīnām Margotai Fontēnai, Moirai Šīrerei, šeit pirmoreiz tik atbildīgo galveno lomu dejoja draiskulīgā, sapņainā, techniski teicami gatavā Nadia Nerina. Kaut nesdama šādu visai „neanglisku" vārdu, tā teicami iekļaujas Sadlera Velsa baleta tradicijās. Bez šīs ievērojamās baleta trupas, Anglijā un arī ārzemēs labus panākumus gūst „Ramberta" balets; tur arī pārsvarā darbojas angļi, un, britu tradicijās ieaudzināts, tas nebaidās iet jaunus, drosmīgus ceļus (arī reālistiskā žanrā) un pasūtina jaunus darbus tādiem apdāvinātiem jaunās paaudzes angļu komponistiem, kā piem. Resinam Frikeram. Veco krievu baleta slavu Anglijā (un c. Eiropā, piem., kā ikgadēji Monako prinča viesi Monte Karlo baleta sezonā) turpina „veco krievu zvaigžņu" — Markovas, Rjabušinskas. Ļišina, Doļina u. c. — trupa, nosaukta „Festival Ballet" vārdā. Tur kā solists starp citu dejo arī mūsu izcili apdāvinātais tautietis Vitālijs Osiņš. Min. „veco krievu" trupa savā ziņā izspiedusi no Monte Karlo, vietējo, jau pasaules slavu ieguvušo trupu, kas tagad pārkrustījusies Markīza de Kuevas vārdā. tādējādi godinot savu labdari un mecenātu, Amerikas naftas karaļu pasakaino bagātību mantinieku. Šī ansambļa priekšgalā stāv mūsdienu lielākā virtuoze Rozelle Haitovere, Mardžorija Talčīfa, Golovins, Skībins, un tas ir, ja ne viengabalainākais, tad varbūt spožākais ansamblis pasaulē. Bet plašākais laikam ir Parīzes Lielās Operas kordebalets apmēram 200 dejotāju), arī uzveduma un dekorāciju ziņā visgreznākais, pārsniedzot pat izslavēto „Folī Beržēr" technisko perfekciju ārējā ietērpā un dalībnieku skaitā Kopš slavenā (bet vai lielā?) krievu baletmeistara Sergeja Lifāra „nomazgāšanās" no „sadarbības" ar vācu okupantiem, tur grib ienest jaunu, svaigu gaisu, kas pa daļai arī sekmējas. Ar lielu ansambli un dažādo choreografu aktivitāti repertuāru allaž atjauno, un nav mēnešu, kur nebūtu pa vienai vai pāris baleta pirmizrādēm gan klasiskās un romantiskās mūzikas ietērpā. gan stipri vien laikmetīgā garā, dažkārt izmantojot tikai sitamo instrumentu ritmisko devumu. Pārsvarā tomēr viencēlienīgie, div- trīs ainu baleti; arī no „Gulbju ezera" vai „Apvburtās princeses" — tematika un mūzikālā viela manuprāt daudz vairāk novecojusi nekā operu repertuārā — dod tikai atsevišķus cēlienus vai fragmentus. Uzvesti arī tādi kapitāldarbi kā saistīgā Delvenkūra orātorija — balets „Lucifers." Kā kordebaleta, tā solistu kadri še visai stipri, un te darbojas primabalerinas: Darsonvala, Bardēna, Virubova, Daidē, un, pēc speciālistu domām, pašreiz pasaulē vispirmie vīriešu klasiskie dejotāji Kaļužnijs un Mišels Reno. Liels atbalsts ir arī izcilās regulārās viešņas, Iveta Šovirē un Tamara Tumanova, kuras aicina visas pasaules lielākās skatuves. Parīzes „Elizejas lauku" (Champs Elysees) balets vairākkārtīgi pārveidojies, bet tas savu īpato seju tomēr paturējis un blakus tīri klasiskam baletam, internacionālam „Silfidu," „Gizelas," „Rozes gars" utt. repertuāram iet arī noteiktus ceļus reālisma virzienā (Stravinska „Kāršu spēle," Kokto-Bacha „Jauneklis un Nāve", Mijo „Pasaules radīšana" u. c.). Arī starp šī baleta galvenām zvaigznēm gaisīgās Žakelinas Moro, Violetas Verdi, daudz slavu vārdu: Arova, Skorika. Pagava, Kochno, Skuratovs, utt. Kāda Holivūdas apkrāpšanas trika dēļ pilnīgi izjukusi Rollāna Petī „Parīzes Baletu" trupa, kas ar saviem ‚Karmenas" uzdevumiem un operetiski — baletiskiem divertismentiem, franču gara šarmā un izsmalcinātībā. bija sacēlusi lielu ievērību visā pasaulē. Bet kā Rollānu Petī, tā arī viņa zvaigznes — Renē Žanmēru un Koleti Maršānu, „īstas" franču dejotājas droši redzēsim nākotnē citos ansambļos. Lielu ievērību pasaulē guvuši arī tīri nacionālie baleta ansambļi. Kā Spānijā tā Dienvidamerikā. (ts. „Latīņu Amerikas" baleti guva pag. sezonu Eiropā milzu atsaucību) māksla nav atdalāma no folkloriskā elementa un tā, atmetot mākslīgo formālismu, ir spējīga publiku suģestēt un aizraut daudz vairāk. nekā viena otra Rietumeiropas vai ASV choreografa sausais didaktisms. Arī te sevišķi izceļas noblās, varbūt drusku pretenciozi smalkās. Hozē Greko spāņu baleta trupas sniegums un atšķiras no vulgārās, trokšņainās, bet tomēr tik intensīvās un spriegās Karmenas Amajas un viņas dejotāju spāņu dejas gara apliecinājuma. Līdzīgu perfekciju, un tiesi šajā žanrā sasnieguši Katerinās Denhamas Vidusamerikas nēģeru baleti, tipiski folkloriskā baleta apdarē, kas šeit jau plaši jo plaši apivenota ar gluži teātrālu dažādo elementu kombināciju. Nujorkā lielu ievērību ir guvis Balanščina vad. Nujorkas Pilsētas balets, bet tīri amerikānisku baleta mākslu, ar pasvītrotu ekspresīvu tendenci. rāda Marta Grēhema un viņas skola. Tā savā nozīmīgumā pielīdzināma pat slavenai vācu plastiski-ekspresīvās dejas dibinātājai Mērijai Vīgmanei, gan pavisam citādā aistētikā un ārējo līdzekļu izmantošanā. Savās choreografiskās uztverēs visoriģinālākais balets pēdējos gadu desmitos, šķiet, tomēr bijis Joos'a trupa, kas ir pārsteigusi un ierosinājusi daudziem gadiem visus jauno ceļu gājējus baleta mākslā. Materiālo grūtību dēļ (un jāzina, ka visu minēto baletu eksistenci, repertuāra un solistu izvēli, nenosaka vienmēr lietderība un mākslinieciska nepieciešamība, bet gan bieži tīri materiālas dabas jautājumi, jo bez valsts vai privātu mecenātu atbalsta neviena trupa vēl nekad nav eksistējusi), ari Joos'a baletiem bijis jālikvidējas pirms pāris gadiem. To gars vēl dzīvo, tie, droši, tādā vai citā formā celsies atkal; tiem blakus pa to laiku būs radušies citi, oriģinālu un jaunu ideju īstenotāji ar varbūt pavisam citām aistētiskām prasībām. Bet tādā veidā radīsies, vai pareizāk sakot, turpināsies mūžīgais Progress, bez kura augšupeja mākslas attīstībā nemaz nav iedomājama.

KNUTS HAMSUNS

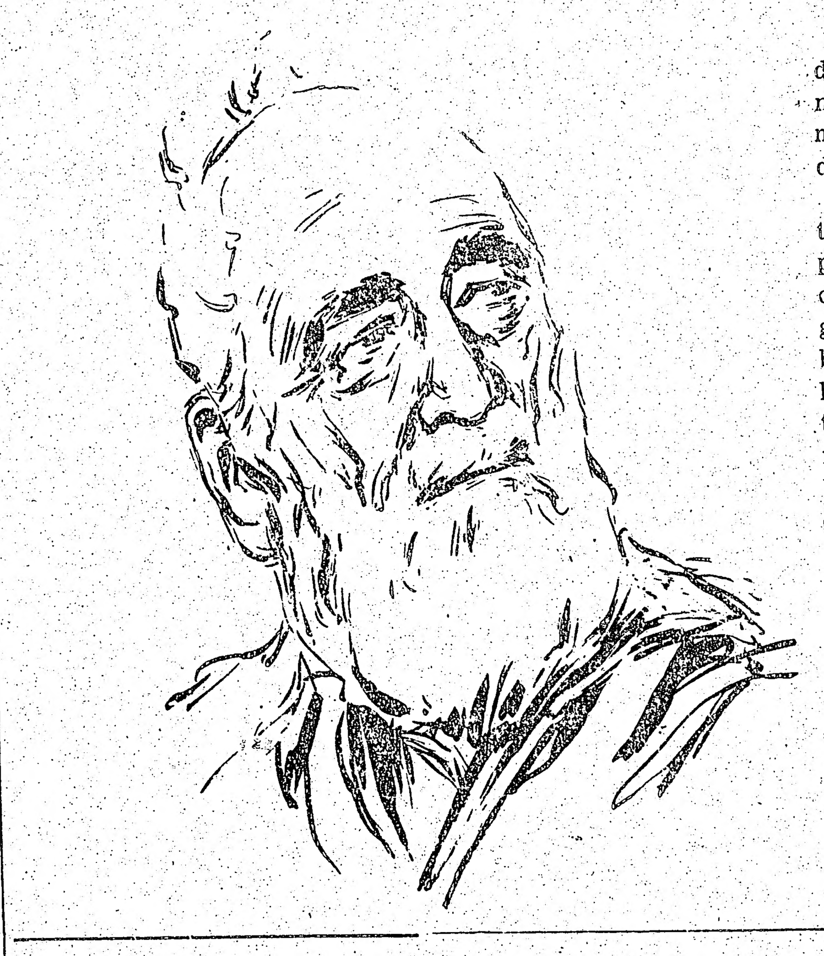

4. VIII. 1859. — 19. II. 1952.

No Oslo nāk ziņa, ka pag. otrdien, 19. februārī, miris lielais norvēģu rakstnieks un Nobeļa prēmijas laureāts literātūrā 1920. gadā Knuts Hamsuns.

Knuts Pedersens Hamsunds — tāds ir rakstnieka īstais vārds, kurš par Knutu Hamsunu kļuvis iespieduma kļūdas dēļ — dzimis 1859. gada 4. augustā Vidusnorvēģijā nabadzīgā drēbnieka ģimenē. Grūtāku raibāku par Hamsuna mūžu grūti atrast līdz tām laimīgām dienām, kad šim lielajam dabas mīlētājam ir ļauts atgriezties pie dabas jau gentleman farmer veidā.

Kas gan Hamsuns, kam maize bija jāpelna jau ar 9 dzīvības gadu, nav bijis: rakstvedis un kolportieris, kurpnieks un ostas strādnieks, tramvaja kontrolieris un laukstrādnieks, policijas iecirkņa priekšnieka palīgs un skolotājs, zvejnieks un kurinātājs. Smagi un bez prieka bijuši viņa bērnības un jaunības gadi, bet arvien, visā

(Nobeigums 8. lpp.).

PĒTERIS ĒRMANIS

KAD ATMIRDZ BIJUŠAIS

Vai sārtais riets var atdzimt jaunā ausmā
Un ledus salti ciets lai liegi kustu,
Un sirds ko juta reiz, lai atkal justu?
Nē, senam nemosties vairs jaukā jausmā.

Bet — sākums niecīgs: laikraksts, lapa kāda,
Tur kāda ģimetne, kāds vārds tur minēts;
Un ir, kā būtu svētku brīdis svinēts
Un ainas gaisušās skats spilgti rāda.

Vai tūkstoš dienu gāja, vai vien viena?
No tālām alejām nāk tuvu koki,
Šķiet, cieši kopā liecas laiku loki
Un skūpstās šodiena un vakardiena.

Angelika Gailīte

MIRKLIS IGAUŅU RAKSTNIECĪBĀ

Kaut nebūdami asinsradi, mēs esam ciešām saitēm saistīti ar saviem tuvākajiem kaimiņiem igauņiem. Mūs tuvinājis līdzīgais ģeografiskais stāvoklis, politiskie apstākļi un garīgās attīstības ceļš. Mūsu tautu dzīve ir gājusi līdztekus tepat gadu tūkstoti.

Visu šo faktoru virkne ir veidojusi līdzīgu gara dzīvi, kaut arī ar katrai tautai īpato nokrāsu un noskaņu. Ja aizvēsturiskajos laikos igauņu dzeja vairāk nosvērusies uz epu, bet mums krājies bagāts lirisko tautas dziesmu pūrs, tad rakstniecības (vārda tiešajā nozīmē) attīstībā mēs esam gājuši vienu ceļu: pirmie raksti abām tautām ir garīga satura, pirmā grāmata abām ir katechisms, tikai igauņu katechisms, spriežot pēc grāmatām. kas līdz šim ir saglabājušās, ir par dažām gadu desmitīm vecāks; tas ir 1535. gadā Vitenbergā iespiestais Wanrandt Koell Katechismus.

19. gs. sākumā, pēc brīvlaišanas, kad mums dzejoja vientiesīgais Neredzīgais Indriķis, kāds izglītots igaunis, kas dzīvoja Rīgā, Kristjānis Pētersons sacerējis patriotiskus un lauku dzīvei veltītus dzejoļus pēc klasiskiem paraugiem. Diemžēl, tiem bijis jāgaida turpat gadu simtenis, līdz tie kļuvuši tautai pazīstami.

Tā paša gadu simta vidū Dr. Frīdrichs Kreicvalds no tautas teikām un episkiem dziedājumiem radījis, kā igauņi paši saka, „no nekā" — epu Kalapuisis.

Tautiskās atmodās laikā visspilgtākā igauņu literatūras pārstāve ir dzejniece Lidija Koidula, laikraksta Postimees redaktore Jannsena meita, precējusies ar latvieti Dr. H. Michelsonu. Lidija Koidula ir laikraksta Postimees līdzstrādniece un patriotisku dzejoļu autore. Citi tā laika dzejnieki un politisku rakstu sacerētāji ir Ado Reinvalds, zemnieks ar īstu dzejnieka talantu, žurnālists un dzejnieks Roberts Jākobsons, mūsu Krišjāņa Valdemāra draugs.

Igauņu pašu novērtējumā līdz 20. g.s. sākumam viņu rakstniecībai ir tikai lokāla nozīme, bet ar šo gadu simteni viņu literātūra sāk ieinteresēt vispirms kaimiņus: latviešus, somus, zviedrus. Zīmīgi. ka viņu pirmie izcilie rakstnieki ir vairākus gadus dzīvojuši ārzemēs. Tā Augusts Kicbergs ir bijis ilgāku laiku ierēdnis Rīgā. Viņa lugas izrādītas arī latviešu teātrī.

Arī Eduards Vilde ir dzīvojis Rīgā un Berlīnē kā žurnālists, pēc 1905. gada revolūcijas viņš, kā emigrants, uzturējies Berlīnē, Kopenhāgenā un Nujorkā. Vairākas Vildes lugas izrādītas uz latviešu skatuves. Latvijas neatkarības laikā Vildes romāns Mahtras karš tulkots latviski. Šai darbā vienkāršā, mierīgā stāstījumā rādīta igauņu klaušu laiku dzīve. Notikumi tēloti tik reljefi, ka tie satrauc lasītāju, un mums šķiet, it kā tie būtu mūsu pašu klaušu ļaudis, kas tur cieš. pakļauti muižnieku varai un viņu sīkām iegribām.

Bet visspilgtāk un vispilnīgāk mums atklāj igauņu gara kultūras sasniegumu augsto kvalitāti A n t o n s T a m m s a a r e ar savu lielisko un vispusīgo igauņu dzīves tēlojumu romānā Tiesa un taisnība (latviski tulkots ar virsrakstu Zeme un mīlestība 4 lielos sējumos). Mēs tur skatām zemnieka smago darbu un neatlaidīgās tieksmes pēc zemes, kas rada dziļus konfliktus. Tāpat mums atklājas igauņu izglītoto cīņas par gara skaidrību un saskaņu ar sevi, kas parādās daudzās fazēs. Viss tas, tikpat zemnieku dzīves cīņa, kā alkas pēc garīgās saskaņas, ir mums tuvs un pazīstams, tikai, diemžēl, mūsu rakstniecībā tas līdz šim nav izpaudies tik monumentālā mākslas darbā.

Starp igauņu rakstniekiem cienījama vieta pieder arī Augustam Melkam(Maelk), kura darbi tulkoti svešās valodās. M. rakstījis romānus ar vēsturiskiem sižetiem, piem., Mirušie nami par Lielo Ziemeļu karu. Kā ievērojams stilists M. parādās novelēs Jūrmalas notikumi.

Ļoti īpats ir Kārlis Hindrejs (Hindrey), kas mūža ilelāko daļu darbojies kā karikatūrists un žurnālists un tikai 60 gadu vecumā sācis rakstīt noveles un romānus, kuros cilvēki un viņu psīcholoģija veidoti ļoti uzskatāmi.

Pēdējos gados starp 1. un 2. Pasaules karu lielu popularitāti guvis Augusts Gailits. Viņa tēvs latvietis, māte vāciete, bet rakstnieks savā garīgajā dzīvē iekļāvies igauņu tautā, tomēr igauņi viņā saskata tikai „šķietami igaunisku, bet pēc būtības internacionālu quasi— īstenības tēlotāju." Daudzi viņa darbi tulkoti latviski, piem., Toms Nipernādijs, Liesmojošā sirds u. c. Gailīša romāni tulkoti arī vāciski un franciski.

No š. g. s. drāmatiskiem rakstniekiem latviešiem pazīstams Hugo Raudseps, kura zemnieku dzīves komēdija Mikumārdi piedzīvoja daudzas izrādes uz latviešu skatuves gan Rīgā. gan provincē.

Igauņu lirika ir plaša, bet mums mazāk pieejama, jo lirikim, kā mēs paši labi zinām, nepieciešams kongeniāls tulkotājs. Igauņi savā lirikā goda vietu ierāda Gustavam Suitsam, kura ievērojamais dzejoļu krājums Dzīvības ugunīs parādījies klajā šā gadu simteņa sākumā. — Dzejnieci Mariju Underi viņi „kronējuši" par savas lirikas karalieni. Vairāki viņas dzejoļi bijuši tulkoti mūsu periodikā.

Otrs Pasaules karš ir pārtraucis dzīves normālo gaitu. Igauņu dzejnieki un rakstnieki ir izklīdināti dažādās trimdas zemēs, bet viņi, tāpat kā mēs, cer reiz atgriezties savā zemē jaunai savas kultūras renesansei. Marija Undere dzejolī Kodumaa (Tēvu zeme) saka: Paljud on enne siit lābo lainud — Daudzi ir jau senāk šeit gājuši pāri. — Tā ir visu mūsu ticība: gājuši pāri, un zudīs arī tagadējo mūsu zemes minēju ēnas tāpat kā agrāko, kas nāca un gāja.

Igauņu valsts svētkos mēs pievienojamies viņu lielās dzejnieces atzinumam un no sirds novēlam viņu valsts un kultūras atdzimšanu brīvajā Eiropā!

ROMĀNS

8. turpinājums

Marijas acis savilkās smieklos.

„Gulēt!" Putnu mamma raušus norāva priekšautu. „Vai tā kāda avīžu lasīšana! Ar ausīm mirkst āra slapjdraņķī, ar degunu kā cūka rakņā burtūs. Un acīm sprauslās un smies? Drīzi dabūsi skolotāju uz kakla, tad zināsi, kur acīm vieta. Un kad tu pēdējo reizi, apgriezi rokām nagus? Zvēriem rada?"

Marija nolaida acis un smaidīja savu malsuma smaidu. Nevar nesmaidīt.

„Prom! Un mēli aiz zobiem. Saproti?"

Putnu mamma nopūta sveci.

*

Istabā ielēja piķa melna nakts, apsedza skapjus, solus. Marija, klupdama un apdauzīdamās pret asiem stūriem aiztaustījās pie brāļiem. Bailes — tās skrēja līdzi. Tās vilkās līdzi jau no tālajām Krievijas dienām. Dažreiz viņas žņaudza Mariju stiprāk, citreiz, īpaši saules gaismā. atslāba un it kā pagaisa debesīs. Bet nu tās bija atkal klāt, tās spieda laukā acis, ar neredzamu dūri sita tieši sirdī.

Slepkavas, slīkoņi, cilvēkēdāji — varbūt tā bija Kadiķiene, milzīga ūdens sieva.

Šajā naktī pasaules lielās un mazās upes nāca laukā no krastiem. Tas bija skaidri dzirdams. Murmuļoja un tecēja visapkārt. Upes gāza pāri malām smagus ūdeņus. Tie izvēla no kapsētu bedrēm mironus, no slepenām alām slepkavas un zagļus. Marija dzirdēja viņu burbuļainos šļūcienus dīķos pārvērstajās lāmās, juta viņu skatus cauri loga vīnstīgu režģim, viņi šļupstēja un vēma glumo dūņu ūdeni tieši pāri mājas jumtam un gar loga rūtīm. Viņa redzēja uztūkušas, Kadiķienei līdzīgas, ūdens pārdzērušās sejas. Uz elli ... Nāca prātā mātes stāsti par slepkavām aizgājušo dienu tālumā — Krievijā. Viņa redzēja savu tēvu asins izsūktu lokāmies dziļā moku pagrabā. Ūdeņi gāzās pagrabos un rāva laukā līķus, un kad, straumju nesti, tie drāzās pāri Zābu jumtam, bēga žurkas un dārdēja visa māja. Kaut kur tālu, upju viļņos baismās ņaudēja kaķis — šermuļi gāja pa kauliem. Marija ielīda starp brāļiem, pamezdama mātes gultu Dieva ziņā, un bāza galvu zem spilvena. Un arī tur nebija miera, arī tur ne. No pagultes kā neredzamu spoku dvaša vilkās uz augšu un līda zem spilvena drēgna pelējuma smaka. Pamodās arī brāļi. Bēgt pie Līnes? Nebija drosmes no gultas ārā kāpt. Tad glābiņu meklēdami, viņi sabāza galvas kopā un gudroja Noāsa plostu.

Un gudroja un čukstējās viena pati ar sevi arī Putnu mammas galva. Viņa kārtoja un pārkārtoja rītdienas darbus un vārdus, un īgnā nemierā ar sevi grozījās spilvenu kalnā. Vai bija vajadzīgs šovakar likt skuķim lasīt avīzi, vai vajadzēja skuķa priekšā izģērbties? Priekšauta un visi citi zudumi Kadiķu galā bija ievelkami klusi kā tārpi, aptinami ap viņu kauliem kā mūžīgs bieds un nedrošums. Tagad tikai sāksies īstās nedienas, Kadiķi riebs un spītēs, kur varēs. Un ja kas patiesi aizķersies aiz viņu kārajiem nagiem, vai kāds no blēžiem uzklausīs stingrāku pratinājumu, jutīs vairs bijību? Ņirgs ģīmī kā šovakar skuķis. Tā ir, kad gribi sevi rādīt labu. Tā tas ir, kad atveri sirdī spraugu, kad žēlsirdību noliеci pasaulām. Apsprauslā un apķēzī. Kas lika atvērt durvis šai tikpat kā pusmirušajai sievietei un viņas bērniem? Vēlā stunda? Vientulība? Vai tas, ka tālsnistā vīra tads apņēmis viņu par sievu un aplaidis pasauli trim nepiepildāmiem bērnu vēderiem? Vai tas? Bet varbūt tas, ka šī ieprecētā sieviete izvēlējās viņu par krustmāti savai meitai tad, kad visi Līzbetei grieza muguru Kas tas ir — krustmāte? Itin nekas — ļaužu izdomātas ākstības. Kas lika Grigulim bēgt uz tālo Krievu zemi un līdzi staipīt sievu ar maziem bērniem! Vācieši? Slepkavoja te — slepkavoja arī tur. Vai tā nav bijis? Ir bijis. Buntavnieki ar sarkanām lupatām karogu vietā drāza pāri visai Krievijai. Noslepkavoja Nikolaju un laupīja un dedzināja, sauca tautā dullus vārdus un apkāva paši sevi, kāra un apšāva citus — balto ļaužu pulkā krita arī Grigulis. Vai kāds zina, kas draudēja arī sievai un bērniem. Un ko viņa tur viena, bez padoma un balsta, būtu pasākusi tālajā, salašņu pārņemtajā zemē? Ēdusi utis, grauzusi kaulus? Pašu varēja noēst utis, pārvērst kaulu kambarī. Pati stāstīja — Maskavā aiz nespēka slējusies gar māju sienām, badā uztūkušas kājas. Bija jāapžēlojas.

Putnu mamma papurināja galvu — tieši tā nebūs taisnīgi teikts. Nelaiķa Griguļa sieva itin ciešama sieviete. Nerunā pretī, kārtīga. Strādā par vēderu, nav jāmaksā. Hi — tāda pa pilsētnieču modei, izrādās gandrīz kā muižu kundzes. Uz galda jāstāv ūdenī iemērktām beigtām puķēm. Kas ir cilvēks bez pamata zem kājām, kas puķe bez saknes? Pēc katras maltītes nažus spodrina, traukus skalo divos ūdeņos. Tā pat muižās nebija jādara. Lūdzu, paldies. Un bērni — mīlulīši, mani vienīgie. Un baznīca, un svētas dziesmas. Dievs Kungs ir mūsu stiprā pils. Kur ir tā stiprā pils — rādiet, rādiet to man! Es pati sev pils un patvērums!

Putnu mamma nobraucīja seju — bet ne tādēļ Līzbete apžēlojās. Tālu, tālu ne tādēļ. Lielā Putna radu dēļ, to uzpūteņu, vecpuišu un vecmeitu dēļ. Klausaities — trakā Līzbete paņēmusi savā gādībā mana brāļa dēla sievu, dzirdiet — ar visiem bērniem, plikiem un izsalkušiem. Debesis atverieties — Jukāņa Gaura slepenais prieks, lielkungu gultu kalēja, iespļāvusi mums sejā. Nu skrēja, nu darīja. Bet ko? Viens atveda cūkas pakaļkāju ar visu asti un pilnus ratus vecu ķešu. Otrs, pakausi kasīdams, pūru savītušu, asnainu kartupeļu. Esot grūti laiki, karā mājām pakšķi apsviluši, parādi. Un tādās ākstībās noskatījusies, cēlās kājās pati Līzbete. Pavēlēja rentniekam iejūgt zirgu, samest visu ratos, un lika kartupeļus izbērt Īcēnu pagalmā pie mēslu čupas un lupatas ar cūkas asti iekārt Bezgalienes kiršu dārzā zvirbuļu biedam. Tā izrīkojās Līzbete, kas pati sev pils un pati sev kungs. Nekur vairs kundzīte nespers kāju. Raudāju, esot kauns no tādām izdarībām, nekur vairs rādīt acis. „Aiz bailēm zaudēt pajumti slaucīs putekļus no manām kurpēm līdz pat nāves gārdzienam."

Jau labu laiku domām vidū jaucās kaķa ņaudi. Kaut kur ielīdis, sprāgoņa. Ņaud neškīstā balsī. Un līst, gāž spaiņiem.

Putnu mamma aizvēra plakstus. Un tagad būs otrs spļāviens, otrs odzes dūriens radu lepnumam. Šovakar ienāca prātā, bērnus nesūtīšu nekādās pagasta skolās, pieņemšu mājskolotāju, tādu kā muižas guvernanti. Īcēns pagasta skolas padomē. Un pavēlēšu kaķi nomaitāt. Peļu un žurku pilni pakšķi, bet šim bada nāves ņaudi.

Putnu mamma pagrieza galvu pret sienu. Jāpieslēdz Kadiķu durvis. No turienes skuķim nāk ņirgšanas māka.

Un nopūtās. Domas lien viena uz otras lietus mākoņu melnumā, prātā uzvandīts skudru pūznis. Būtu kundzīte mājās, iedotu savas sirdsmiera drapes.

Un ko ar tām vistām?

Viņa aizmiga pret rīta pusi.

Bēniņos lēca smagas ūdens piles, un ņaudēja, ņaudēja kaķis.

*

Nakti nepārstājis, lietus lija arī nākamā dienā. Bērni saseda mātes gultā. Viņu sejas bija bālas, lokiem zem acīm, un brokasta maizi viņi nebija šodien ēduši, bet noglabājuši kabatās.

„Salieciet abas Noāsa šķirsta rikas kopā un paslēpjiet mātes rokdarbu grozā, tam viņa neiet klāt," izrīkoja Marija.

„Atceries, Marija, nakti tu mums apsolīji paprasīt Zeķienei bībeli. Man būtu skaidri jāzina, kādu Noāss to plostu uztaisīja," ierunājās Balds.

„Jāgaida, kad atnāks, tad paprasīšu."

„Vai tu domā, ka šonakt atkal slīkoņi līdis pie loga?"

„Es nezinu."

„Bet zini, Marijiņ, Melno Spricīti es jau vakar noķēru. Pabāzu zem kartupeļu groza kliederu krūmā."

„Marijiņ, vai tu dzirdi ko viņš saka? Tur var ātri ieraudzīt, viņš grib visu izjaukt."

„Neieraudzīs, apsedzu grozu ar vecu vamzi. Tas tur krūmos jau no sausiem laikiem. Iedevu Spricītim beigtu peli un mazu jautru krupīti."

„Kaķi krupjus neēd."

„Es nemaz negribu, lai viņš krupīti apēd. Spricītis rotaļāsies, nebūs garlaicīgi."

„Veci kaķi nerotaļājas, tikai snauž."

Pusdienas laikā, kā parasts, ieradās Zeķiene, Putnu mamma pateica, kas vārāms, un kā katru dienu Marija uzlika galdā piecas bļodiņas. Varbūt tikai plīts negribēja tik labi kurēties kā vakar, aizvakar, varbūt visiem bija pagurušas ausis, āra slapjos trokšņus klausoties, bet citādi nekas īpaši neliecināja, ka šī diena būs citādāka kā tās, kuras lietus jau aizskalojis. Taču bija gan kāds nieka prieks iepilinājies dienai vidū. Zem Marijas nolaistiem gurduma plakstiem spīguļojās bailīgs noslēpums.

(Turpinājums sekos).

MĀJU PĒRKOT

V. PALMA

Tel. RI 3670

Jums latviešu valodā sniedz savus pakalpojumus, piedāvājot bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus visdažādākos Toronto rajonos

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE BROKER

219 Danforth Ave, Toronto.

DAUGAVAS VANAGU APVNENIBAS GRAND RAPIDĀ, MICH.

KARNEVĀLS

«PĀRI SAVIEM LĪDZEKĻIEM»

š. g. 1. martā, plkst. 9 vakarā

LATVIEŠU BIEDRĪBAS TELPĀS, 340/342 Bridge St., N. W.

Māksliņ.-grafiķa A. SILDEGA dekorējumi

Uzkodu galds ar atspirdzinošiem dzērieniem. Šīku preču galds ar karnevāla atribūtiem

LABA DEJU MŪZIKA MASKU GODALGOŠANA

Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem, sākot ar $0.99

Visi laipni lūgti. — Sarīkojuma atlikums par labu

(465) Invalidu Nama iegādei Vācijā

KRISTĪGĀS JAUNATNES PULCIŅŠ TORONTO

rīko svētdien, 24. februārī, plkst. 17.00 Walmer Rd. BAPT. CHURCH TELPĀS (tuvu pie Bloor-Spadina)

MŪZIKĀLI—VOKĀLU VAKARU

PROGRAMMĀ: koŗa dziesmas, solo dziesmas, klavieŗu un vijoļu solo u. c. priekšnesumi.

Vakarā piedalās komp. TĀLIVALDIS ĶENIŅŠ, baritons PĒTERIS GEISTAUTS un pulciņa locekļi

Labprātīgi ziedojumi Visi ielūgti

(517)

Tēvzemei un brīvībai!

1. NIAGARAS LATVIEŠU MAZPULKA UN SKOLAS

OSKARA KALPAKA ATCERES VAKARS

š. g. 8. martā, plkst. 19.00, 1967 Main St., Niagara Fall SERBU KLUBA TELPĀS

Programmā: kapteiņa L. LĪDUMA referāts.

V. LINDES vīru koris,

TAUTISKĀS DEJAS un citi

JAUNATNES PRIEKŠNESUMI

Pēc atceres latviskās sadzīves groziņu vakars ar labāko Niagaras latviešu akordeonistu līdzdalību

(526) Visi laipni ielūgti

KĀRĻA SKALBES KLUBS

rīko svētdien, 2. martā, plkst. 6 v., Toronto, Sv. Andreja baznīcas telpās

OTRO PUBLISKO DISPUTU

«KAS IR UZTICĪBA?»

Galv. referents māc. A. ČOPS, korreferenti — dzejniece ELVIRA BICKIS un mag. iur. A. KALNIŅŠ

Kā piemērus apskatīs: Andrievu Niedru, maršalu Petēnu, ģen. Vlasovu, Kvislingu un Hamsunu

Kas viņi bija? — Nodevēji, varoņi, sava pienākuma pildītāji vai jaunu ceļu meklētāji? (525)

Ieeja pret ziedojumiem, jauniešiem brīva

MĒBEĻU VEIKALS

Bagātīgs jaunu un lietotu mēbeļu krājums dzīvokļiem un kantoriem p. p.:

kanapē, paklāji, šujammašīnas, gultas, ēdamistabu un virtuvju iekārta, pianino utt.

ATVĒRTS KATRU DARBDIENU LĪDZ PL. 8 VAK. RUNĀ ARĪ KRIEVISKI.

QUEEN WEST FURNITURE Co. (422)

587 Queen St., W., Toronto, Ont. Telef. WA 6812

TORONTO LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

LOTUS

Līgavu buķetes. Visbagātākā izvēlē griezti ziedi un podu puķes

Krājumā latviešu keramikas izstrādājumi

854 Bathurst St., vienu bloku uz ziemeļiem no Bloor

Tel. KE 3884 (292)

MOHAWK FURNITURE CO

Lietuviešu mēbeļu veikals

Visāda veida mēbeles, radio un televīzijas aparāti, elektriskie ledus skapji, veļas mazgājamās mašīnas, grīdsegas, bērnu mēbeles un rotaļlietas utt.

Iegādājoties februāŗa mēnesī guļamistabas iekārtu (3 priekšmeti, sākot ar $89.50), varat saņemt par b r ī v u pusdienas servīzi

Latviešiem izdevīgi pirkšanas noteikumi

2448 DANFORTH AVE, TORONTO, ONT,

TEL. OX 4444 (509)

MĒS RUNĀJAM LATVISKI —

HASHMALL APTIEKA

Pēc receptēm izgatavo visādas zāles un sūta arī uz Eiropu

Informāciju sniedzam par brīvu

TEL. EM 4-3165 315 DUNDAS W, TORONTO

(459)

AIZ DZELZS AIZKARA

PIECĀM STRĀDNIECĒM JĀDZĪVO VIENĀ NEKURINĀTĀ ISTABĀ

Sovetskaja Latvija 25. janvāŗa numurā raksta: „Redakcijā ienāk sūdzības, kuŗās jaunie strādnieki un strādnieces žēlojas par saimniecības vadītājiem. Piem.: „Lattorgstroja" strādniece L. Medne raksta: „Dzīvojam piecas jaunietes vienā mazā istabiņā bez virtuves. Istabu nevaram apkurināt, jo malku neizsniedz."

Šādu sūdzību, uz kuŗām Padomijas iestādes nav reaģējušas, laikrakstu redakcijā katru dienu ienāk tūkstoši. Bet arī prese, kā redzam, aprobežojas vienīgi ar sūdzību saīsināta teksta publicēšanu.

Mēs zinām, ka padomju iekārtas radītais moku ceļš jāiet it visiem, kam kabatā nav kompartijas kartītes.

KOLCHOZU ELEKTROFIKĀCIJA UZ PAPĪRA

Tā paša laikraksta nāk. numurā Rēzeknes rajona partijas vīrs N. Senchurins raksta: „Rēzeknes rajonā nevienā kolchozā līdz šai dienai nav vēl ierīkota elektriskā apgaismošana. Rēzeknes starprajonu kantoris „Latseljelektro" pasīvi gaida pasūtinājumus . . . Patlaban projektē celt uz Rēzeknes upes divas elektriskās spēkstacijas 6 km attālumā vienu no otras. Vai tas būs lietderīgi un vai uz tik mazas upes projekts attaisnosies . . . Līdz šim nav vēl noskaidrots, vai spēkstaciju vajadzībām mazās upes un ezeri ir noderīgi . . . Pavisam novārtā atstātas iespējas izmantot bagātīgos kūdras krājumus . . ."

KOLCHOZĀCIJA TURPINĀS

Rīgas radiofonā 10. II ziņoja: Reportāža no Jēkabpils k. Sēlija:

1947. g. 6. februārī komūnista Valdmaņa vadībā apvienojās 30 zemnieku sētas 2. Pad. Latvijas kolchozā „Sēlija". Valdmanis: „Mums jāpanāk, lai kolchozs vēl vairāk līdzinātos brālīgo republiku kolchoziem. Kad kolchozs nodibinājās, jāsaka atklāti, tas bija nabadzīgs, ne lāga lopu, ne sēklas. 1946. g. zemnieku saimniecībās ieguva 10-12 cnt., bet kolchozs 1948. g. jau 17 cnt./ha. Tagad 1.600 ha, tagad 130 cūkas, 200 liellopu, visur elektrība, daudzās kolchoznieku sētās ir radioaparāti, 6 ir savi motocikli." — Komūnisti piedalās valdes darbā, bez tam katrā brigadē brigadieriem palīdz sadalīt darbu un vadīt komūnists, palīdz atklāt kļūdas, brigāžu vai kolchozniekus kopsapulcēs tās analizē, parāda ceļu, kā no tām izvairīties. Pirms pāris gadiem komūnistu organizācija kolchozā bija lielāka: Komūnistu pieredze kolchoza dzīves vadīšanā bija jāizmanto citos rajona kolchozos: 4 kādreizējie kolchoznieki — komūnisti tagad izraudzīti par pr-jiem citos kolchozos: Jānis Bērziņš — Staļina v. n., Bergmanis — Pad. Latvijas 10 gadi", Šenovs — „Komūnārā", Alma Krastiņa — Višinska v. n. — Pārt. org. sekr. Zelma Dzērvīte: „Kolchozā ir 2 politpulciņi. Vienu vada pr-js Valdmanis, tur mācās visi komūnisti, valdes un revizijas komisijas locekļi uun farmu vadītāji: Otrā — visi komjaunieši (17 gab.) un aktīvākie jaunieši. Kopā pulciņos ir 39.

3.II Viensētu sistēma traucē ātru kolchozu attīstību. Pad. Savienības valdība šogad atvēlējusi lielus līdzekļus, lai pārietu uz ciemiem. Tiem kolchozniekiem, kam nav savas ēkas, dos kreditu 7.000 rub. uz 8 gadiem. Lielākie krediti rajoniem, kas cietuši kaŗa darbībā: Skrundas, Auces, Priekules, Tukuma rajoni. Kolchozniekus kreditēs/ Ļauksaimn. bankas rajonu nodaļas ar kolchzu starpniecību.

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

143 Queen St., W., Toronto, tel. PL 6451

Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notariālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

VALTERS ZIEDIŅŠ

vecākā un plašākā grāmatnīca Kanadā.

Vienmēr krājumā jaunākās grāmatas. Pieņem visu periodisko izdevumu pieteikumus un pagarinājumus.

VALTERA ZIEDIŅA grāmatnīcā,

92 Morse Str., Toronto, Ont.

Tel.: GL 8646

Daugavas Vanagu Hamiltonas karnevālā fotografētus uzņēmumus var pasūtināt pie nodaļas priekšnieka Immura. 175 Wentworth St., S., Hamilton, Tel. 8-3137.

H. Kligera bilžu birojs,

41 Langby Ave, Toronto

Tel.: RI 7641 (533)

Pieņemu pasūtinājumus dāmu un kungu apģērbiem katru dienu no plkst. 8 līdz 20

V. KUČĀNS

94 Gloucester St., Toronto, Ont.

10% atlaide janvāri un februāri

Montreāliešu ievērībai!

FOTO STUDIJA

OSKARS ASMENIS

1248 Mackay St., Apt. 1

Montreal, P. Q. Pilsētas centrā.

Tel. WE 5543.

Grupu uzņēmumi. Portrejas. Dokumentu foto kopijas. Foto pasēm. Foto-amatieri, nododiet savas filmas attīstīšanai, kopējumiem vai palielinājumiem. (388)

Dr. H. SCHLEIFER

bijušais Vines hospitāļu ārsts ar ilggadīgu praksi

PIEŅEM TAGAD

583 Bathurst St., Toronto,

Tel. RA 6210 (294

Runā vāciski un angliski

DR. PĒTERIS MORĶIS

Dentists un ārsts zobu slimībās.

1082 Bloor St. W.

uz austrumiem no Dufferin St.

Tel. OL 4451, Toronto 4, Ont.

Dr. J. ABRAHAMSEN

Dipl. Oslo Norvēģijā un Vircburgā Vācijā,

372 A Queen St. W. virs Horseshoe Tavern pie Spadina Ave

Tel. WA 9354 Toronto (30)

FRANK VASS, B.A.

ADVOKĀTS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 403

Toronto, Ont

COLLEGE un Spadina ielu stūri

Tel. birojā — KI 4989,

dzīvoklī — MI 9352

(169)

LEO M. BROWN R.O.

OPTOMETRISTS

atbildīgs par acu izmeklēšanu. un briļļu piemērošanu

Daudzi latvieši jau ir mūsu klienti

368 YONGE ST.,

Tel. WA 6695 Toronto

LUNA

FOTO STUDIJA

984 Dundas St., West, Toronto

Tel. ME 8967 (29)

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

E. SALNAS atmiņu stāsts

BADA BIEDI

Broš. $1.60. Ies. $2.10

Šai stāstā darbība, kaŗavīra katliņa skatījumā, risinās no Tornas līdz Cedelgēmai. Šis ir pirmais jaundarbs latviešu emigr. literātūrā, kur precīzi fiksēts II Pasaules kaŗa kaŗavīru žargons.

E. KESTNERA stāsts

EMĪLS UN BERLĪNES ZĒNI

Broš. $1.50.

Nav neviena, kas šo grāmatu nelasītu ar lielāko interesi. Arī pieaugušie to lasīs ar prieku.

Roberta KRŪKLIŠA grāmatnīcā

1201 E. Gr. River Ave, E. Lansing, Mich. USA (520)

LĀBO RADIO APARĀTUS

. JAUNZEMS

17 Linden Str., Toronto, Ont.

Tel.: PR 2823, Toronto.

Zvanīt pēc pl. 6 vakarā.

Meklēju

Jāni TREIMANI,

dzīvoja Vircburgas nomeīnē.

Lūdz atsaukties K. Taubens, Main St. 2289, Niagara Falls, Ont.

Lūdz atsaukties

Mrs Valeriju FLORS, kuŗas pēdējā adrese bijusi: 45-17th Ave, Lachine, 32, Montreal, P. Q., Canada.

Tevi meklē māte Anna Razna, Regierungslager Bergsteig, I Eing., I. Stock, Max Str. 39, Amberg, Germany. (523)

IZDODAMAS labi mēbelētas istabas ar vārīšanas iespējām. Pieprasīt Toronto, RI 4831 (531)

IZDODAMAS 2 mēbelētas istabas ar virtuvi, kopā vai atsevišķi. Gerrard—Greenwood rajonā. Zvanīt Toronto HA 4501 (493)

IZDODAMA mēbelēta istaba vienai personai.

Zvanīt: Toronto HA 1501. (524)

IZDODAMA istaba ar vai bez mēbelēm pilsētas austrumu daļā. Toronto, RĪ 1334. (518)

UZMANIBU! DĀMĀM!

Dāmu friziere AUSTRA ŠMITS

780 MANNING AVE, TEL. LL 6792, TORONTO

Laipni lūdzu atsaukties dāmas, kas būtu ar mieru ziedot kādu no saviem brīviem vakariem un nākt man par modeli

(FRIZŪRA PAR BRĪVU)

MODERNO MATU STILIZĒŠANAI

pie slavenā franču stilista JEAN CLAUDE, King Edward Hotelī, kuŗa modernās matu griešanas un veidošanas kursus pašreiz apmeklēju. Sīkākas ziņas pa tālruni. (512)

LATVIEŠU PĀRTIKAS VEIKALS

10 Widmer Street, Toronto, tel. PL 2434

Piedāvā mūsu gaumē dažādas pārtikas preces, kā:

rupju maizi, skābus kāpostus, žāvētus zušus, ķilavas, šprotes ... citus produktus, kā arī gaļas izstrādājumus

IZSŪTA ARĪ UZ PROVINCI

(519) E. Tilmanis

JAUNĀKĀS GRĀMATAS

	Broš.	Ies.
J. Jaunsudrabiņa — ZAĻĀ GRĀMATA	2.50	3.10
J. Širmaņa — PĪKSTĪTE	2.00	2.70
H. Senkēviča — KURP EJI? (QUO VADIS?)	—	3.75
R. Valdesa — JŪRAS VILKI	2.50	3.25
V. Bērtiņa — PAVĀRU GRĀMATA	—	2.70
A. Švāgers-Vīksne — LATVISKĀ UN MODERNĀ VIRTUVE	—	2.70

R. KRŪKLIŠA GRĀMATNĪCA

1201 E. GRAND RIVER AVE, E. LANSING, MICH., USA

(512)

BRUNO PURIŅŠ

PIEDĀVĀ BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ NEKUSTAMUS ĪPAŠUMUS

TORONTO — NEW TORONTO — MIMICO un ārpus Toronto

PĒRKOT — pārbaudiet mūsu pārdodamo māju sarakstu.

Zemas iemaksas. Izdevīgi nomaksas termiņi.

JOHN PENTURN & SON

Member the Toronto Real Eastate Board

890 EGLINTON AVE, W.

Tel. birojā: RE 0383, RU 1-0883. Tel. mājās (B. Puriņš) ME 2790

ŠIS NEDĒĻAS SPECIĀLPIEDĀVĀJUMI TAUTIEŠIEM:

$2500 iemaksa tikko remontēta 6 istabu dubultķieģeļu māja labā rajonā ar centrālapkuri un garāžu

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanada.

2. ASV:

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.

A. Bīlmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.

M. Blukis, c/o Mr. Knopfle, 824 Boehike St., Saginaw, Mich.,

Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.

E. Dravenjeks, 485 Nostrand Ave., Brooklyn 16, NY USA un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.

P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.

Arvids Egliitis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.

J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.

Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.

R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1201 E. Grand River Ave, East-Lansing, Mich.

Jānis Lazdiņš 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.

Jānis Miķelsons, 67, Morcella St. Boston — Roxbury 19, Mass.

A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.

A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.

V. Puriņš, 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.

J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seatile 5, Wash.

Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St. Liverpool, N. Y.

J. Sobolevskis, 2711 „W." St. Lincoln,, Nebraska.

F. Smits, 19 Prospect Str., Ponghkeepsie, N. Y. ....

J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin,

Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.

T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.

Rev. J. Turks 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

3. KANADA:

I. Batraks, P. O. Box 1008 Sta. C. Toronto 8, Ont.

A. Birznieks, 911 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.

A. Cauka, Latviešu grāmatnīca, 1140 Richmond Str., London, Ont. Tāl. 3-8644 W.

„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā, 123 Huron St., Toronto, Ont.

E. Jurševskis, 603 York St., Hamilton, Ont.

A. Kānbergs, Rakstu un darbu pākalpojumu birojā, 596 Sherbourn St. Toronto.

Vilis Kaļiņš, 21 Denison Rd. West, Weston, Ont. Tel. CHerry 1-2068 vai LNAK birojā, St. Andrew's Church, Tel. PRincess 1563.

A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.

V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596

Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton, Ont.

Arturs Kivītis, Hurdman's Bridge, Box 166, Ottawa, Ont.

L. Līdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.

Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884

K. Skuja, 20 William St., W. Waterloo, Ont.

Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E., 6th Ave., Vancouver, B.C.

V Teteris, 87 Lebel Ave, Apt 8, Kirkland Lake, Ont.

V. Ziedīņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.

Otto Zilkalns, 6745 Cote St., Luc Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā

„Ulubele" jauniešu žurnāls, (13b) Murnau/Obb. Postfach 19.

Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM 5.- 3 mēn.: DM14.-

4. Anglijā

Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 12 Queensborough Terrace, London W2

Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/- 3 mēnši 20/-

5. Francijā:

Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.

Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki 3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:

Mr. K. Reitmanis, Box 292, Koebenhavn, Danmark.

Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:

Mr. O. Sakārnis, „Latvju Vārds", Postbox 15079, Stockholm.

Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr.

8. Austrālijā:

DV A — A valde. Mr. A. Lauva, P. O Camberwell North., Vic.

DV Sidnejas nodaļa, Mr. E. Lielkājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.

Abon. maksa: 1 mēn. 8 šilini.

Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.

9. Venecuelā:

Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenai S.— 14, Valencia.

Abon. maksa: trimstris 15,40 bol.

BAZNĪCAS ZIŅAS

ASV

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojums 2. martā, pl. 3 p .p. Betlemes baznīcā. **Māc. R. Zariņš.** Pēc dievkalpojuma draudzes sapulce, kuŗā ievēlēs delegātus ALA's kongresam.

Port Vašingtonā dievkalpojums 2. martā, pl. 2 p. p. Pestītāja baznīcā,, 8 Franklin Ave. **Māc. F. Treus.**

Ņujorkas ev.-lut. draudzes dievkalpojums 24. februārī, pl. 3 p.p. Betlemes baznīcā, atzīmējot Igaunijas valsts svētkus.. **Māc. R. Zariņš.** Dziedās Annija Vītola.

Bronksā, Sv. Jāņa baznīcā dievkalpojums 24. februārī, pl. 6 vak. **Māc. A. Ozols.**

šarlo»"

1952. gada 24. februārī, plkst. 3 dienā diekalpojums Sv. Marka Ev.-Lut. baznīcā. Dievkalpojumu vadīs **māc. V. Liventāls.** Pie ērģelēm māksl. H. Lindemanis.

KANADA

(LATVIEŠU EV.-LUT. DRAUDZĒS)

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis (14 1/2 Went worth Str. So, Hamilton, Ont., Telef.: 70136). Laikā no 21. febr. līdz 31. martam atradīsies ceļojumā pa centrālo un rietumu Kanadu; viesosies **Vinipegā** no 23.-25. febr.; 29. febr.-12 mart. apmeklēs **Edmontonu, Kalgariju** un **Letbridži;** no 14.-18. martam uzkavēsies **Vankuverā** un **Viktorijā;** vēl apmeklēs **Saskatūnu** un **Reginu** un atpakaļceļā **Port Artūru, Sault St. Marie, Sadberiju** u. c. vietas. Piedalīsies dievkalpojumos un sanāksmēs. Sanāksmēs runās par tematu: **„LNAK, biedrību un tautiešu pašreizējie uzdevumi latviskā gara un kultūras saglabāšanā un sargāšanā un visu organizāciju sadarbība." Runās arī par draudžu lietām, kristīgās dzīves problēmām, par iespiesta latviešu vārda — laikrakstu un žurnālu — problēmu un trimdas saimes attiecībām pret to.** Ienākušo pastu un garīgās aprūpes vadīšanas darbus kārtos arī ceļojuma laikā.

Prāv. A. Mitulis (367 Maryland Str. Winnipeg, Man.) **Vinipegā** 24. febr., pl. 4 p. p. sv. Pētera b.

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly Str. London, Ont.). **Londonā,** 24. febr., pl. 4 p. p. Trīsvienības b

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str., E. Hamilton, Ont. t. 93410). **Hamiltonā** 2. martā, pl. 4 p p. Kalpaka dienas dievkalpojums. 29. febr., pl. 7 vakarā Dāmu komitejas sanāksme 144 Bold Str. Jauniešus lūdz pieteikties iesvētīšanas mācībā līdz 1. martam.

Māc. A. Briedis (17 - 8th Str. Noranda, Que.). **Virdžinijāaunā** 24. febr., pl. 2 p. p. Anglikāņu b,

Māc. A. Lūsis (50 Dewson Str. Toronto, Ont. t. LO 2524) **Toronto Sv. Jāņa b.,** 24. febr., pl. 4 p. p.

Māc. A. Čops (118 Isabella Str. Toronto, Ont t. MI 1873; baznīcā PR 1563). **Toronto Sv. Andreja** b. 24. febr., pl. 11 rītā.

Sakarā ar Igaunijas valsts svētkiem latviešu dievkalpojums Sv. Andreja baznīcā 24.. februārī nenotiks.

Māc. E. Caune (10827 - 114 Str. Edmonton, Alta). **Edmontonā** 2. martā.

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Blvd., Que.). **Montreālā,** 2. martā, pl. 4 p. p., Redeemer b., 285 Clarke Ave.

Māc. K. Avotiņš (1091 W. -8th Ave, Vancouver 9, B. C.). **Vankuverā,** 2. martā, pl. 5 p. p. Lielās lūdzamās dienas dievkalpojums ar dievgaldu Redeemer lut. b.

Archibīskapa pārsi. A. Skrodelis

Hamiltonā Pāvila Ev.-Lut. draudzē dievkalpojums 2. martā, pl. 19.00 Svētdienas skola bērniem 2. martā, pl. 18.00.

Ciešanu laika dievkalpojumi notiks, sākot ar 7. martu piektdienās pl. 19,15; šo dievkalpojumu virstemats: Cilvēki ap Jēzu Viņa ciešanu ceļā.

Pavasaŗa iesvētei jauniešus lūdz pieteikties līdz 15. martam pie māc. A. Voitkus draudzes kancelejā.

Miris: Alfreds Bedrītis.

TORONTO BAPTISTU dievkalpojums ar jaunatnes priekšnesumiem vārdos, dziesmās, mūzikā svētdien, 24. febr., pl. 17, Walmer Road baptistu baznīcas telpās, ieeja no Lowther Ave. **Māc. R. Eksteins.** Pēc dievkalpojuma draudzības vakars ar tasi tējas.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā .....

līdz..... uz..... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss .....

.....

Pievienoju money orderi, ček u vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV.

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

MAHGREBA MOSTAS

Arabu pasaulē par Mahgrebu, proti, par Rietumiem, sauc trīs Ziemeļafrikas zemes: Tunisiju, Alžīriju un Maroku, no kurām pirmā un pēdējā ir Francijas protektorāti, bet senās Kartāgas drupu glabātāja Alžīrija „pilnīga Francijas sastāvdaļa".

Alžīrijā ir 9 miljoni iedzīvotāju, Tunisijā 3,5 miljoni un Marokā 8,6 miljoni, kopā tātad ap 21 miljonu iedzīvotāju, no kuriem tikai 2 miljoni eiropiešu, pārsvarā franču.

Īstenie Mahgreba iezemieši ir foinikiešus, romiešus, vandalus, bizantiešus,arabus un turkus pārlaidušie un arabu asinis uzņēmušie berberi, kuŗus Francija nu tur savā virskundzībā.

Visciešākām saitēm ar Franciju saistīta Alžīrija, kas atrodas tieši pretī Francijai, Vidusjūras viņā krastā. Alžīrijā franči sāka iekarot jau 1830. gadā un pabeidza 1847. g. Patlaban tā ietilpināta Francijā kā viens no tās regulāriem departamentiem, un to pārvalda Francijas valdības iecelts ģenerālgubernātors, pie kuŗa pastāv īpaša valdības Padome un Alžīrijas Saeima ar divi kollēģijām: franču un iezemiešu, pa 60 locekļu katrā.

Alžīrija bez tam Francijas parlamentā sūta 44 deputātus: 30 Nacionālajā Sapulcē un 14 Republikas Padomē. Piemetināsim, ka Alžīrijas 1. kollēģijā 1951. g. ievēlēja 1 komūnistu, 7 sociālistus, 2 Tautas Republikāņu Kustības pārstāvjus, 8 radikālsociālistus un 42 radikāļus un neatkarīgos republikāņus, citiem vārdiem Alžīrijas Saeima ir „pa labi", kamēr Francijas Nacionālā Sapulce ir „pa kreisi".

Alžīrijas Saeima radīta saskaņā ar 1947. gada statūtu nolūkā ātrāki un nesāpīgāki asimilēt iezemiešus, no kuriem daļa, un, proti, žīdi, pielīdzināti frančiem jau 1871. gadā.

Raugoties no Francijas krastiem, Tunisija atrodas pa kreisi, bet Maroka pa labi no Alžīrijas. Pirmo Francija savam protektorātam pakļāva ar Bordo 1881. gadā nolīgto līgumu, bet otro — Maroku tikai 1912. gadā.

Nomināli suverēno Tunisiju pārvalda tās bejs Sidi Mohameds al Amins, kas celts tronī pēc viņa ar vāciem sakompromitētā brālēna Sidi Mohameda al Monsifa atcelšanas no troņa. Protektori — Franciju Tunisijā pārstāv ģenerālrezidents, kas ir arī Tunisijas ārlietu ministrs un ministru kabineta galva. Tunisijas 5 ministri ir franči un 6 iezemieši. Zeme sadalīta 20 apriņķos, ko pārvalda beja pārstāvji kadiji, bet tie to dara franču ģenerālrezidenta iecelto „civilo kontrolieŗu" uzraudzībā. Pie ģenerālrezidentūras pastāv Lielā Padome, kas komplektējas no frančiem un iezemiešiem. Tunisijā ir 25.000 vīru liela okupācijas armija.

Marokā stāvoklis ļoti līdzīgs, arī tur blakus iezemiešu valdniekam sultānam Sidi Mohammedam, pašu pravieša padēla 18. pēctecim, rīkojas Francijas ģenerālrezidents. Sultānam ir sava valdība, ar lielveziru priekšgalā, bet visas ārlietas kārto franči. Iezemiešu lietas kārto sultāna iecelti pašās un kaidi, bet gala iznākumā vislielākā noteikšana zemē tomēr ir un paliek frančiem, kaut gan franči sultānam parāda visus iespējamos godus, kādus vien kāds suverēns valdnieks varētu sagaidīt.

Tāda īsumā ir Mahgreba satversmīgā iekārta.

Nav jābūt gaišreģim, lai nojaustu, ka šai musulmāņu nacionālās atmodas laikmetā iezemieši arvien vairāk un vairāk vēlas atkratīties no svešzemniekiem, kas viņiem atņēmuši visauglīgākos laukus, dzīvo greznu dzīvi un viņus izrīko, un ka šī ksenofobija laiku pa laikam arī turpmāk izlauzīsies asiņainos ekscesos, kur arabi nežēlos baltos un arzemju leģions — arabus.

Franču stāvoklis Ziemeļafrikā kļūtu pavisam draudīgs, ja Mahgrebas nacionālisti uzsāktu cīņu vienoti. Pagaidām, ir tunisiešu, ir alžīriešu, ir marokiešu nacionālisti ir separātisti un iet katrs savu ceļu ar savu partiju: Tunisijā darbojas Habiba Burgilas vadītā Jaunsatversmīgā partija „Neo Destour", Marokā —„Istiklals" jeb Neatkarības partija, kas iet roku rokā ar sultānu un sagādājusi frančiem lielas nepatikšanas ir pašā Marokā ir starptautiskā forumā.

Vienīgie, kas apvienojušies, ir Ziemeļafrikas emigranti, kas nodibinājuši vienu organizāciju — „Ziemeļafrikas Zvaigzni", bet tai Afrikā tikpat ķā nav ietekmes.

Mahgreba ir bagāta ar labību, olīveļļu, vīnu, izrakteņiem un pat naftu, nemaz jau nerunājot par svarīgiem stratēģiskiem lidlaukiem.

Grūts stāvoklis šai sakarā ir ASV, kam šie lidlauki ir vajadzīgi un līdz ar to labas attiekšmes ir ar frančiem, ir ar iezemiešiem. Politiski ASV arī nevar uzstāties kā apspiedēja, bet vienīgi kā atbrīvotāja. Bet pa to laiku Mahgrebas nacionālisti no augšas turpina modināt savus tautiešus, lai tie nokratītu svešnieku jūgu.

Visvieglāk mēs sapratīsim arabu noskaņas pret Tunisiju, Alžīriju un Marokā dzīvojošiem frančiem, tikpat labi administrātoriem, kā zemes īpašniekiem, ja teiksim, ka te pastāv zināmas paralleles ar tām izjūtām, kādas latviešiem pirms Latvijas neatkarības laikiem bija pret baltvāciem.

Mahgreba nerimsies, un tas vēl vairāk sarežģīs politisko spēli Vidusjūras Eiropai pretējā krastā.

H. V.

KNUTS HAMSUNS

(Pārnesums no 6. lpp.)

savā tā sauktajā „klaidonības laikā," viņš neatlaidīgi, badodamies un saldams, turējās pie tā, ko bija iecerējis: darīt visu, lai kļūtu par rakstnieku, kauču gadu desmitiem arī likās, ka viņš ar katru jaunu dienu vairāk attālinās nekā tuvojas savam mērķim.

Dziņā pēc darba un maizes un, neapzinīgi meklēdams vielu saviem darbiem, Hamsuns izbraukā ne vien Norvēģiju un Lofotu salas un Kaukazu, bet dodas divi reizes arī uz Savienotām Valstīm, (1882—84 un 1886—88), kur izmēģina roku kā laukstrādnieks un Čikagā kā ielu dzelzceļa konduktors, kas, darba laikā ar Euripidu aizrāvies, aizmirst iekasēt braukšanas naudu un tāpēc vēl lieku reizi zaudē darbu.

Kādā dienā 1888. gadā Kopenhāgenā, laikraksta Politiken redaktora kabinetā ienāk kāds noplucis un netīrs, bet cēla vaiga jaunekļis izvelk no kabatas žūksni manuskriptu un nodod to Edvardam Brandesam — pazīstamā kritiķa Georga Brandesa brālim. Edvards Brandess pašķirsta manuskriptu un, to nelasījis, nolemj, ka tas vienam laikraksta numuram ir par garu, bet vairākiem par īsu, un atdod autoram manuskriptu atpakaļ. Autors tomēr lūdz redaktoru darbu izlasīt un dot spriedumu. Nevaļīgais Brandess negribīgi piekrīt. „Te ir kaut kas, no Dostojevska," izsaucas Brandess un nekavējoties nosūta aizgājušam 10 kronu. Fragmentu uzņem dāņu literārais laikraksts Ny Jord, kur to iespiež, 29 lappusēs. Pusotra gada vēlāk romāns iznāk grāmatā — Hamsuna literārā slava ar to bija nodrošināta. 1892. gadā publicē viņa Mistērijas, 1893. — Liesā zeme, Redaktors un 1894. gadā populāro Panu, ko Otto Veiningers, savā laikā populārā darba „Dzimums un raksturs" autors, nosauc par skaistāko darbu pasaules literatūrā. Pēc vairākiem lielākiem un mazākiem darbiem Hamsuns laiž klajā savu Zemes svētību un par to 1920. gadā saņem Nobeļa prēmiju. Visos viņa ievērojamākos darbos izjūtama dziļa dabas mīlestība un novēršanās no industriālizētās civilizācijas, kādēļ viņu mēdz apzīmēt par neoromantiķi.

Politiskā laukā Knuts Hamsuns — dīvaini gan — pieslējās nacionālsociālismam jau 1930. g. Savā pēdējā un visjaunākā grāmatā autobiografiskā apcerējumā „Pa aizaugušām tekām", kas pirms dažiem mēnešiem Konstantīna Raudīves tulkojumā un Druvas apgādā glītajā izdevumā kļuvis pieejams arī latviešu lasītājiem, tēlo savus pārdzīvojumus starp 1945. g. un 1948., kad tiesa izmeklēja viņa nostāju vācu okupācijas laikā Norvēģijā. Viņu apvainoja sadarbībā ar vāciešiem, konfiscēja daļu viņa īpašumu, sievu 3 gadus noturēja cietumā, bet Hamsuns savu darbību un izturēšanos atzina par pareizu. Hamsunu ievietoja veco ļaužu mītnē, tad psihiatriskā slimnīcā, it kā pārbaudei, līdz beigās apsūdzību izbeidza un rakstnieks, kas Norvēģijas popularizēšanai bija darījis vairāk nekā tās flote, vientuļi nodzīvoja sava mūža pēdējos gadus savās mazās lauku mājās.

Latviešu lielā lasītāju saime Knutu Hamsunu jūsmīgi adoptēja un gadu desmitiem atradās viņa saldi mocošajā gūstā. Kurš gan no mums savā laikā nav jūsmojis par leitnantu Glānu un, ūku rīdams, nav nožēlojis nelaimīgo Viktoriju.

Bet kas teiks, vai Hamsuns mūsu jaunatnei nav nodarījis vairāk launa nekā laba, jo šis lielais dabas mīlotājs, kas ar dabu bija tik brīnišķā saskaņā, pret dabas augstāko radību, cilvēku, bija nežēlīgs, nedodams tā sirdij miera. Un šo mūžīgo nemieru un konfliktu vai augstākās varonības pjedestālā paceldams, Hamsuns latvieša sirdi sagūstīja ar savu dabas mīlestību, lai to pēc tam maldinātu pa saviem moku labirintiem, no kuriem neizveda neviens Adrianas pavediens. Šai ziņā Knuts Hamsuns nekad nav bijis labs ceļvedis.

H. V.

Tautieši emigrācijas zemēs, jūs esat mīļi aicināti nākt talkā!

Lai pētītu latviešu trimdinieku garīgo noskaņojumu, jūs ar šī laikraksta laipnu palīdzību esat aicināti ar atbildēm dot materiālu statistikai par mūsu pašu apmierinātību šejienes dzīvē. Taču šādas aptaujas rezultātiem nav tikai statistiska vērtība vien. Šīs aptaujas pamatos ir vēlēšanās noskaidrot mūsu apmierinātības vai neapmierinātības galvenos iemeslus. Tās mērķos ir vēlēšanās noskaidrot ceļus, kā pārvarēt garīgos sarežģījumus ar garīgiem līdzekļiem, kas taču daudz vairāk ir mūsu pašu rīcībā nekā materiālie. Pie tam te nav domas par „asimilācijas" veicināšanas līdzekļu atrašanu, bet gan vienīgi un tikai par „saglabāšanos Latvijai," blakus tīri psiholoģiski-zinātniskai interesei.

Lai statistiskie materiāli būtu iespējami plaši, lai trimdinieku dzīve tiktu skatīta visumā, dažādos apstākļos un dažādos redzes viedokļos, ikviens ir mīļi aicināts atbildēt. Nekā vairāk nevēlas šīs aptaujas vadītāji kā tikai īsas atbildes zemāk minētajiem jautājumiem, bez tam piesūtītas anonīmi, bez paraksta vai adreses. Jautājumi nebūtu jāatkārto, bet jāuzraksta tikai jautājumu numuri un attiecīgās atbildes, kas vairumā minētas iekavās aiz jautājuma. Ja jūs gribētu dot vairākas atbildes uz vienu jautājumu, rakstait, lūdzu, vispirms nozīmīgāko jūsu izpratnē. Ja jūs nevarētu izšķirties par kādu jautājumu, rakstait jautājuma zīmi(?); ja jautājums uz jums neattiecas, rakstait svītriņu (—). Loti, ļoti lūdzam jūs ikvienu atsaukties un atsaukties jo drīz, jau šovakar, nosūtot atbildes uz adresi: Eglons Kāpostiņš, 2373 Center St., Salem, Oregon, USA.

1. Emigrācijas zeme. 2. Dzimums (vīr., siev.). 3. Vecums. 4. Gaŗums un svars (apm.). 5. Ģimenes stāvoklis un bērnu skaits apgūpē. 6. Nodarbošanās Latvijā vai profesija? 7. Nodarbošanās tagad (vai apmeklējat arī kādu skolu)? 8. Kuŗa ir Jūsu mīļākā grāmata? 9. Vai piedalāties latviešu sabiedriskajā dzīvē? (Aktīvi, pasīvi, reti, nemaz, nav iespēju). 10. Vai esat slimīgi? (Jā, nē). 11. Vai bieži baiļojaties par kaut ko un par ko? (Jā, nē; par bezdarbību, naudas trūkumu, slimību, kāŗu utt.) 12. Vai esat nomāktā garastāvoklī, pat bez iemesla? (Bieži, reizēm, reti, nekad). 13. Vai Jums uznāk dzīves apnikums? (Bieži, reizēm, reti, nekad). 14. Vai esat dusmīgi? (Bieži, reizēm, reti, nekad). 15. Vai Jūs gribētu atgriezties Latvijā, ja Latvija reiz kļūtu brīva? (Jā, nē). 16. Vai Jūs domājat par bijušo dzīvi Latvijā? (Bieži, reizēm, reti, nekad). 17. Ar ko visbiežāk saistās Jūsu domas par Latviju? (Īsi minēt). 18. Vai Jūs domājat, ka labāk būtu bijis palikt Vācijā vai izceļot uz kādu citu emigrācijas zemi? (Bieži, reti, nekad). 19. Ko Jūs visvairāk apbrīnojat emigrācijas zemē, kā tās lielāko sasniegumu? (Īsi miniet). 20. Kas Jums personīgi vislabāk patīk emigrācijas zemē? 21. Kas Jums visvairāk nepatīk emigrācijas zemē? 22. Kas Jums liekas visvairāk un visbiežāk trūkstam Jūsu labsajūtai? 23. Vai runājat šejienešu (angļu) valodu? (Labi, viduvēji, mazliet, nemaz). 24. Vai lasāt šejienes laikrakstus? (Jā, reti, nē). 25. Vai Jums vai Jūsu ģimenei ir savs auto? (Jā, nē). 26. Apmēram cik reižu mēnesī apmeklējat kino? 27. Vai apmeklējat dievkalpojumus? (Bieži, reti, nemaz). 28. Vai Jūsu ģimenes dzīve ir saskanīga? (Aizvien, viduvēji, reti, nemaz). 29. Ja esat neprecējušies, vai Jums ir kāds tuvu dzīvojošs pretējā dzimuma draugs? (Latvietis, amerikānis, vai kanadietis, citas tautības). 30. Vai Jūs gribētu mainīt savu tagadējo nodarbošanos? (Jā, nē). 31. Kāpēc Jūs gribētu mainīt savu nodarbošanos? (Īsu atbildi). 32. Kādas ir Jūsu attieksmes ar darba kollēģām? (Draudzīgas, atturīgas, naidīgas). 33. Vai Jums šķiet, ka esat darbā sekmīgi? (Loti, vidēji, nesekmīgi). 43. Kā Jūs pavadāt lielo daļu sava brīvā laika? (Īsu atbildi, piem., latviešu vai amerikāņu draugu saimē, lasot, klausoties mūziku, atpūšoties no darba gulot, mājas darbos, kino, utt.). 35. Vai rakstāt vēstules? (Daudz, vidēji, reti, nemaz, labprāt, nelabprāt). 36. Vai esat ieinteresēti šīs aptaujas rezultātos? (Jā, nē). Eglons Kāpostiņš

Igauņi piemin savas valsts dibināšanu

Pieminot Igaunijas valsts dibināšanu 1918. g. 24. februārī, igauņi ASV rīko svinīgus aktus 25 dažādās pilsētās, kuŗās apmetušies kaut vai neliels skaits igauņu. Lielākā igauņu kolonija ir Ņujorkā, kur valsts svētku akts notiks 23. februārī, pl. 8,30, Bēthovena zālē. Runās Igaunijas konsuls J. Kaivs un Igaunijas bij. parlamenta loceklis E.Riisma,kas ieradies no Toronto. Koncertā uzstāsies Estonia operas soliste Irma Kalvete, dziedātājs J. Reintāms, čellists K. Tatars un koris.

Dr. V. MĀSĒNA PRIEKŠLASĪJUMS BOSTONĀ

16. febr. Nordfolka zālē bija pulcējušies ap 100 tautiešu, lai noklausītos Brīvās Eiropas Komitejas Latvijas Konsultātīvās Kopas prža Dr. V. Māsēna priekšlasījumu par neseno Londonas konferenci un tautiešu dzīvi Eiropā. Sarīkojumu atklāja prof. E. Laimiņš. Dr. V. Māsēns savā referātā uzsvēra konferences nozīmi; tanī piedalījušies 10 komūnistu verdzinātāju tautu pārstāvji. Sanāksmē pieņemto politisko deklarāciju plaši populārizējusi Rietumu prese un radio. Rezolūcijā starp citu teikts, ka Sabiedroto uzvara Rietumos devusi tautām brīvību, bet Austrumos kakla kungu maiņu. Cik komūnistiem nepatīkama bijusi šī sanāksme, liecinājis fakts, ka konferences laikā un pēc tam Anglijas valdībai pienākuši daudzi padomju zemju protesti.

Mums par labu jāatzīst fakts, ka Anglija, kas diemžēl, atzinusi Latvijas u. c. Baltijas valstu inkorporāciju de facto, tagad savu kļūdu it kā mēģina labot — savā zemē atļauj konferēt apspiešto zemju pārstāvjiem.

Tagad mūsu uzdevums panākt, lai visas brīvās valstis, tāpat kā ASV, neatzītu stāvokli Latvijā par galīgi nokārtotu. Londonas konferences viedoklim simpatizējuši daudzi, bet Rietumeiropas valdības vēl nav pievienojušies mūsu viedoklim. Ļoti daudzi apzināti un nelietīgi izplata apgalvojumu, ka komūnismu nevar ar varu iznīcināt, ka tam būtu jāstājas pretī nevis ar varu, bet ideju. Tas ir maldīgi un liecina par stāvokļa neizpratni. Uzvarējusi nevis komūnisma ideja, bet gan vara — ar ko miljoniem iekļauti vergu sistēmā. Tāpēc pret komūnismu jālieto tikai un vienīgi varas līdzekļi. Mēģināt saprasties ar komūnismu nozīmē atzīt komūnisma šausmu augļus — noziedzības un varmācību.

Konferencē Latvija tika spīdoši nodemonstrēta ar piederību pie Rietumeiropas. Nevienam vairs nevar būt šaubu, ka mūsu kultūra veidojusies Rietumeiropas garā, un nevienam vairs nevar būt domu, ka latvieši būtu ietilpināmi kādā citā blokā. Apspriedes noritējušas ciešā vienprātība, kas bija arī brīdinājums brīvai pasaulei neielaisties nekādos darījumos ar Kremli.

Š. g. maijā notiks Brīvās pasaules konference, kuŗā bez Eiropas tautu pārstāvjiem piedalīsies citu kontinentu pārstāvji, lai izveidotu kopēju fronti pret komūnismu. „Mēs tagad vairs neesam vieni, kā tas bija 1940. gadā," teica Dr. V. Māsēns, „mums tagad ir draugi un sabiedrotie." Referātam sekoja jautājumi un pārrunas, kas deva ticību, ka reizi par spīti visiem grūtumiem, atgriezīsimies brīvā dzimtenē. Referāts ietilpa ALTS un Akadēmiskās Kopas lekciju ciklā.

O. A.

CENTRĀLĀ APRŪPE

(Pārnesums no 1. lpp.)

Te gan jāpiezīmē, ka žēlsirdības darbu vienmēr mēs varēsim darīt un to netraucēs pašaplikšanās resp. regulāro nomaksu iesūtīšana organizētajai aprūpei. Blakus šai nozarei paliek vēl iespēja palīdzēt saviem draugiem arī tad, kad tie jau saņem nelielu regulāru tautiešu atbalstu. Viss paliek līdzšinējā kārtībā — ziedot, cik grib, kad un kam patīk, tikai klāt vēl nāktu maza regulāra labprātīga nomaksa. Gluži, kā tas ir normālā valstī, kur jāmaksā zināmi nodokļi, bet palīdzības darbs tiek darīts tāpat. Un visiem piedaloties šinī aprūpes kārtībā, katram būtu jāmaksā nedaudz.

To organizēt un panākt, protams, nebūs visai viegli, bet katrā ziņā tas ir iespējami, ja nebūsim savtīgi.

Pašaplikšanās un regulāras nomaksas aprūpei prasa šī darba centrālizēšanu: visiem līdzekļiem jāiet caur vienu iestādi, tieši vai netieši.

Te, protams, ir atkal daži jautājumi un šķēršļi šī darba centrālizēšanai. Kam šo darbu vadīt, kas būs šī centrālā iestāde, un iebildumi pret centrālizēšanu varētu, starp citu, būt: a) katra organizācija vai ļaužu kopa, draudze etc. gribēs pati darīt aprūpes darbu kā līdz šim, tāpēc ka tas tā ir jau iegājies, ka pati sev vislabāk var uzticēties un ka vienmēr būs daļa cilvēku, kas to vēlēsies; b) mūsu trimdas saimes zināmas daļas sadalīšanās nogrupējumos, un tāpēc būtu grūti izšķirties, kam uzticēt savu palīdzību, ar ko saistīties. Arī te var atrast izeju.

Manuprāt, šāda centrālā aprūpes darba koordinācija varētu būt latviešu aprūpes biedrība Daugavas Vanagi. Viņi ir par šo jautājumu iestājušies savu biedrību dibinot, DV savu aprūpes darbu līdz šim ir veikuši ar lieliem panākumiem, to izvērtuši jo plašu pa visām zemēm. DV ir viena no lielākajām un spēcīgākajām organizācijām trimdā un tai ir centrālizēta — viena kopēja valde — centrālā valde, kas saskaņo savu darbu visās zemēs. Atliek tikai nākt talkā šī darba tradicionālajai darītājai.

Bez šīs saimnieciskās aprūpes, par ko te runāju, vēl paliek kultūrālā aprūpe. DV arī šo aprūpi ir paredzējusi un ļoti daudz tai ziņā darījuši, dara un iecer arī uzpriekšu, taču šo darbu DV ir mazāk veikusi un visas trimdas saimes mērogā to veikt DV varbūt arī nebūtu pa spēkam. Tas būtu jākārto trimdas nacionālai vadībai ar zemju nacionālajām apvienībām vai stiprākām organizācijām, protams, tām talkā nākot visām pārējām ļaužu kopām un atsevišķiem cilvēkiem. Šis darbs nav veicams bez līdzekļiem. Tie tāpēc organizējami augšā minētajai kultūrālai aprūpei. Tas, protams, prasītu regulāri ziedot vairāk līdzekļu, tomēr tas ir iespējams.

Saimnieciskā aprūpe, savas kultūras saglabāšana un mūsu cilvēku fiziska un garīga saglabāšana ir trimdas saimes svēts pienākums — to apzināmies visi, par to cīnāmies visi, tam organizējamies, tam ziedojam līdzekļus un netaupām savus spēkus, jāatzīstas, esam panākuši daudz, taču darba vēl ir pa pilnam un ko vēlēties te arī vēl būtu daudz. Tāpēc iesim un darīsim visi cik spēdami savas tautas — kara invalidu, bāreņu, vecu un slimu tautiešu — aprūpes labā Dieva un cilvēku vārdā.

J. Gedroviċs

LIETUVAS NEATKARĪBAS SVĒTKI

Atzīmējot Lietuvas neatkarības pasludināšanu 1918. g. 16. februārī, lietuvieši visā brīvajā pasaulē pulcējās svinīgos dievkalpojumos un svētku aktos. Viena no lielākām lietuviešu kolonijām ir Ņujorkā, kas bija rīkojusi pieminas aktu Webster Hall telpās 17. februārī. Akta sākumā uz skatuves svinīgi uznesa Savienoto Valstu, Lietuvas un Amerikas leģiona lietuviešu nodaļas karogus. Goda sardzē nostājās kara veterāni—lietuvieši.

Runāja visu 4 nogrupējumu pārstāvji, kas ietelp Amerikas Lietuviešu Apvienotā Padomē; Sveicienus no dzimtenē palikušiem lietuviešiem un viņu sauciens pēc palīdzības nesa 3 lietuviešu zvejnieki, kas izbēga no turienes pag. g. jūlijā.

Jaunas cerības uz Lietuvas atbrīvošanu modināja Sav. Valstu Kongresa ārlietu komisijas locekles Kellijas runa. Apsveikumus bija piesūtījuši Ņujorkas pilsētas vecākais Impelliteri, Ņujorkas gubernātors Djuijs un ļoti daudzi Kongresa locekļi. Igauņu vārdā sveicienus nesa konsuls Jaksons.

Noslēgumā sapulcējušies vienbalsīgi pieņēma rezolūciju, kuŗā prasīts atcelt visus tos robežu grozījumus, kas pieņemti Jaltas un Potsdamas konferencēs, un panākt krievu karaspēka atvilkšanu no Lietuvas, Latvijas un Igaunijas; tālāk prasīts ,lai Sav. Valstu valdība nosoda apspiešanas politiku un genosidu,ko krievi piekopj Baltijas un satelitu valstīs. Rezolūciju iesniegs ASV prezidentam, ārlietu ministram, Kongresa locekļiem un AN ASV delegācijas locekļiem.

Lietuvai veltītas runas arī Kongresā

Sav. Valstu Kongresa 14. februāŗa sēdē, pieminot Lietuvas neatkarības 34. gada dienu, runāja 14 Kongresa locekļi no AS valstīm, kuŗās apmetušies lielāks skaits lietuviešu iecelotāju. Ievērojamas lietuviešu kolonijas ir Illinoisā, Pensilvēnijā, Mičigenā, Ņujorkā, Ņudžersijā, Masačuzetā un Indianā.

DAŽOS VĀRDOS

Prezidents Trūmens vēlas apciemot Īriju pie pirmās izdevības, preses ļaudīm pavēstījis ASV vēstnieks Īrijā, atgriežoties dienesta vietā no ceļojuma uz Vašingtonu.

*

Spānijas militārais tribunāls Barselonā piespriedis nāves sodu 9 anarchistu grupas locekļiem. 18 citi sodīti ar ilgāku ieslodzījumu.

o

No Romas uz Vašingtonu devies Itālijas militāro gaisa spēku šefs ģen. Aldo Urbani, lai apspriestos ar ASV gaisa spēku vadību. Urbani paredzējis uzturēties Sav. Valstīs apm. 10 dienu.

o

Jauni lavīnas nobrukumi piemeklējuši Austrijas Alpus. Soreiz tie bijuši Tiroles apkārtnē. Noslaucītas no zemes virsus vairākas mājas līdz ar iemītniekiem. Kopš janvāŗa vidus bojā gājušo cilvēku skaits nu jau sasniedz 37.

*

Mājas jumtā iestrēgušu sprāgstbumbu atradis kāds Plimutas pilsētas .īrnieks .Anglijā, .kad viņš gatavojies ielikt dzīvoklim jaunus griestus. Bumba tur glabājusies kopš Otrā Pasaules kaŗa.

o

Par mēģinājumu aizbēgt uz Rietumvāciju ar 15 gadiem cietuma sodīti 5 Austrumvācijas policijas locekļi (viņu starpā 2 sievietes). Februāŗa pirmajā pusē uz Rietumvāciju aizbēguši 27 komūnistu okupētās joslas vācu policisti.

o

Svešuma rūgtuma un dzimtenes ilgu pievarēts 31 g. v. bulgāru iecelotājs Sidnejā Stefans Georgijevs izdarījis pašnāvību Sidnejā, ieduŗot sirdī nazi. Pirms nāves viņš vēl devies amoka skrējienā, nogalinot slimnīcas māsu un telpu apkopēju.

o

Par lielu pārsteigumu tūkstošgalvainajam skatītāju pulkam, bet visvairāk dūŗu cīnītājam Kilingam ringā iekāpa kāda sarkanmataina sieviete un sāka viņu plaukāt tiešā tad, kad tas līdz „knockout'am" apstrādāja savu pretinieku. Sacīkste notika Luisvilles pilsētā, sarkanmatainā sieviete bija zaudētāja boksētāja māte.

o

60 g. v. Gločesteras pilsonis Leslijs Džens Anglijā devās uz slimnīcu, jo bija aizdomas, ka viņam lūzis stilba kauls. Rentgenologs konstatēja, ka visi Leslija kauli ir veseli un labākā kārtībā, un atlaida viņu mājās. Pēc 10 min. Leslijs atgriezās slimnīcā: pakrīkot uz slidenas ietves, viņš bija pārlauzis kāju.

o

Kārtējā dažādo iedzīvotāju slāņu aptaujā Chicago Tribune starp citu jautājusi: Kuŗu zemes lodes vietu jūs labprāt apmeklētu? Visi iztaujātie ir dzimuši Amerikā, bet viņu vecāki vai to vecāki cēlušies no kādas Eiropas zemes. Atbildēs rakstuŗīgs tas, ka ikviens vēlas doties uz to zemi, no kuŗas cēlušies viņu priekšteči. Bet visi arī noteikti piebilduši, ka viņi vēlas tikai apciemot šīs zemes, bet ne tur palikt pavisam.

o

Par Holandes un Amerikas jūras satiksmes okeana tvaikoņa Nieuw Amsterdam kapteini iecelts pazīstamais holandiešu literāts un vēsturnieks Peteris Vergugs. Viņš visvairāk pazīstams ar saviem pētījumiem par Kristapa Kolumba izkāpšanu Amerikas krastā. Vergugs izpētījis, ka Amerikas atklājējs nav vis izkāpis krastā pie tagadējās Sansalvadoras, bet gan ap 200 jūdzes tālāk uz dienvidiem pie Keikesas.

DARBA PIEDĀVĀJUMS

LNAK Saimn. Inf. Nozare mums ziņo, ka viena jauna vai pusmūža latviete var dabūt darbu tekstilrūpniecībā Ziemeļontario. Atalgojums līdz 63c stundā. Zvanīt: tel. EM 4-7957.

Vai ir aššķirība starp dižkareivja DROSMIŅA un maršala BUDJONNIJA ŪSĀM,

to redzēsit

š. g. 29. februārī, pl. 20.00

„MIERA KARNEVALĀ"

Columbus Hall telpās

582 Sherbourne ielā, Toronto.

Galdiņi iepriekš pasūtināmi

„Lotus" puķu veikalā

854 Bathurst ielā, tel. KE 3884

un DV grāmatnīcā

123 Huron ielā, tel. TR 1653

(532)

MĀJAS PĒRKOT

SAVUS PAKALPOJUMUS SNIEDZ LATVISKI

Rolands Langenfelds

Tel. mājā KE 1286, birojā KE 7941

PIEDĀVĀJOT NEKUSTAMUS ĪPAŠUMUS

LIELĀ IZVĒLĒ

DAŽĀDOS TORONTO RAJONOS

PAR PIEEJAMĀM CENĀM UN IEMAKSĀM

PĀRLIECINIETIES

PAR PĀRDODAMAJĀM MĀJĀM VIETĒJOS

TORONTO ANGĻU LAIKRAKSTOS

K. VILES REAL ESTATE 1675 BLOOR St., W